TOMAS BORGE, CARLOS FONSECA
DANİEL ORTEGA, HUMBERTO ORTEGA,
JAIME WHEELOCK

NİKARAGUA:
DEVRİMİN STRATEJİSİ

bibliotek

Bibliotek Yayınları/02
NİKARAGUA : DEVRİMİN STRATEJİSİ
Derleyen : Bruce Marcus
Kitabın Özgün Adı :
Sandinistas Speak
Pathfinder Press, 1982
Bütün yayın hakları Bibliotek Yayınları'na aittir.
Birinci basım : Aralık 1987
Kapak Düzeni : Semih Sökmen
Dizgi : Metin Dizimevi Baskı : Gümüş Basımevi
Cilt : Nurettin Mücellit.

NİKARAGUA: DEVRİMİN STRATEJİSİ

Derleyen: Bruce Marcus
Çeviri ve Sunuş: R. Şen Süer

bibliotek
Başmusahip Sokak 3/2,
Cağaloğlu-İstanbul
☎ : 528 35 88

İÇİNDEKİLER

Sunuş 7

FSLN'nin Tarihsel Programı 10

Nikaragua, Kritik Saat
Carlos Fonseca Amador 23

Kurtuluş Mücadelesini Hiçbir Şey Durduramaz
Daniel Ortega 49

Nikaragua : Devrimin Stratejisi
Humberto Ortega'yla Söyleşi 62

Nikaragua'da İnsan Hakları
Tomás Borge 105

Yeni Nikaragua'da Dinin Rolü 131

Nikaragua Ekonomisi ve Emperyalizme Karşı Savaş
Jaime Wheelock 140

Sandinist Devrimin İkinci Yıldönümü
Tomás Borge 159

Adalet ve Barış Talebi
Daniel Ortega 177

SUNUŞ

Sandinistler 19 Temmuz 1979'da Somoza diktatörlüğünü devirip iktidara geldiğinde kimse şaşırmadı. Ama, çok değil, bu tarihten iki yıl önce kendilerinden başka kimse önemsemiyordu FSLN'yi. 1961'de kurulmasına, Sandinist muhalefet geleneğinin çok daha eskilere, Sandino'nun işgalci güçlere karşı savaşım verdiği 1920'lere dek dayanmasına karşın, zaferi muştulayan son yıllara kadar bir avuç insandan fazla değildi Sandinistler.

Peki neydi FSLN'nin birdenbire bir çığ gibi büyümesine, Nikaragua halkı tarafından desteklenmesine, Somoza karşıtı burjuva muhalefetin büyük onayını almasına, uluslararası ülke ve kuruluşlardan destek görmesine ve sonunda zafere ulaşmasına yol açan? Gerek iç gerekse dış dengelerin büyük çapta etkin olduğu çok yanıtlı bir soru bu. Ancak yanıtlardan biri hiç kuşkusuz, FSLN'nin haklı ve adil bir savaşım yürüttüğü kadar, bu savaşımı doğru zamanda, doğru yerde, doğru politikalarla yürüttüğüdür. Somoza ve emperyalist güçlerin dizginlerinden boşanmış bir baskı ve vahşet kampanyası sonucu FSLN'yi yok ettiklerine inandıkları, böylece yönetimin «demokratik» görüntüsünü yaratabilecekleri zamanın geldiğini düşündükleri bir sırada, bu

manevraları boşa çıkarmak için saldırılara geçmişti FSLN. (Böylece geri ülkelerde demokrasi beklentilerinin yoğunlaştığı dönemlerde yığınların ve devrimci örgütlerin şiddete dayalı mücadele biçimlerini dışlayan, anlayışların yanlışlığını belgeleyen bir tarihi de yapmış oluyordu.) Yerli halkların kollektif aksiyon ruhunu onca baskıya karşın hâlâ barındıran Monimbo Yerlilerinin kendiliğinden isyanının başına bir an duraksamaksızın geçmişti - isyanın bastırılacağını bile bile. Kitlelerde bir potansiyel olarak duran isyan duygusu uygun zamanlarda yapılan eylemlerle ortaya çıkarılmıştı. Kimilerinin böylesi eylemlerin baskıyı artırıp sendikal örgütlenmeleri engelleyeceğini söylemesine karşın, FSLN, «...böyle üstüne pazarlık edilebilen bir sendika hareketi olmasa daha iyi olur» diyordu (Bakınız Humberto Ortega'yla Söyleşi).

Bu örnekler çoğaltılabilir kuşkusuz, ama önemli olan FSLN kadrolarının birbirlerine göre değil, düşmana göre örgütlenmesidir. Dünyanın en modern sınıfının öncüleri ancak modern davranış esnekliğine sahip oldukları zaman, rotadan sapıp çıkmaz sokaklara girmezler. Nikaragualı devrimciler bölünme sorununu işte bu özde ele alarak aştılar: «Üç eğilimin liderleri devrimin bütün sorunlarıyla ilgileniyorlardı... bölünme sırasında FSLN'nin verdiği farklı görevleri üstlenen yoldaşlar karşılaştıkları sorunlarla başa çıkamadıklarını gördüklerinde iyi bildikleri alanlara organize olup... sorunlara ulaşabildikleri yapılara göre çözüm bulmaya başladılar. Eğilimlerin hiçbiri yeni bir FSLN kurmayı düşünmedi.» (Bakınız Humberto Ortega'yla Söyleşi). Çünkü amaç yalnız Somoza'yı devirmek. Kendini karşı eğilime ispat etme diye bir sorun olmadığı için geleneksel gerilla hareketi ile şehirlerdeki kitle hareketi kaynaşarak cepheye önderlik ediyor. Herhalde Türkiye'deki devrimcilere en öğ-

retici mesaj da yukarıdaki satırlarda veriliyor olsa gerek.

FSLN toplumsal galerilerin loş duvarlarına kafasını vurmadı. Vurmadı, çünkü yolunu aydınlatan ışığa, yani devrimci düşünceye sahipti. 1920'lerde Sandino tarafından başlatılan savaşım çocukluk dönemini atlayıp gelişince, ulusal deneyimlerine dünya işçi sınıfının zengin deneyimlerini de ekleyerek adeta gençliğini yaşayamadan olgunlaştı. Strateji ve taktikler bu olgunluğun sonucu olarak sağlıklı belirlendi ve uygun kavgalar ortaya konuldu.

Kahırlı savaşımın maddeleştirdiği bu dersler, ancak sosyal olayların hercai aynasında kendini gösteren ülkenin özgün gerçeklikleri kavrandığında öğretici olur. Ancak o zaman Daniel Ortega'nın söylediği basit saptama kısa zamanda gerçekleşir: «Kurtuluş mücadelesini hiçbir şey durduramaz.»

R. Şen Süer
Kasım 1987

FSLN'NİN TARİHSEL PROGRAMI

Bu belge ilk kez 1969 yılında Nikaragua halkına sunuldu. FSLN Propaganda ve Siyasal Eğitim Bürosunca Temmuz 1981'de yeniden basıldı.

Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi (FSLN), Nikaragua halkının, siyasal iktidarı düşmanlarına karşı doğrudan savaşım vererek ele geçirme ve halkımızın geçmişte maruz kaldığı sömürü ve yoksulluğu yok eden bir toplumsal sistem kurma yeteneğindeki bir «öncü örgüt» gereksiniminden doğmuştur.

FSLN, stratejik hedefi diktatörlüğün askeri ve bürokratik aygıtını parçalayarak siyasal iktidarı ele geçirmek ve işçi-köylü ittifakına ve ülkedeki tüm yurtsever anti-emperyalist ve anti-oligarşik güçlerin birliğine dayanan devrimci bir hükümet kurmak olan askeri-siyasal bir örgüttür.

Nikaragua halkı 1932'de (yani Anastasio Somoza Garcia'nın Ulusal Muhafızların başkomutanı olarak atandığı yıl) Amerikan emperyalizmince dayatılan gerici ve faşist kliğin boyunduruğu altında acı çekiyor.

Somozist klik Nikaragua'yı ABD tekellerinin ve ülkenin oligarşik gruplarının sömürdüğü bir yeni-sömürge statüsüne indirgemiştir.

Bugünkü rejim siyasal açıdan halk düşmanı, yargı-

sal açıdan yasadışıdır. Kuzey Amerikalılardan aldığı yardım ve onay Nikaragua'nın içişlerine karışmanın katıksız bir kanıtıdır.

FSLN ulusal gerçekliği ciddiyet ve sorumlulukla analiz etmiş ve diktatörlüğe karşı silahlı mücadele kararı almıştır. Sandinist halk devriminin zaferi ve halk düşmanı rejimin alaşağı edilmesi FSLN'nin öncülük ettiği zor ve uzun bir halk savaşı sonucu gerçekleşecektir.

ABD emperyalizminin sağladığı önlem ve kaynaklar ne olursa olsun, Somozist diktatörlük, FSLN'nin öncülük ettiği halk güçlerinin hızlı gelişim ve ilerlemesi karşısında tam bir yenilgiye mahkumdur.

Bu tarihsel konjonktürün bilincinde olan FSLN, özgür, refah ve devrimci bir yurt kurma amacıyla örgütlenmemizi güçlendirip geliştirmek, Nikaragua halkının diktatörlük yıkılana kadar savaşma ve ABD emperyalizminin müdahalelerine karşı koyma kararlılığını teşvik etmek üzere bu siyasal programı hazırlamıştır.

I — Devrimci Hükümet

Sandinist halk devrimi, hileli seçimler ve askeri darbelerden kaynaklanan gerici yapıyı ortadan kaldıran devrimci bir hükümet kuracak ve halk iktidarı sömürünün, baskının, geri kalmışlığın olmadığı; özgür, ilerici ve bağımsız bir Nikaragua yaratacaktır.

Devrimci hükümet aşağıdaki siyasal nitelikli önlemleri alacaktır :

A. Devrimci iktidara tüm halkın gerek ulusal gerek yerel düzeylerde (il, belediye, kasaba) tam katılımını sağlayacak bir yapı verecektir.

B. Tüm yurttaşların bütün bireysel özgürlüklere eksiksiz sahip olmasını gözetecek ve insan haklarına saygılı olacaktır.

C. Halkın haklarıyla ulusal hakların büyük ölçüde genişlemesine yol açacak olan serbest fikir alışverişini gözetecektir.

D. Sendikal hareketin şehir ve kırda örgütlenme özgürlüğünü ve köylü, gençlik, öğrenci, kadın, kültür, spor ve benzeri grupların örgütlenme özgürlüğünü gözetecektir.

E. Göçmen ve sürgün Nikaraguali'ların anavatanlarına dönme haklarını gözetecektir.

F. Devrimci mücadeleye katılımlarından dolayı yargılanan başka ülke yurttaşlarının barınma hakkını güvenceye alacaktır.

G. Devrimcilere ve halka zulmeden, ihbar eden, kötü davranan, işkence eden ve öldüren gangsterleri şiddetle cezalandıracaktır.

H. Hileli seçimler ve askeri darbeler sonucu yüksek siyasal makamlar elde edenler siyasal haklarından mahrum edilecektir.

Devrimci hükümet aşağıdaki ekonomik nitelikli kararlar alacaktır:

A. Ülke zenginliklerini yağma ve yolsuzlukla ele geçiren Somoza ailesine ait toprak, fabrika, şirket, bina, ulaşım araçları ve diğer zenginliklerine el koyacaktır.

B. Bugünkü rejimin yönetsel bozukluğundan çıkar sağlayan politikacı, memur ve bütün diğer işbirlikçilerin toprak, fabrika, şirket, ulaşım araçları ve diğer zenginliklerine el koyacaktır.

C. Mineral, orman, deniz ve öbür kaynakları sömüren yabancı şirketlerin mal varlıklarını millileştirecektir.

D. El konulan ve millileştirilen fabrika ve diğer mal varlıklarının idaresinde işçilerin denetimini sağlayacaktır.

E. Kitle iletişim araç ve hizmetlerini merkezileştirecektir.

F. Ülke kalkınmasında önemli bir yeri olacak bankacılık sistemini millileştirecektir.

G. Başka kurlara bağlı olmayan bir döviz kuru oluşturacaktır.

H. ABD tekellerinin ya da başka iktidarların empoze ettiği borçlara sadık kalmayacaktır.

I. Sistemleri ne olursa olsun ülke kalkınmasına yararı olacak tüm ülkelerle ticari ilişkiler kuracaktır.

J. Tam bir adaletle uygulanacak uygun bir vergi sistemi kuracaktır.

K. Tefeciliği yasaklayacaktır. Bu, yasal Nikaragua yurttaşlarına da, yabancılara da uygulanacaktır.

L. Küçük ve orta ölçekli toprak ya da mal sahiplerini (üreticiler, tüccarlar) koruyacak, ancak işçilerin sömürülmesine yol açan büyük ölçeklileri sınırlayacaktır.

M. Çeşitlendirme ve bağımsızlaştırmayı da gözeterek dış ticarete devlet denetimini getirecektir.

N. Lüks malların ithalini şiddetle sınırlayacaktır.

O. Kapitalist üretim sisteminin anarşik niteliğini yok ederek ulusal ekonomiyi planlayacaktır. Bu planlama özellikle ülkenin sanayileşmesini ve elektrifikasyonunu hedefleyecektir.

II — Tarım Devrimi

Sandinist halk devrimi, gerçek bir tarım reformu, toprakta çalışan işçiler (küçük üreticiler) yararına büyük toprak sahiplerinin toprak gasplarını ortadan kaldırarak toprakların kitlelere dağıtılmasını sağlayacak bir reformu hedefleyen bir tarım politikası uygulayacaktır.

A. Kapitalist ve feodal malikanelere el koyacaktır.

B. Toprak onu işleyenindir ilkesine uygun olarak toprakları köylülere parasız devredecektir.

C. Hayvancılık sektörünü çeşitlendirip geliştirmeyi amaçlayan, hayvan sayısını artırmaya yönelik bir plan uygulayacaktır.

D. Köylülere şu hakları verecektir :

1. Zamanında ve uygun tarım kredisi.
2. Üretimleri için sağlam bir pazar.
3. Teknik yardım.

E. Gerilla mücadelesine katkıda bulunmuş yurtsever toprak sahiplerini, devrimci hükümetin koyduğu sınırları aşan topraklarına ödeme yaparak koruyacaktır.

F. Köylülerin kooperatiflerde örgütlenmesini ve böylece kendi kaderlerini çizmelerini ve ülke kalkınmasına doğrudan katılmalarını teşvik edecektir.

G. Köylülerin büyük toprak sahiplerine ve tefecilere olan borçlarını silecektir.

H. Kırsal kesimde yılın büyük bir kısmında görülen zorunlu işsizliği ortadan kaldıracak ve köylülere iş kaynakları yaratmaya çalışacaktır.

III — Kültür ve Eğitimde Devrim

Sandinist halk devrimi, ulusal kültürün, halkın eğitiminin ve üniversite reformunun gelişmesi için gerekli zemini sağlayacaktır.

A. «Cehaleti» hemen ortadan kaldırmak için yaygın bir kampanya başlatacaktır.

B. Ulusal kültürü geliştirecek ve kültürümüze sızmış yeni sömürge etkileri kökünden söküp atacaktır.

C. Tarihimizin yarattığı ilerici aydınlarla eserlerini, halk düşmanı rejimlerce uğratıldıkları ihmalden kurtaracaktır.

D. Çeşitli düzeylerdeki (ilk, orta, teknik, üniversite, vb) eğitimin gelişmesi ve ilerlemesini gözetecek, eğitim bütün düzeylerde parasız ve bazı düzeylerde zorunlu olacaktır.

E. Sınırlı ekonomik kaynakları olan öğrencilere çeşitli öğrenim düzeylerinde burs verecektir. Burslar konut, gıda, giyim, kitap ve ulaşımı da kapsayacaktır.

F. Tüm öğrencilerimizin gereksinimlerini sağlamak üzere, bugünkü düzenin gerektirdiği bilimsel bilgiye sahip daha çok ve daha iyi öğretmen yetiştirecektir.

G. Dinsel öğretileri sahtekarca uygulayan tüccarların ahlâka aykırı olarak sanayi haline getirdiği özel eğitim merkezlerini millileştirecektir.

H. Eğitim programlarını ülkenin gereksinimlerine göre hazırlayacak; bilimsel ve araştırma gereksinimlerini göz önüne alarak uygulayacaktır.

I. Diğer şeylerin yanında aşağıdaki önlemleri de kapsayan bir üniversite reformu gerçekleştirecektir :

1. Üniversiteyi sömürücü sınıfların egemenliğinden kurtaracak, böylece üniversite kültürümüzün gerçek yaratıcılarına, halka hizmet edecektir. Üniversite yönetmelliği halka, insana yönelik olmalıdır. Üniversite bürokratik bencillikleri beslemekten vazgeçmelidir.

2. İşçi ve köylü kökenli gençliğin üniversiteye girerken karşılaştıkları zorlukları ortadan kaldıracaktır.

3. Üniversiteler içi nayrılan bütçeyi artıracak, böylece sorunları çözmek için ekonomik kaynaklar olacaktır.

4. Fakülte kurullarında çoğunluğu öğrenciler tem-

sil edecek, öğrenci örgütlerinin üniversite nüfusunun başlıca kısmı olduğu unutulmayacaktır.

5. Üniversitelere yeni sömürge etkilerinin, özellikle ABD tekellerinin sözde yardım kuruluşlarının yardımları yoluyla sızması önlenecektir.

6. Gerek ulusal gerek dünya sorunlarıyla ilgilenecek parasız, deneysel, bilimsel araştırmalar teşvik edilecektir.

7. Yurtsever bir ideal uğrunda yaşamlarını tehlikeye atan öğrenci ve aydınlar örnek gösterilerek öğrenci, fakülte ve araştırmacı birliği güçlendirilecektir.

IV — Çalışma Yasası ve Sosyal Güvenlik

Sandinist halk devrimi, işçi sınıfının barbarca sömürüden dolayı maruz kaldığı adaletsiz yaşam ve çalışma koşullarını ortadan kaldıracak ve çalışma yasası ve sosyal yardım oluşturacaktır.

A. Başka şeylerin yanında aşağıdaki hakları da düzenleyen bir iş yasası çıkaracaktır :

1. «Çalışmayanlar yemez» ilkesi benimsenecektir, ancak yaş (çocuklar, yaşlılar), sağlık koşulları ya da denetim dışındaki diğer nedenler yüzünden üretim sürecine katılamayanlar kuşkusuz bu ilke dışındadır.

2. Sekiz saatlik işgününe kesinlikle uyulacaktır.

3. İşçilerin geliri (ücret ve diğer yardımlar) günlük gereksinimlerini karşılamaya yetecek kadar olmalıdır.

4. İş sırasmda işçilere haksız muameleyi yasaklayıp cezalandıracak ,işçi onuruna saygı gösterecektir.

5. Gerekçesiz işten çıkarmalar kaldırılacaktır.

6. Ücretlerin yasanın gerektirdiği dönem içinde ödenmesi zorunludur.

7. Bütün işçilerin yıllık izin hakkı olacaktır.

B. İşsizliğin yayılması önlenecektir.

C. Sosyal güvenlik sisteminin kapsamını ülkedeki tüm işçi ve kamu çalışanlarına genişletecektir. Kapsama hastalık, fiziksel yetmezlik ve emeklilik de dahil olacaktır.

D. Tüm topluma parasız sağlık hizmetleri sağlayacaktır. Ulusal toprakların tümünde klinik ve hastaneler açacaktır.

E. Bölgesel hastalıkları yok etmek ve bulaşıcı hastalıkları önlemek için kapsamlı bir kampanya yürütecektir.

F. Her aileye uygun bir barmak sağlayacak şehir reformunu gerçekleştirecektir. Şehirlerde çalışan ailelerin konut gereksinimini sömüren toprak spekülasyonuna (kiralık ev, inşaat, parsellenmiş arazi) son verecektir.

G. Köylüler için uygun konut inşaatları başlatıp yaygınlaştıracaktır.

H. Su, ışık, kanalizasyon, kentin güzelleştirilmesi için alınan vergiler azaltılacak, bütün bu hizmetleri tüm kentsel ve kırsal nüfusa yaymak için programlar hazırlanacaktır.

I. Her tür ve kategoride spora katılımı özendirecektir.

J. Yukarıda belirtilen önlemleri alarak dilenciliği ortadan kaldıracaktır.

V — Yönetsel Dürüstlük

Sandinist halk devrimi, yönetsel-hükümetsel çürümüşlüğü söküp atacak ve kesin bir yönetsel dürüstlük oluşturacaktır.

A. Ayrıcalıklı Ulusal Muhafızların ve yabancı asalakların sömürdüğü fuhuş, kumar, ilaç kullanımı vb. gibi sanayileri ortadan kaldıracaktır.

B. Bugünkü rejimin memurlarının normal uygulamalarına son vererek, hükümet memurlarının haksız kazanç edinmesini önlemek amacıyla vergi tahsilatına titiz bir denetim getirecektir.

C. Vergi kaçırarak halkı yağmalayan Ulusal Muhafızların keyfi uygulamalarına son verecektir.

D. Askeri komutanların adi suçluların bakımına ayrılması gereken bütçeyi kendi üstlerine geçirme durumunu ortadan kaldıracak ve bu mahkumların eğitilmeleri için merkezler kuracaktır.

E. Rejimin işbirlikçileri politikacılar, subaylar ve yabancılar takımının büyük ölçüde uyguladığı kaçakçılığı kaldıracaktır.

F. Yönetsel dürüstlüğe (zimmet olayları, kaçakçılık, kötü işlerle uğraşma vb) karşı suç işleyenleri şiddetle cezalandıracak, suçlar devrimci harekette etkin unsurları kapsarsa ceza daha da şiddetli olacaktır.

VI — Atlantik Kıyısının Yeniden Ülkeye Katılması

Sandinist halk devrimi, bu alanı ulusun yaşamına katmak için, ihmal edilmiş Atlantik Kıyısı için özel bir plan hazırlayacaktır.

A. Atlantik Kıyısı'nın yabancı tekeller, özellikle ABD emperyalizmince sömürülmesine son verecektir.

B. Bölgede tarım ve çiftçiliğin gelişmesi için uygun topraklar hazırlayacaktır.

C. Balıkçılık ve ormancılığın gelişmesini özendirecek koşulları yaratacaktır.

D. Bu bölgenin tarihsel geleneğinin özgül nitelik-

lerinden kaynaklanan yerel kültürel değerleri teşvik edecektir.

E. Bu bölgenin yerli Miskito, Sumo, Zambo ve Siyah halklarına uygulanan rezil ayrımcılığı ortadan kaldıracaktır.

VII — Kadınların Kurtuluşu

Sandinist halk devrimi, kadınlara karşı uygulanan ayrımcılığı kaldıracaktır; kadınla erkek arasında ekonomik, siyasal ve kültürel eşitliği sağlayacaktır.

A. Anne ve çocuğa özel bir önem verecektir.

B. Fahişeliği ve diğer toplumsal bozuklukları yok edecek, kadının onurunu yükseltecektir.

C. Yalnız bırakılan çalışan anne trajedisinde kendini gösteren kadının kulluğu sistemine son verecektir.

D. Evlilik dışı doğan çocuklara devrimci kuruluşlarca eşit korunma hakkı verilecektir.

E. Çalışan kadınların çocuklarının bakım ve gözetimi için kreşler açacaktır.

F. Çalışan kadınlar için doğumdan önce ve sonra iki aylık annelik izni verecektir.

G. Devrimci sürece katılımlarını sağlayarak kadınların siyasal, kültürel ve eğlence düzeylerini artıracaktır.

VIII — Dinsel İnançlara Saygı

Sandinist halk devrimi, inananların her tür dini açıkça savunma hakkını gözetecektir.

A. Yurttaşlara her tür din inancını savunma ve uygulama hakkı verecektir.

B. Papazların faaliyetlerini ve emekçi halkı savunan diğer dinadamlarını destekleyecektir.

IX — Bağımsız Dış Politika

Sandinist halk devrimi, Amerikan emperyalizminin uydusu bir dış politikayı bırakacak ve mutlak ulusal bağımsızlığa dayanan ve gerçek bir dünya barışından yana dış politika oluşturacaktır.

A. Amerikan emperyalizminin Nikaragua'nın içişlerine karışmasma bir son verecek ve diğer ülkelerle karşılıklı saygıya ve halklar arasında kardeşçe işbirliğine dayanan bir politika uygulayacaktır.

B. Amerikan askeri misyonunu, sözde Barış Gücünü (teknisyen görünümünde casuslar) ve ülkeye müdahale eden askeri ve benzer siyasal unsurları ülkeden kovacaktır.

C. Her ülkeden ekonomik ve teknik yardım alacak, fakat bu yardımları ancak siyasal vaatler kapsamadıkları zaman kabul edecektir.

D. Diğer dünya halklarıyla birlikte gerçek bir dünya barışı için kampanya başlatacaktır.

E. Yabancı bir iktidarla imzalanmış, ulusal egemenliğe zarar verecek bütün anlaşmaları reddecektir.

X — Orta Amerika Halklarının Birliği

Sandinist halk devrimi, Orta Amerika halklarının tek bir ülkede gerçek birliğinin yanındadır.

A. Orta Amerika'nın kardeş halklarının gerçek birliğini destekleyecektir. Bu birlik ulusal kurtuluşa ve emperyalist egemenliğin ya da ulusal ihanetlerin olmadığı yeni bir sistem kurmaya yönelik çabaları birleştirmeye hizmet edecektir.

B. Amacı Orta Amerika'nın ABD tekellerine ve yerel gerici güçlere karşı ezikliğini artırmak olan sözde entegrasyonu ortadan kaldıracaktır.

XI — Halklar Arasında Dayanışma

Sandinist halk devrimi, ulusal toprakların ABD'nin öbür kardeş halklara yönelik saldırganlıklarının üssü olarak kullanılmasına son verecek ve kurtuluşları için savaşan kardeş halklarla militan bir dayanışma içine girecektir.

A. Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının yeni ve eski sömürgeciliğe ve ortak düşmana, ABD emperyalizmine karşı mücadelelerini aktif olarak destekleyecektir.

B. Siyah halkın ve ABD'nin bütün halkının gerçek demokrasi ve eşit haklar için verdiği mücadeleyi destekleyecektir.

C. Bütün halkların ABD'nin yabancı ülkelerde askeri üsler kurmasına yönelik mücadelesini destekleyecektir.

XII — Yurtsever Halk Ordusu

Sandinist halk devrimi, halkın düşmanı Ulusal Muhafızları feshedecek ve yurtsever, devrimci bir halk ordusu kuracaktır.

A. Sandinist yurtseverleri izlemek, işkence etmek ve öldürmek üzere 1927'de ABD işgal kuvvetlerince kurulan ve halkın düşmanı olan Ulusal Muhafızları feshedecektir.

B. Eski orduya mensup profesyonel askerler aşağıdaki davranışları gösterdikleri taktirde Yeni Halk ordusunda yer alabilecektir:

1. Gerilla mücadelesini desteklemiş olmaları.
2. Halkın ve devrimci militanların öldürülmesi, yağmalanması, işkence edilmesi ve öldürülmesi eylemlerine katılmamış olmaları.

3. Somoza'nın despotik ve babadan oğula geçen rejimine karşı isyan etmiş olmaları.

C. Savaşma yeteneğini ve taktik ve teknik düzeyini yükselterek yeni halk ordusunu güçlendirecektir.

D. Halk ordusunun mensuplarına görevlerini yerine getirme ve bütün yaratıcı faaliyetlerini geliştirme yolunda tüm güçlerini kullanma ilkesini aşılayacaktır.

E. Halk ordusu mensuplarının devrimci ideallerini derinleştirecek, yurtsever ruhlarını ve zafere ulaşılana dek savaşma kararlılığını güçlendirecektir.

F. Halk ordusunun safları arasında bilinçli bir disiplin sağlayacak ve savaşçılarla halk arasmda kurulması gerekli yakın bağları teşvik edecektir.

G. Zorunlu askerlik hizmeti getirecek ve ülkenin gerici güçlerini nve ABD emperyalizminin kaçınılmaz saldırısına karşı kazanmış olduğu hakları savunacak öğrenci, işçi ve köylüleri —halk milislerinde örgütleneceklerdir— silahlandıracaktır.

XIII — Şehitlerimize Saygı

Sandinist halk devrimi, şehitlerimize sonsuz bir saygı ve şükran duygusunu koruyacak ve bize miras bıraktıkları parlak kahramanlık ve özveri örneğini sürdürecektir.

A. Yeni kuşaklara, Nikaragua'yı özgür bir ülke yapma yolunda düşenlere sonsuz saygı ve şükran duymayı öğretecektir.

B. Halk kahramanlarının çocuklarını eğitmek için bir ortaokul kuracaktır.

C. Tüm halka kahramanlarımızı örnek gösterecek, «Hep zafere doğru!» devrimci ilkesini savunacaktır.

NİKARAGUA : KRİTİK SAAT

Carlos Fonseca Amador

Carlos Fonseca Amador, Temmuz 1961'de kuruluşuna katılmasından 8 Kasım 1976'da Somoza diktatörlüğünce öldürülmesine dek FSLN'nin lideriydi. Öğrenciyken, daha sonra siyasal açıdan çatışacağı Moskova yanlısı Nikaragua Sosyalist Partisi'ne girdi. Devrimci faaliyetlerinden dolayı ilk kez 1954'te tutuklanan Fonseca bundan sonra sürekli gözaltında tutuldu. 1969'da bir Kosta Rika cezaevinden kaçmasından sonra Küba'ya giderek, o yılın başında yazmış olduğu bu makaleyi yayınladı. Makale önce Tricontinental'*in İspanyolca baskısında (no. 14, 1969), 1979'da ise FSLN Propaganda ve Siyasal Eğitim Bürosu Sekreterliğince yayınlandı.*

Ekonomik Durum

Nikaragua halkı 1932'den beri (Anastasio Sonoza G.'nin sözde Ulusal Muhafızların başkomutanlığına atandığı yıl —bu görev daha önceleri ABD subaylarınca yürütülüyordu) Amerikan emperyalizminin zorla benimsetmeye çalıştığı gerici kliğin boyunduruğu altında acı çekiyor. Bu klik Nikaragua'yı Amerikan tekelleri ve yerel kapitalist sınıfça sömürülen bir yeni sömürge durumuna düşürmüştür.

Bugün ülkenin yaşadığı ekonomik bunalım daha da derinleşmiştir. 1966'dan hemen önceki yıllarda ulusal ekonominin büyüme hızı % 8 iken, 1966 ve 1967'de sırasıyla % 3,1 ve 4,6'ya düştü.

1959'den beri artan pamuk üretimi, ulusal üretimin gittiği yabancı kapitalist pazarların doygunluğu ve yapay elyafın artan rekabeti yüzünden gelecekte ancak çok az artacaktır. Gerçekten de, yabancı kapitalist pazarın 1968 yılı ürünü için verdiği fiyatlarda büyük bir düşme vardır. Bu durum hükümeti pamuk üretiminde rol oynayacak bazı sosyalist ülkelerle ticari ilişkiler kurmaya zorluyor. Bu ürün Nikaragua'nın ekili alanlarının % 26'sını oluşturuyor.

İkinci büyük ihraç ürünü kahveye gelince, kapitalist pazarlarda satılamayacak bir üretim fazlası zaten var. Resmi kaynaklar şeker üretiminin büyüme hızının da yakın gelecekte korunamayacağını belirtiyorlar.

Doğrudan yabancı yatırımcıların elinde olan altın ve bakır gibi madenlerin sömürülmesi ulusal hazineye vergiler yoluyla komik bir miktar getirmektedir. Buna karşıt olarak ulusal zenginliklerin Amerikan tekellerine devredilmesi de artıyor. Sözgelimi 1967'de ormanları sömürmede uzmanlaşmış bir şirket olan Magnavox'a milyonlarca hektarlık ulusal toprakların mutlak sahipliğini veren bir yasa yürürlüğe girdi.

Yönetici klik de devlet fonlarını sanki babalarının malıymış gibi elinde tutuyor, dolandırıcılık ve kaçakçılık inanılmaz boyutlara ulaştı. İktidara geldiğinde çok sınırlı ekonomik kaynaklara sahip olan Somoza ailesi Nikaragua sınırlarını aşıp diğer Orta Amerika ülkelerine yayılan geniş topraklar elde etti.

Dahası, Nikaragua'da adaletsiz bir toprak dağılımı var. İstatistik raporlar 1952'de toplam özel toprakların

% 55'nin birkaç mülk sahibinin elinde olduğunu ortaya koyuyor.

Yabancı pazarların üreticilere sağladığı avantajlar —pamuk konusunda olduğu gibi— gıda ürünlerinin en kötü topraklarda yetiştirilmesine yol açtı, bu da bu önemli sektörü beslemek için ithalatı zorunlu hale getirdi.

Nikaragua, sözde Orta Amerika ekonomik entegrasyonunun en çok zarar verdiği ülkeler arasındadır. Bu entegrasyonun, Amerikan tekellerinin Orta Amerika'yı ekonomik olarak ele geçirme planı olduğu su götürmez bir gerçektir. Bu rezil gerçek öyle bir büyümüştür ki, Nikaragua rejiminin sözcüleri bile bu entegrasyonun sonucu olarak kurulan sanayilerin ulusal ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmayacağını açıkça söylemek zorunda kalmışlardır.

Orta Amerika'daki diğer ülkeler gibi Nikaragua'da da petrol üretimi yok. Ancak, Orta Amerika'da petrol sömürüsü için olanaklar olsaydı, Amerikan tekellerinin, petrol üreten ülkelerde devrimci hükümetler kurulması halinde rezerv olarak kullanmak üzere bu durumu saklamayı yeğleyecekleri açıktır.

Hükümetteki kapitalist kesim ülkenin kapitalist sınıfının egemen kesimini temsil ediyorsa da, kendilerine «muhalefet» diyen kapitalist kesim de Nikaragua halkını sömürmeye katılmıştır. Yönetim ve «muhalefet» teki gruplar ulusal ekonominin önemli sektörlerini —şeker, süt, basın, bankacılık, likör damıtımı vb— çoğu kez birlikte sömürmüşlerdir.

Yukarıda açıklanan ekonomik sistem Nikaragua'nın nüfusunu oluşturan öbür sınıfları sömürü ve baskı kurbanları haline getirdi. İşçi sınıfının yoksul sofrası sayısız açıklıktan ölüm olayları yarattı. 1964'te Matagalpa kentindeki Tempisque bölgesinde yüzlerce köylünün aç-

lıktan öldüğü bilinmektedir. Kuzeydeki çeşitli bölgelerde guatr hastalığı çok yaygındır. Malacaguas bölgesinde yoksul sofraların azdırdığı delilik olayları görülmektedir, A vitamini ve protein yetersizliğinden kaynaklanan gece körlüğü Dario kasabası çevresindeki bölgelerde ortaya çıkmıştır.

Birkaç yıl önce başkente yakın bir kent olan Jinotepe'deki bir okulda yapılan bazı testlerde 200 öğrenciden birinin veremli olduğu ortaya çıkmıştır.

Nikaragua nüfusunun ancak % 1,1'i ilkokul mezunu. Nüfusun yarısı hiç öğrenim görmemiş. Okulu terkeden öğrencilerin sayısı hayli yüksek (% 73). Öğrenci nüfusun ancak % 21'i geliri ülke ortalamasında ya da daha düşük düzeydeki toplum kesiminden geliyor. 14-19 yaş arası 200 bin gencin sadece 20 bini lise, ticaret ve meslek okulları ya da tarım okuluna kayıtlı.

Bebek ölüm oranı Nikaragua'da çok yüksek düzeyde. Ülkedeki ölümlerin yarısından çoğu 14 yaşın altındaki nüfusta görülüyor. Doğan bin çocuktan 102'si ölüyor. On ölümden altısı bulaşıcı —yani tedavi edilebilir— hastalıklar sonucu. Son araştırmalara göre nüfusun % 9,28'si sıtma testlerinde olumlu sonuç verdi, oysa bu oran Kosta Rika'da % 0,96, Panama'da % 4,98.

Nikaragua : Bir yüzyıldan fazladır Amerikan saldırganlığının kurbanı

Nikaragua'nın bugünkü siyasal durumunu kavramak için, tarihinde görülen belirgin özellikleri incelemek gerekir. Nikaragua dört yüzyıldan fazladır yabancı saldırganlığı ve baskısına maruz kalan bir ülkedir. Latin Amerika'nın diğer ülkeleriyle birlikte Nikaragua da İber Yarımadası yönetimiyle karşı karşıya geldi. Atlantik kıyısında toprakları olmasından dolayı 1893'e kadar

150 yıl süren İngiliz egemenliğinden de çok çekti. Ayrıca Nikaragua ABD'nin saldırgan politikasının ilk kurbanlarındandı.

ABD hükümetinin 1823'de Monroe Doktrini'ni ilan etmesinden kısa bir süre sonra Nikaragua Amerikan zorbalığının hedefi olarak seçildi.

Washington yönetiminin temsilcileri ülkeye müdahale etmek amacıyla istihbarat toplamak üzere 1830'larda tüm Nikaragua'yı dolaştı.

Aşağıdaki takvim Nikaragua'nın maruz kaldığı Amerikan saldırganlık eylemlerinden bazılarıdır:

1850. İngiltere ve ABD hükümetleri, Clayton-Bulwer Antlaşmasını imzalar. Bu antlaşmaya göre, bu iki güç, Nikaragua hükümetini dikkate almadan, Nikaragua'dan geçen Karayip-Pasifik Kanalını inşa etme hakkını aralarında keyfi olarak paylaşır.

1854. Haziran'da Hollins adlı bir denizcinin komuta ettiği bir ABD savaş gemisi Nikaragua'nın San Juan del Norte limanını bombalayarak yerle bir eder.

1855. Başını William Walker'ın çektiği birkaç bin Kuzey Amerikalı haydut Nikaragua'yı işgal eder. Walker kendini Nikaragua başkanı ilan eder ve Franklin Pierce hükümetince de tanınır. Walker birçok barbar ölemin yanısıra köleliği de yasallaştırır. Diğer Orta Amerika halklarının da desteğiyle Nikaragua halkı silahlanıp müdahalecileri kovmayı başarır.

1870. Nikaragua Dışişleri Bakanı Dr. Tomas Ayon ABD hükümeti temsilcilerine bir nota göndererek, ABD hükümetinin Nikaragua'nın içişlerine karışmasını protesto eder ve 1854 bombardımanının yol açtığı maddi zararı karşılamasını ve milyoner yatırımcı Cornelius Vanderbilt'in mali sözlerinin yerine getirilmesini ister.

1893. ABD hükümetinin temsilcisi Lewis Hanke'nın gerici bir grup yararına müdahale etme girişimi başarı-

sızlığa uğrar, buna karşılık kararlı bir halk ayaklanması baş gösterir.

1907. ABD savaş gemileri Fonseca Körfezi sularını işgal eder.

1909. Milliyetçi Nikaragua hükümeti, Nikaragua hükümetine karşı silahlı eylemlere katılmaktan suçlu Cannon ve Groce adlı iki Kuzey Amerikalıyı kurşuna dizer. ABD hükümeti dışişleri bakanı Nikaragua hükümetine «Knox notası» olarak bilinen bir nota yollar. Notada, Nikaragua'nın içişlerine müdahale hakkına sahip olduğu açıkça belirtilir.

1910. ABD savaş gemileri Nikaragua hükümetine karşı ayaklanan Muhafazakârlar adına müdahale eder. ABD böylece Nikaragua'da işbirlikçi bir hükümet kurdurur.

1912. Ülke binlerce ABD askerince işgal edilir. İşgale karşı silahlı direniş aylarca sürer, sonunda yurtsever lider Benjamin Zaledon elinde silahıyla ölür.

1914. Muhafazakâr hükümetin ABD elçisi Emiliano Chamorro ve ABD Dışişleri Bakanı, Bryan Chamorro-Bryan paktı olarak bilinen rezil bir kanal anlaşması imzalarlar.

1927. Liberal burjuvazinin temsilcisi ve ABD müdahalesinin empoze ettiği hükümete karşı savaşan halk ordusunun askeri başkanı olan José Maria Moncada ihanet edip, ABD Dışişleri Bakanlığı temsilcisi Henry L. Stimson'la bir anlaşma imzalar. (Yıllar sonra Savaş Bakanı olan Stimson bu görevdeyken Hiroşima ve Nagazaki'yi barbarca bombalatmıştı.)

Halk ordusu müfrezelerinden birinin başı olan Augusto César Sandino Moncada Anlaşmasını reddedip ABD işgaline ve bu işgali destekleyen hainlere karşı ayaklanır. Sandino'nun önderlik ettiği Ulusal Egemenliği Savunma Ordusu işgalci güçlerle beş yüzden fazla

çatışmaya girer. Bu mücadele Amerikan işgalcilerinin Nikaragua yurtseverlerini askeri olarak yenmesini olanaksızlaştırır, fakat 1933'ün başında ülkeyi terkederlerken arkalarında Ulusal Muhafızlar denen gerici bir güç bırakırlar.

1934. 21 Şubat'ta Augusto Cesar Sandino öldürülür. Ulusal Muhafızlar başkomutanı Anastasio Somoza G. Amerikan elçisi Arthur Blis Lane'den emir aldıktan sonra öldürme emrini verir. Cinayet, Sandino ve yoldaşlarının ülkenin halk karşıtı bir doğrultu almasına karşı savaşmaya hazırlandığı günlerde işlenir. Öldürülmeyeceğine ilişkin güvence alan Sandino, barış istemediği yolundaki suçlamaları yalanlamak üzere görüşmelere katılmaya karar vermiştir.

1936. Somoza, ABD hükümetinin onayıyla ülkenin yasal başkanını kovar.

1947. Somoza, gene ABD hükümetinin onayıyla ülkenin yasal başkanını kovar.

1960. Karayip Denizi'ndeki ABD donanması, halkın artan huzursuzluğuyla karşı karşıya kalan Guatemala ve Nikaragua hükümetlerini korumak için harekete geçer.

Nikaragua : Amerikan Saldırganlığının Üssü

Nikaragua'nm ulusal zenginliklerini yağmalayan ABD emperyalizmi onun coğrafi konumunu da diğer Latin Amerika halklarına karşı saldırganlık üssü olarak kullanmaktadır.

Chamorro-Bryan Kanal Anlaşması hâlâ yürürlükte, bu da ABD'yi fiilen Nikaragua'nm patronu haline getiriyor. Bu anlaşma Washington yönetimine Nikaragua'da askeri bir üs kurma ve ülkeden geçen Karayip-Pasifik Kanalı'nı inşa etme hakkını tanıyor.

Aşağıdaki takvim, Nikaragua'nın diğer Latin Ame-

rika halklarına, özellikle Karayip Denizi çevresindeki ülkelere yönelik emperyalist saldırganlıklara üs olarak hizmet ettiğine örnek oluşturan çeşitli olayları ortaya koymaktadır.

1948. Somoza hükümeti silahlı kuvvetleriyle Kosta Rika topraklarına girer. Burada Kosta Rika işçi hareketine yapılan baskılarla doruğa ulaşan silahlı bir çatışma giderek gelişiyordur.

1954. Somoza hükümeti Jacobo Arbenz'in demokratik hükümetine karşı saldırıya geçen Guatemalalı paralı askerleri destekler.

1955. Somoza hükümeti Kosta Rika'ya silahlı bir müdahalede bulunur.

1961. Devrimci Küba'nın Domuzlar Körfezi'nde yenilgiye uğrattığı istila Nikaragua'daki Puerto Cabezas'dan başlar.

1965. Dominik Cumhuriyeti topraklarını işgal eden yabancı güçlerin (başını ABD çekmektedir) bir kısmı da Ulusal Muhafızlardır. Aynı yıl, Küba'da yakalanan karşı-devrimci paralı askerler Nikaragua'daki eğitim kamplarmdan geldiklerini söylerler.

1966. Nikaragua'nın ismi var cismi yok başkanı René Schick ABD'ne yaptığı bir ziyarette Nikaragua topraklarının Küba'ya karşı silahlı kuvvetlerin üssü olarak kullanılabileceğini söyler.

1967. Anastasio Somoza Debayle Ulusal Muhafız askerlerini Vietnam'daki saldırıda yer almaları için yollama kararını açıklar.

1968. Somoza'nın ajanlarının, kulluğuna karşılık ABD hükümetinin bütün gereksinimlerini tam olarak karşılamayan Arnulfo Arias* hükümetinin devrilmesinde rol oynadığı açıklanır.

(*) Panama Başkanı Arnulfo Arias Ekim 1968'de seçilmesinden on bir gün sonra askeri bir darbeyle devrilmişti.

İsyan Geleneği

Nikaragua tarihinde, özellikle 1821'de İspanyol yönetiminden bazımsızlığını kazanmasıyla başlayan dönemde, belirgin özellik, hükümet üzerinde denetimi sağlamak için savaşan sömürücü sınıflar içindeki çeşitli siyasal güçlerin şiddet kullanmasıdır. Diğer Latin Amerika ülkelerinde sıkça görülen barışçıl iktidar değişimi Nikaragua'da görülmez. Bu geleneksel uygulama, seçim maskaralıklarına karşı olan silahlı mücadele yanlısı Nikaragua halkına peşinen dayatılmıştır. O halde Nikaragua halkının zengin bir isyan geleneğine sahip olduğuna kuşku yoktur.

Nikaragua halkının özgül baskı biçimlerine karşı savaşmak üzere çoğu zaman bireylerin önderlik ettiği hareketlerle, ilerici-devrimci bir değişime yol açamayacak hareketlerle silahlandığı bir gerçektir. Bu durum Nikaragua halkının tarihleri boyunca varolan bir başka niteliğini daha gösterir : derin devrimci bilincin yokluğu.

Sömürge döneminden miras kalan ideolojik bilgisizlik halkın toplumsal değişim için savaşıma tam bilinçle yürümesini de engellemiştir. Nikaragua halkının bütün tarihi boyunca cesaretini kanıtladığı sayısız çatışmaya katıldığı su götürmez. Fakat bu savaşımlara bilinçten çok içgüdüyle girmişlerdir. Belki Nikaragua'yla ilgili olarak Marx'ın İspanya konusundaki sözlerini yinelemek yararlı olur. Marx İspanya halkının geleneksel olarak isyankâr, fakat devrimci olmayan bir halk olduğunu belirtmişti.

Günümüzde egemen olan ulusal ve uluslararası koşulları Nikaragua halkının en azından bir kesiminin silahlı mücadeleyi başlatmaya salt iktidardaki kişiyi değil, sistemi değiştirmeye —sömürücü sınıfların devril-

mesi ve sömürülen sınıfların zaferi— çalıştıklarının bilinciyle davranmasına izin veriyor.

Bugünkü Sistemin Kökeni

Yönetici kliğin iktidarda aralıksız otuz yıldan fazla kalmasına izin veren koşulları, ülkenin bu rejimin yerleştiği dönemdeki durumunu incelemeden analiz etmek olanaksızdır.

Nikaragua halkı 1926'dan 1936'ya kadar tarihindeki en yoğun dönemlerin birinden geçti. Halkın bu yolla değişimi aradığı silahlı mücadele 20 binden fazla ölü verdi. Mücadele, Kuzey Amerikalıların zorla benimsettiği Muhafazakâr hükümete karşı bir savaş olarak başladı, Sandinist direniş olarak sürdü ve Anastasio Somoza'nın Juan B. Sacasa'ya karşı askeri darbesiyle son buldu.

Mücadele sanayi proletaryası henüz oluşmamışken verildi. Oluşum halindeki burjuvazi Nikaragua halkına ihanet edip ülkeyi Amerikan müdahalesine peşkeş çekti. Devrimci proletarya halk mücadelesinin öncüsü olarak burjuvazinin yerini hemen alamazdı. Halkın kahraman öncüsü olan Sandinist direniş neredeyse tamamen köylü bir yapıya sahipti; bu devrimci hareketin hem övüncü hem trajedisi bu özellikte yatar.

En aciz sınıfın anavatanının onuruna sürülen lekelere tepki göstermesi, Nikaragua halkı için bir övünç, hiçbir siyasal düzeyi olmayan köylüleri kapsadığı için de bir trajediydi. Üstelik önemli gerilla müfrezelerinde tam anlamıyla cahil liderler vardı. Bunun sonucu Sandino öldürülür öldürülmez hareket de son buldu.

İhanet ve kargaşayla son bulan uzatmalı silahlı mücadele halkın direngenliğini tüketti. Anastasio Somoza'nın başında olduğu kesim geleneksel Liberal Parti üzerinde hegemonya kurdu, Somoza hükümetine karşı

muhalefet ise geleneksel Muhafazakâr Parti'nin (1930' larda bu partinin Amerikan müdahalelerince satın alınması halkın belleğinde taze olduğundan büyük ölçüde güçten düşen gerici siyasal güç) egemenliğindeydi.

Anti-emperyalist mücadelenin kesilmesine ciddi bir şekilde katkıda bulunan bir başka öğe de, II. Dünya Savaşı'nın patlamasından doğan ve dikkatleri Avrupa ve Asya'daki gericiler üzerinde yoğunlaştıran durumdu. Amerikan emperyalizmi, Nikaragua halkının geleneksel düşmanı, dünya anti-faşist cephesinin müttefiki oldu. Nikaragua'da devrimci bir liderliğin olmayışı bu gerçekliğin doğru yorumlanmasını engelledi, Somoza da kendi kliğinin yönetimini pekiştirmek için bu durumdan yararlandı.

Eski Marksist Kesimin Yükselişi

Marksist kesiminin Muhalefet üzerindeki etkisi yıllardır Muhafazakâr kesimin (kapitalist sınıfın bir kesiminin çıkarlarını temsil eden siyasal güç) tam denetimindeydi. Marksist kesimin güçsüzlüğüne katkıda bulunan etkenlerden biri de Nikaragua Sosyalist Partisi'nin (Nikaragua'da geleneksel komünist örgüt) biçimlendiği koşullardı. Bu örgüt Haziran 1944'te, II. Dünya Savaşı hâlâ sürerken ve Earl Bowder'ın görüşleri hâlâ revaçtayken kuruldu. ABD Komünist Partisi genel sekreteri Browder kapitalist sınıflarla ve Latin Amerika'daki Kuzey Amerika emperyalizmiyle uzlaşmayı öneriyordu*.

(*) Earl Browder (1891-1973) ABD Komünist Partisi'ni 1930-45 yıllarında yönetti. Haziran 1941'de Nazilerin SSCB'ye saldırmasından sonra, adı, Nazi Almanyası'yla savaşan kapitalist hükümetleri destekleme politikasıyla (bu politika Stalin tarafından dikte edilmişti) özdeşleştirildi. Latin Amerika'da Washington'un desteğine sahip hükümetleri desteklemek ve işçi mücadelesini onların emrine sokmak anlamına geldi.

Nikaragua işçi hareketi bu yıllarda emekçi zanaatkârlardan oluştuğundan,bu durum anti-işçi sınıfı sapmalara zemin hazırladı. Kaldı ki Sosyalist Partî liderliği de iddia ettiği gibi proleter değil, zanaatkâr kökenliydi. Had safhada düşük ideolojik düzeye sahip bir liderlikti.

Devrimci aydınlar yıllarca ender görülen bir istisna oldu. Bir sınıf olarak sonunda teslim olan burjuvaziyi temsil eden, ABD silahlı mücadelesi yıllarının radikal ve özgür düşünceli aydınları daha önce açıklanan nedenlerle işçi sınıfıyla özdeşleşmiş aydınlar olamadı. Bunun sonucu, Nikaragua'daki aydın hareketi, bir süre faşizmle açıkça özdeşleşmeye bile başlayan Katolik unsurun tekelinde oldu. Böylece düşünce kapısı devrimci harekete kapalı kaldı.

Nikaragua Sosyalist Partisi, amacı Somoza hükümetini desteklediğini açıklamak olan bir mitingte örgütlendi. Bu toplantı Managua jimnazyumunda 3 Temmuz 1944'te yapıldı. Nesnel olursak, bu büyük hatanın salt liderlerin kötü kaderinin sonucu olmadığını da belirtmeliyiz. Bunu doğuran etmenleri de incelemek zorundayız.

Marksist liderlik Muhafazakâr kesimin anti-Somozist muhalefet üzerindeki denetimi karşısında gerekli netliğe sahip değildi. Anti-Somozist muhalefetin adilliğiyle Muhafazakâr kesimin manevralarını birbirinden ayıramıyordu.

Somoza sözde-Marksist kesimi kendi yararına kullandıktan sonra, içinde doğduğu rahat koşullardan dolayı kendini gerekli devrimci dirençle savunmasını bilmeyen işçi hareketine karşı baskının dizginlerini serbest bıraktı.

Buna koşut olarak kapitalist muhalefet kesimi de

(Muhafazakâr Parti-Liberal muhalefet gruplaşması) Somoza rejimiyle her tür uzlaşmaya girdi.

Küba Halk Savaşımının ve Devrimci Zaferlerin Rolü

Sandino'nun 1934'te öldürülmesinden 1959'daki Küba devriminin zaferine kadarki dönemin başlıca özelliği, geleneksel silahlı mücadelenin egemen rejime karşı sistematik savaş olarak kesintiye uğramasıydı. Diğer bir ana özellikse, Muhafazakâr kesimin anti-Somozist muhalefet üzerinde hemen tam bir egemenlik kurmasıydı. Yirmi beş yıl süren bu durum, Küba halkının silahlı mücadelesi ve zafere ulaşan devrimiyle başlayan yeni bir aşamanın muştucusuydu.

Bu uzun pasifist dönemin birkaç istisnası da oldu. Fakat bunlar Muhafazakâr kesimin halka karşı ve halkın gıyabında neredeyse her zaman önemsiz kalmış eylemleriydi. Nisan 1954'te silahlı darbe engellendi, ki Muhafazakârların hegemonyasında olmasına karşın devrimci eğilimli unsurlar da içeriyordu. Bu devrimci unsurlara, 21 Eylül 1956'da Anastasio Samoza G.'ye adaleti getirirken hayatından olan yurtsever Rigoberto Lopez Pérez'in eylemiyle birlikte, birkaç yıl sonra gelişen ayaklanma aşamasının habercisi olaylar olarak bakmak gerekir.

Küba halkının ayaklanması zaferinden de önce etkili oldu. Bu etki sonucu, Ekim 1958'de, lideri emekli asker Sandinist Ramon Raudales'in öldürüldüğü bir gerilla eylemi oldu. Nikaragua'da gerici hükümete karşı bir dizi silahlı eylem yapıldı : Ramon Raudales, Julapa dağlarında, Ekim 1958; El Chaparral, Haziran 1959; Manuel Diaz Sotelo, Esteli'de, Ağustos 1959; Carlos Haslam, Matagalpa dağlarında, 1959'un ikinci yarısı; Heriberto Reyes, Yumale'de, Aralık 1959; Las Trojes ve El

Dorado, 1960 başı, Orasi güney sınırında, 1959'un ikinci yarısı; Luis Morales, güney sınırındaki San Juan Irmağı'nda, Ocak 1960; kuzey sınırındaki Poteca Irmağı, Ocak 1961; Bijao Irmağı, Kasım 1962; Coco ve Bocay Irmakları, 1963; 1965'te Matagalpa'ın Uluse bölgesinde köylü-yerel yetkililer çatışması; 1966'da bankalara karşı ekonomik eylemler; 22 Ocak 1967'de Managua'daki eylemler; 1966 ve 1967'de Pancasán'daki saldırılar; 1963'te Managua'daki ekonomik banka eylemi ve kırsal kesimdeki bazı bölgelerde devrimci uygulamalar; Şubat 1969' da Matagalpa'daki Oaosca'da Ulusal Muhafızlarla çatışma.

Yeni aşamanın özellikle ilk aylarındaki bazı çatışmalarda, geleneksel kapitalist partilere bağlı unsurlar etkindi. Fakat bu çabalar genel olarak devrimci kesimin ülkenin kurtuluşunu kazanmak üzere silahlanma kararlılığını ortaya koyuyordu.

Son devrimci silahlı mücadelenin gebelik süresi neredeyse on yıl sürdü. Bu sürenin uzunluğu bütünüyle devrimci hareketin açıklanan niteliklerinin sonucudur.

Devrimci Silahlı Örgütün Ortaya Çıkışı

Devrimci liderlik, yeni aşamanın özellikle ilk yıllarında, ulusal kurtuluş için mücadeleye önderlik etmek için gerekli siyasal ikna gücüne çoğu zaman sahip olmayan liderlerle silaha sarılmaya zorunluydu. Süreç geliştikçe, bu liderlerin yerini de özlü bir ikna gücü ve halkı elde silah savunma kararlılığı olan yoldaşlar aldı.

Yeni aşamanın ilk döneminin diğer bir önemli özelliği de geniş halk kitleleriyle ve özellikle köylülükle bağlantısı olan yeterli bir devrimci örgütün yokluğuydu. Devrimci grup denen örgütlenmenin bileşimi esas olarak çok düşük siyasal ve ideolojik düzeyli zanaatkâr ve

işçilerden oluşuyordu. O zamanlar üniversite öğrencisi geçmişi olan devrimci militanlar istisnaydı. Öğrenciler farklı eylemlerle ilgileniyorlardı, fakat her grup, tek tek öğrencilerin elde ettiği deneyimi özümsemek için gerekli sayıdan yoksundu. Devrimci gruplar, ortamın yarattığı zor sorunları çözebilecek kadrolara sahip değildi.

Son on yılda yapılanlara ilişkin diğer bir önemli nokta da kimsenin yeraltı faaliyetiyle halk kitleleri arasındaki çalışmaları nasıl bağdaştıracağını bilmemesiydi. Genellikle salt yeraltı faaliyetine önem verildi, oysa 1964-66 arasında Coco Irmağı ve 1963'de Bocay Irmağı'ndaki yenilgiden sonra, kitleler arasında çalışmaya önem vermek amacıyla ayaklanma çalışmalarını kesintiye uğratma hatası işlendi.

Bir süre için, daha kesin konuşursak 1962'ye kadar, her bireysel silahlı eylem farklı bir gruptan kaynaklanıyordu. Yani, isyankâr devrimci kesimin maruz kaldığı tam bir anarşi ortamı vardı. Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi (FSLN), bu kesime siyasal ve askeri araçları sağlayarak bu sorunun üstesinden gelen ilk grup oldu.

1959-62 arasında FSLN'nin bazı unsurları Nikaragua Sosyalist Partisi liderliğinin pasifist çizgisini değiştirmenin olanaklı olduğu yanılsamasına kapıldı. Bu yanılsama, Sosyalist Parti'yle belirli bir birlik kurmanın olanaklı olduğu düşüncesi bir süre daha korunduysa da —ki gerçeklik bu düşünceyi çürüttü— 1962'de, Sandinist Cephe'nin bağımsız bir grup olarak kurulmasıyla hemen hemen çözüldü.

Coco ve Bocay Irmaklarında doruğa ulaşan hareket az çok homojen bir devrimci grup tarafından hazırlanan ilk eylemdi. Bu ilk girişim devrimci kesim için bir deneme koşusu gibiydi.

Bu ilk yenilgi reformist çizginin damgasını vurduğu bir ortam yarattı. Silahlı mücadelenin terkedilmediği ve bu savaşım biçiminin Nikaragua devriminin gelişimini belirleyeceğine ilişkin sanının sürdüğü doğrudur. Fakat şu da bir gerçektir ki, silahlı mücadele hazırlıklarının sürdürülmesi için pratik faaliyetler bir süre için kesintiye uğramıştır. 1963 yenilgisinden sonra hareketimizin ciddi olarak parçalandığı, fakat büyüyen ilk bunalımın nasıl üstesinden geleceğimizi bilmediğimiz de doğrudur.

Sapmayı etkileyen öğelerden biri de kuşkusuz silahlı yenilgimizin Nikaragua'daki anti-Somoza hareketin ivmesindeki düşüşle çakışmasıydı. Küba halkının savaşımı ve zaferiyle başlayan siyasal çıkış 1963'de kesintiye uğramıştı. Düşüşün temeli, Somozist kliğin Şubat 1963'de kukla René Schick'i bir seçim hilesiyle başa geçirmesi oldu.

Nedenleri ne olursa olsun, genel durumdaki bu düşüş gerçekleşti, devrimci hareketin temel olarak ilerlemeye ve geçiş süreci olarak da olgunluğa yönelik olduğunu göz önünde bulunduran FSLN bunun salt kısmî bir olgu olmadığını tam olarak kavrayamadı.

Bu dönemde ayaklanma yanlısı örgütü yeniden oluşturmaya ve silahlı mücadeleyi yeniden başlatacak yeni güçler toplamaya geçmek doğruydu, fakat bu amaç doğal olarak bir dizi ayaklanma türü görevlerin kesintisiz devamını gerektiriyordu: Maddi kaynaklar toplamak, savaşçıları eğitmek, stratejik savunma aşamasına uygun bazı silahlı eylemler gerçekleştirmek vb.

Taktiklerdeki bu sapma Sandinist Cephe'nin benimsediği ideolojide de kendini gösterdi. Cephe anti-emperyalizm ve sömürülen sınıfların kurtuluş bayrağını yükseltse de, açıkça Marksist-Leninist bir ideolojiyi öne sürmede kararsızdı. Geleneksel Marksist-Leninist ke-

simin Nikaragua halkının savaşımına ilişkin tutumu da bu kararsızlığa katkıda bulundu. Belirtildiği gibi, bu kesim pratikte açıkça Somozist kliğin oyununu oynuyordu. Bu etmen, ülkenin devrimci kesiminde hüküm süren ideolojik gerilikle birlikte, ulusal düzeyde uzlaşmadan kaynaklanan bir ideolojiyi benimsemede kararsızlığa yol açtı. O zamanlar Nikaragua gençliğinin ve halkın gerçek Marksistlerle yalancıları arasındaki ayrımı zaman içinde anlamaya başlayacağı açıkça anlaşılamadı denebilir.

Bütün bunların sonucu, 1964 ve 65 yıllarında hemen tüm önem kitleler arasında legal faaliyetleri de içeren açık faaliyete verildi. Yeraltı çalışmaları da özellikle kırsal kesimde yürütüldü, fakat o zaman etkinlik asıl olarak yasallığı gözetiyordu. Bu biçimde yürütülen yasal çalışmanın güç toplamaya yaramadığını ve elde edilen gelişmenin minimal düzeyde olduğunu gerçeklik kanıtladı. Şimdi var olmayan Cumhuriyetçi Hareketlenme grubunun, öğrenci hareketinin ve köylü hareketinin yasal çalışmalarının disiplin, cüret ve örgütlenme yokluğundan çok çekmiş olması da gülünüp geçilemez.

Devrimci çalışmanın (ister açık, yasal isterse gizli olsun) silahlı devrimci güçlerden yoksunsa hızlı bir şekilde ilerleyemeyeceği çok açıktır. 1964-65 yıllarında yürütülen legal çalışmanın büyük ölçüde sınırlı olmasını belirleyen de bu güçlerin yokluğudur.

Deneylerimiz göstermiştir ki silahlı devrimci güç (kent ve kır) Nikaragua'da devrimci hareketin motor gücüdür. Devrimci savaşçıya, ister silahlı isterse başka bir devrimci nitelikte olsun, devrimci liderliğin kararlaştırdığı görevleri yerine getirmesini esinleyen tek şey silahlı mücadeledir.

1964-65 yıllarında köylü kesimle önemli bir ilişki kuruldu. Kent kökenli yoldaşlar ülkenin kuzey bölgesinin her iki ucundaki alanlarda sürekli olarak yerleşti

ve ilk elde köylülerin sorunlarını öğrenmek için, devrimci mücadeleyi kırsal kesimde örgütlemek için yolculuklar yaptı.

Ancak köylülerle kurulan geniş temastan tam olarak yararlanılmadığını da belirtmeliyiz. Kırsal kesimde bazı kitlesel köylü toplantıları yapıldı, kırsal kesimin sorunlarını aktarmak üzere bazı köylü delegeleri şehre gönderildi ve köylüler büyük toprak sahiplerinin uyguladığı şiddete başkaldırarak bazı toprakları işgal etti. Ancak köylülüğün harekete geçirilmesinde hızlılık sağlanamadı. Temas bazı bölgelerde korundu ve köylülerin korkunç yaşam ve çalışma koşullarında yaşadığı diğer bölgelere genişletilemedi. Ek olarak, köylülerin kente yürüyüşleri daha cesur yöntemlerle örgütlenseydi, çok daha fazla sayıda köylü katılımı sağlanır, daha fazla bölge eylemde yer alırdı.

Çeşitli yerlerde bazı köylülerle kurulan bireysel temasların, köylü kitlelerin hareketlenmesine yol açması çok uzun sürdü. Toprağı olmayan köylülerin toprak işgalleri bile güç bela gerçekleştirildi.

Hem lâyıkıyla yetişmiş yönetici kadroların, hem de halk kitlelerinin mücadelesini örgütlemek için gerekli kararlılığın yokluğu, sunulan olanaklardan tam olarak yararlanamamızda belirleyici bir rol oynadı. Kadroları, Nikaragua halkının çeşitli kesimlerinin mücadelesini örgütlemeleri için, gerilla kampları olmaksızın eğitmek olanaksızdı.

Pancasán Silahlı Hareketi

1966 yılında silahlı eylemleri yeniden başlatmak için pratik adımlar atıldı. O yıl Sandinist Cephe 1963 yenilgisi sonucu ortaya çıkan sapmanın bilincine vardı ve Pancasán gerilla üssünü kurmaya koyuldu. Bu hazır-

lık FSLN'nin 1963'deki silahlı hareketine oranla örgütsel açıdan daha ileride olsa da siyasal ve askeri taktiklerde ciddi bir ilerlemeyi yansıtmıyordu. Örgütsel olarak önemli bir ileri adımdı, çünkü olağan uygulamayı izleyip, silahlı hareketi düşmanın gözlerinden uzak bir komşu ülkede değil, tersine ülkenin tam göbeğindeki dağlarda oluşturuyordu.

Pancasán hareketinin başarısını engelleyen en önemli etken, köylüleri savaşıma çekmek için kullanılai yöntemin yanlışlığıydı. Kullanılan yol birkaç köylünün düzenli bir müfreze oluşturmasını sağlamaktı. Yani köylüler, işçi sınıfından ve öğrenci savaşçılarla, yani şehir kökenli savaşçılarla tam olarak kaynaşacaktı.

Kentlerden gelen militanların genellikle köylülerin hepsinden daha yüksek bir devrimci bilinçleri vardı. Köylülerin moralleri ilk zorlukla karşılaşır karşılaşmaz bozuluveriyordu: Malzeme kıtlığı, bazı yavaş yürüyüşler ve yakın yollarda düşman askerlerinin varolduğu yolundaki ilk söylentiler. Bu durum, liderliğin, geri dönmeyi reddeden ve bu kesimin savaşma olanağına örnek oluşturan köylüler gibi övünç verici istisnalar olsa da köylülerin çoğunluğunu geri göndermesini zorunlu kıldı.

Ek olarak, başlamakta olan devrimci savaşın ilk aşamasında, birkaç günlük uzaklıktaki bölgelerde köylüleri harekete dahil etme yolunu bulamadık, oysa bu köylülerle daha önce temas kurulmuş, toprak ve diğer talepler için mücadeleye girmeleri sağlanmıştı. Gerillalara geçici olarak katılan köylülerden bazıları bölgelerinden alınarak kamp yerlerine getirilmişti.

Pancasán silahlı hareketi parçalandığı zaman, bazı köylülerin gerillaları terkedip kendi bölgelerine dönünce, yerel hükümet görevlilerine ya da ticari kuruluşlara silahlı saldırıda bulundukları ya da bilinen muh-

birleri cezalandırdıkları ortaya çıktı. Bu durum, moralleri bozulan bazı köylülerin bu bunalıma, en uygun şekilde örgütlenmedikleri için düştüğünü gösteriyor. Belki de düzenli gerilla yerine düzensiz olmaları gerekirdi. Bu deneyim, düzenli gerillalara koşut olarak düzensiz gerilla örgütleme olasılığını da düşünmemize yol açıyor. Şunu da belirtmeliyiz ki, bugün köylüler arasında çalışmanın önemini deneyimlerimiz sayesinde daha iyi değerlendirebiliyoruz. Salt diğer Latin Amerika gerilla hareketlerinden çıkarılan derslere bel bağlamıyoruz.

Aydınlatılması gereken diğer bir konu da, yalnız kentteki değil, kırdaki, hâttâ ülke dışındaki faaliyetlerin de gerektirdiği tüm görevleri ele alacak kadronun sayısal yetersizliğidir. Sandinist Cephe, siyasal açıdan ileri işçi sınıfı kökenli va da universiteden gelen yeni kadroların yeterli kalitede olmasını önleyen sekterciliğe uzun süre hoşgörü gösterdi. Uygun günlük görevleri yerine getirme konusunda ilerleme kaydetmektense, büyük amaçlara ulaşmak için sabırsız girişimlerde bulunuldu.

Ayaklanma çalışması genel halk mücadelesine —özellikle köylü, öğrenci, işçi sınıfı mücadeleleri— bağlı değildi. Cephenin birincil önemi ayaklanma calısmasına vermesi ivi oldu. fakat öbür devrimci mücadele türlerini bir yana bırakması hataydı. Sekter taktikler büyük ölçüde ağır bastı ve hazırlık aşamasında olan dağlardaki hareketin gidişatını belirledi.

Liderlikteki yoldaşların bazı kötü alışkanlıkları birçok sorunu çözebilecek insiyatiflerin engellenmesinde rol oynayan bir etkendi; bazı durumlarda bireysel sorunlar siyasal sorunlarla içiçe girdi. Bazı insiyatiflerin ciddiyetinin engellenmesine bu da büyük katkıda bulunmuş olabilir.

Kadroları çeşitli görevlere verlestirmeve gelince, ge-

rilla hayatının yoksunluklarına alışık olmayan yoldaşların kitleler arasında —sözgelimi öğrenci kitlesi arasında— çalışabileceğine güvenmek hataydı. Örgütümüz, Nikaragua devrimci hareketinin yıllardır Somoza karşıtı muhalefetin liderliğini elinde tutan kapitalist partilerin tutumlarından ötürü taşıdığı safranın birkaç yıldır bilincindedir. Ancak, dağlarda gerilla üssü kurulduğu zaman, varolan koşullara bağlı olarak kentlerde çalışmanın gerektirdiği görevlerin gerekli disiplin ve dirence sahip olmayan militanlarca yerine getirilemeyeceği pek düşünülmedi. Bundan dolayı, kent direniş çalışmasının en ön cephesindeki yoldaşlar çok kısıtlı sayıda militanın pratik işbirliğini hesaba katabilirlerdi. Kent direnişindeki durum, sorumluluk verilenlerin sekter tutumu yüzünden daha da vahimleşti.

Örgütlü kitle çalışması (öğrenci, köylü, işçi) felce uğradı. Bir yandan, bu çalışma için yeterli kadro yokken, öte yandan, bu faaliyetin silahlı mücadelenin gelişiminde oynayacağı önemli rol küçümseniyordu. Bu zayıflık, dağlarda ve kentlerde ölen yoldaşların sayısı ortaya çıktığında. Cephenin bütün üyeleri arasında sürekli bir dayanışma olmadığını da açığa çıkardı.

Kentlerde ancak bireysel nitelikli şiddet olayları planlandı. Üstelik şiddeti kentlerdeki halk kitlelerinin katılımını sağlama amacıyla kullanma girişimi de yoktu —özellikle Nikaragua'nın başkenti, nüfusu 300 bini aşan Managua'da bu mümkündü.

Diğer çoğu Latin Amerika ülkeleri gibi Nikaragua'da da devrimci savaşın evlem merkezi kırlar olmalıdır. Ancak kentler de özel önemi olan bir rol oynamalıdır, çünkü savaşın ilk aşamasında kent kıra siyasal ve askeri müfrezelere önderlik edecek en gelişkin kadroları sağlayacaktır. Genel olarak, kentlerdeki devrimci unsurların ilk aşamada kendilerini geliştirmeye yönelik ye-

tenekleri daha fazladır. Bu unsurlar işçi, öğrenci ve bazı küçük-burjuvazi katmanlarının devrimci kesiminden oluşur.

Kapitalist partilerle onların sadık hizmetkârlarının halk kitlelerine seçim politikalarıyla zorla benimsetmeye çalıştıkları alışkanlıklar da dikkate alınmalıdır. Bu partiler geniş halk kesimlerini seçim saçmalığının hayhuyuna katılmaya şartlandırmıştır. Çoğu halk kesiminin devrimci silahlı mücadeleye duydukları sempatiye karşın, bu sempatiyi neden eylemle gösteremediklerini tam olarak kavramak için bu koşul göz önüne alınmalıdır. Bu da, halk arasından çok sayıda kişiyi tam olarak eğitme, böylece silahlı mücadeleyi desteklemeleri için maddi kapasite sağlama gereğini düşünmeyi getirir. Halkın yeterli olmadığını görünce onları devrimci savaşa katılmak üzere eğitmek kaçınılmaz bir hal alır.

Bugünkü Görevlerin Bazıları

Kırda çalışma birkaç ay önce yeniden başladı. FSLN, gerilla mücadelesini yeniden örgütleme hedefiyle siyasal-askeri faaliyeti aynı anda geliştiriyor.

Kırda köylülerin sorunları incelenmeye başladı, bu araştırma militanların kırda birkaç ay kalmalarını gerektiriyor. Şehir kökenli (işçiler ve öğrenciler) militanlar bu siyasi çalışmaya katılıyor. Dağın (gerilla üssü) proleterleşmeyi sağladığı belirtildi, buna biz de katılıyoruz. Fakat deneylerimiz göstermiştir ki, kır da, yani köylülerle kurulan siyasal temas da proleterleşmeyi sağlar. Gerilla üssünün kurulmadığı bölgeler de dahil olmak üzere, kırla temasta olan şehir militanı, köylülerin yaşadığı mutlak yoksulluğu yaşar ve mücadele arzularını hisseder.

Pancasán hareketinden bu yana ortaya çıkan bir

olgu da FSLN'nin geniş halk kitleleri üzerindeki siyasal yetkesinin artmasıdır. Bugün Sandinist Cephe halktan eskisine oranla daha fazla destek aldığını iddia edebilir ve almıştır da. Diyebiliriz ki, şimdikinden daha fazla işbirliği elde edememişsek, bunun nedeni, böyle bir işbirliğini ısrarla talep edecek kadroların yokluğu ve şimdi çalışan kadroların yeterince sistematik çalışmamasıdır.

Kaldı ki çalıştığımız veraltı kosullarında (küçük şehirleri olan küçük bir ülke) yeni halk kesimlerivle pratik işbirliğini sağlayacak yeni yöntemler de var. Bu da sırf eski militan ve sempazitanlara (çok sayıda «yorgunlar») dayanmama olanağını sağlıyor.

Ayrıca şehirlerde çalışmaya hazırlanan yeni kurulmuş mangalarımız var, bazı eylemleri gerçekleştirdiler.

Şimdi içinde bulunduğumuz yeni kuruluş dönemine uygun eylemler planlıyoruz.

FSLN Nikaragua'nın, bir süre için, radikal bir siyasal gücün kendi özgül niteliklerini geliştireceği bir aşamadan geçeceğine inanıyor. Bunun sonucu olarak, bugün, asıl hedefimizin, sosyalist devrim, Amerikan emperyalizmini, onun yerli ajanlarını, yalancı muhalifleri ve yalancı devrimcileri yenilgiye uğratmayı amaçlayan bir devrim olduğunu şiddetle vurgulamamız gereklidir. Silahlı eylemlerle güçlü bir şekilde desteklenen bu propaganda, Cephenin, yürüttüğümüz mücadelenin özlü doğasının bilincinde olan bir halk kesiminin desteğini kazanmasını sağlayacaktır.

Devrimci hareketin stratejisinin çerçevesini çizmek için, kapitalist partilerin muhalefette hâlâ kullandıkları etkiden ötürü sahip oldukları gücü dikkate almak gereklidir. Somoza rejimine yönelik muhalefetteki gerici güçlerin devrimci ayaklanmaya engel olmasına karşı tetikte olmak gerekir. Devrimci hareketin iki amacı var-

dır : Çok uzun yıllardır iktidarı kullanan suçlu ve vatan haini kliği devirmek ve Amerikan emperyalizmine tescilli bağlılığı olan kapitalist muhalefetin, gerilla mücadelesinin dizginlerinden sıyrıldığı ortamdan yararlanıp iktidarı ele geçirmesini önlemek. Kökleri geniş halk kesimlerine dayanan siyasi ve askeri gücün işbirlikçi kapitalist güçleri engelleme görevinde tek bir rolü vardır. Bu köklerin daha derine inmesi, örgütün bu geniş kesimden Liberal ve Muhafazakâr etkileri söküp atma yeteneğine bağlıdır.

Şimdi kapitalistlerin yönettiği eski partiler konusunda daha sonra izleyeceğimiz politika bütün halkın bu partilere yönelik tavrına göre belirlenecektir.

Nikaragua Sosyalist Partisi'ne gelince, bu siyasi örgütün lider kadrosundaki değişikliklerin salt biçimsel değişiklikler olduğu söylenebilir. Eski lider kadronun Muhafazakâr kesimle ilgili olarak yamlsamaları var ve bu tescilli emperyalizm ajanlarının da katılacağı siyasi bir cephe çağrısında bulunuyor. Sözde yeni lider kadro halen 1967 hileli seçimine katılmayı, Muhafazakâr politikacı Fernanda Aguero'nun yalancı adaylığını savunuyor. Eski kadro gibi sözde yeni kadro da bir yandan silahlı mücadeleden söz ederken, pratikte tüm enerjisini yasal çalışmalara harcıyor.

Yukarıdaki yorumlar genel olarak anti-Somozist kesimle bir birlik oluşturma olasılığıyla çelişmez. Fakat bu, tabandan gelen, çeşitli anti-Somozist eğilimlerin en namuslu kısımlarıyla oluşturulan bir birlik olmalıdır. Bu da ancak FSLN'nin prestijinin artmasına, kapitalist partiler ve benzerlerinin lider kadrosunun gözden düşüp parçalanmasma bağlıdır.

FSLN gerillalarm işinin ne kadar zor olduğunu biliyor. Fakat gerilla hareketi geri çekilmek, düşmandan kaçmak için kurulmamıştır. Yaratıcısı olan ABD Deniz

Kuvvetlerinin bellettiği zalimce uygulamalarda bulunan Ulusal Muhafızlarla, vahşi bir gerici silahlı güçle karşı karşıya olduğumuzu biliyoruz. Köylerin bombalanması, çocukların boğazlarının kesilmesi, kadınlara uygulanan şiddet, kulübelerin içindeki köylülerle birlikte yakılması, işkence yöntemi olan bacak kesmeler; bütün bunlar ABD uygarlık profesörlerinin Ulusal Muhafızlara Sandino'nun önderi olduğu gerilla direnişi (1927-32) sıralarında öğrettikleri derslerdir.

Sandinist direniş dönemini izleyen karmaşanın bugün de yinelenmesi gerekmez. Artık dönem değişti. Bugün artık Sandino ve onun gerilla kardeşlerinin Amerikan emperyalizmine karşı tek başına savaştıkları günlerde değiliz. Bugün devrimciler bütün boyun eğdirilmiş ülkelerde ortaya çıkıyor ya da dolar emperyalizmine karşı savaşmaya hazırlanıyor. Bu savaşın doruğunda, örnek kahramanlığıyla sarı hayvanların saldırganlığını yenen boyun eğmez Vietnm var.

Mücadele yolunda düşen yoldaşlarımızın örnek savaşkanlığı bizi ileri götürüyor: Casimiro Sotelo, Danilo Rosales, Jorge Navarro, Francisco Buitrago, Silvio Mayorga, Otto Casco, Modesto Duarte, Robert Amaya, Edmundo Pérez, Hugo Medina, Rène Carrion, Rigoberto Cruz (Pablo Ubeda), Fermin Diaz, Selin Chible, Ernesto Fernández, Oscar Florez, Felipe Gaitán, Fausto Gardia, Elias Moncada, Francisco Moreno, Carlos Reyna, David Tejada, Carlos Tinoco, Francisco Cordoba, Faustino Ruiz, Boanerges Santamaria, Iván Sánchez.

Yeminimizi yerine getireceğiz:

«Augusto César Sandino'nun ve Ernesto Che Guevara'nın önünde; Nikaragua, Latin Amerika ve tüm insanlığın kahramanlarının ve şehitlerinin anısı önünde: elimi 'Ya Özgür Vatan Ya Ölüm'ü simgeleyen siyah ve kırmızı bayrağın üstüne koyuyor ve elde silah ulu-

sal onuru savunmaya, Nikaragua'daki ve tüm dünyadaki ezilen ve sömürülenlerin kurtulması için savaşmaya ant içiyorum. Bu yemini tutarsam, Nikaragua'nın ve tüm hakların özgürlüğü ödülüm olsun; ihanet edersem onursuz ve rezil bir ölüm cezam olsun.»

KURTULUŞ MÜCADELESİNİ HİÇBİR ŞEY DURDURAMAZ

Daniel Ortega

FSLN liderlerinden Daniel Ortega bu konuşmayı 3-9 Eylül 1979'da Havana'da yapılan Altıncı Bağlantısız Ülkeler Zirve Konferansı'nın genel oturumunda yaptı. Ortega Nikaragua Ulusal Yeniden-İnşa Cuntasının koordinatörüdür.

Panamerican Konferansı Ocak 1928'de Havana'da yapılmıştı. Nikaragua halkı o yıllarda Amerikan müdahalesine karşı eşitsiz bir savaşım içindeydi. O zaman ABD Başkanı olan Calvin Coolidge de Havana toplantısına katıldı. Küba başkanı ise diktatör Machado'ydu.

Bazı delegasyonların desteğini kazanmayı uman Sandino toplantıya 2 Ocak 1928 tarihli bir mesaj gönderdi :

Sesimiz Havana'dan duyulmalı. İnsanlar şanssızlık konusunda gerçeği söyleme cesaretine sahip olmalı. Yiğitçe savaşan ve acı çeken Nikaragua halkının kurtuluşunu savunmak için her tür özveride bulunmaya, hâttâ yokolmaya bile hazır olduğunu anlatmalılar. İspanyolca konuşan halkların ülküsü belirtilmediği taktirde, Havana sonuçları geçersiz ve yararsız olacaktır. Bizi son

neferimize dek yok etseniz de, görevimizi yerine getirdiğimizi bilmenin avuntusunu duyacağız. Yaşasın ülkemiz ve özgürlük.

A.C. Sandino

O Havana toplantısında tek bir ses bile yükselmedi.

Bugün Havana Altıncı Zirve'nin evsahipliğini yapıyor. Bu mecliste temsil edilen halklar ve hükümetler ortak ilgilerle harekete geçiyor.

Dayamşma duygusuyla dolu, özgür ve konuksever bir halk bu delegasyonları karşılıyor. Bu halkm yaptığı devrimin lideri de Bağlantısızlar'ın dönem başkanı. Diktatör Machado artık Küba'yı yönetmiyor. Küba halkı kendi kaderini tayin ediyor.

Nikaragua Yeniden-İnşa Hükümeti ve Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi Küba halkını, hükümetini ve Devlet Konseyi başkanı, Komutan ve Yoldaş Fidel Castro'yu selamlar.

Davamızı desteklerken gösterdikleri dayanışmadan dolayı Latin Amerika, Karayip, Afrika ve Asya halklarını da selamlarız.

1 Eylül Cumartesi günü bir Meksika gazetesinde, Kampuçya «sorunu»yla ilgili olarak Nikaragua'nm tavrını örnek veren Havana kaynaklı bir mektup okuduk. «Sorun» diyoruz, çünkü bu emperyalizm için *bir halkın özgürleşme* sorunudur.

Sözü edilen mektup Nikaragua delegasyonunun Kampuçya halk hükümetini tanıyarak Sovyet bloğuyla ittifak kurduğunu belirtiyordu. Hepimiz sözde hür dünyanın uluslararası basın ajanlarının hangi çıkarlarla hareket ettiğini biliyoruz, yani bizi şaşırtmıyor.

Bu basın ajanslarından çoğunun ve onlarla birlikte ABD hükümeti ve Latin Amerika'nın en gerici kesimle-

rinin bu toplantıdaki bildirilerimizi alıcı kuş gibi beklediklerini biliyoruz.

Somoza diktatörlüğünü ortaya çıkaran da aynı güçlerdir. Lumumba'nın* onuruna leke sürmeye çalışan ve öldüren, Che'nin onuruna leke sürüp öldüren de aynı güçlerdi. Van Tro'yi** katleden de aynı güçlerdi, Sandino'yu katleden de aynı güçler.

Emperyalizm özgür bir halkı, egemen bir halkı, bağımsız bir halkı anlayamaz. Çünkü, basit ve yalın bir biçimde dile getirirsek, *halk* onlar için içi boş bir sözcükten başka birşey değildir. Son saldırımız başladığında bunun ne kadar doğru çıktığını gördük.

Savaşı matematiksel açıdan değerlendirdiler. Somoza'nın düzenli bir ordusu vardı. Somoza'nın Sandinistlerden daha fazla askeri vardı. Somoza'nın tankları, uçakları, topları vardı, Sandinistlerin yoktu. Somoza'nın Sandinistlerinkinden daha fazla askeri, silahı, iletişim olanakları vardı. Dolayısıyla savaşı Somoza kazanmalıydı. Fakat birşey eksikti, Somoza'nın halkı yoktu, biz Sandinistler halktık.

Somoza savaşı kaybetmeye başlayınca da Kosta Rika müdahalesinden, Panama müdahalesinden, Küba müdahalesinden söz etmeye başladılar; sırf kurtuluşa ulaşma gücü olduğunu, halkın kendisine halk ordusu kurabileceğini ve bu yüzden özgür ve egemen Nikaragua halkının bugün Kampuçya'nın bu toplantıda yer almasını tanıdığını anlayamadıklarından ve hiç anlayamayacaklarından.

Tekrarlıyorum, emperyalizm bunu anlayamaz, çün-

(*) Kongo'nun kurtuluş mücadelesinin önderi Patrice Lumumba Kongo Cumhuriyeti'nin ilk başbakanıydı. Hükümeti, CIA'nın da karıştığı askeri bir darbe sonucu devrildi ve Lumumba 1961'de öldürüldü.

(**) Nguyen Van Troi Vietnamlı bir özgürlük savaşçısıydı.

kü onun için *halk* içi boş bir sözcükten başka birşey değildir.

Nikaragua halkı bugün burada olmayı kanı pahasına kazanmış, emperyalist politikaya kulluk eden tarihsel geçmişiyle bağlarını koparmıştır.

Nikaragua halkı zaferinden kırk bir gün sonra Bağlantısızlar'a katılarak tarihinde ilk kez resmi olarak egemenlik iradesini ortaya koyuyor.

Bağlantısızlar Hareketi'ne giriyoruz, çünkü bu harekette, halkların emperyalizme, sömürgeciliğe, yeni-sömürgeciliğe, ırk ayrımcılığına, ırkçılığa, Siyonizme ve her tür baskıya karşı mücadelelerinde giderek artan bir uluslararası etki ve öneme sahip, Üçüncü Dünya Ülkelerinin en geniş örgütlenmesini görüyoruz. Çünkü Bağlantısızlar barış içinde birarada yaşamak için, askercil blok ve ittifaklara karşı, uluslararası ilişkileri saygın bir temelde yeniden yapılandırmak için ve yeni bir uluslararası ekonomik düzenin kurulması için çalışmaktadır.

Sandinist devrimde bağlantı yoktur; bağımsızlıklarına ulaşmış ve ulaşmak için mücadele eden halkların isteklerine mutlak ve tutarlı bir bağlılık vardır. Bu nedenle Bağlantısızlar arasındayız.

Bu geçiş aşaması halklarm, Grenada, İran, Kampuçya ve Uganda gibi bu yıl güzel zaferler kazanmış halkların geçtiği kurtuluş sürecinin bir parçasıdır.

1855'de William Walker diye biri, kendini ülkemizin ve bütün Orta Amerika'nın patronu yapmak için, paralı askerleriyle ABD'nin güney köleci eyaletlerinden çıkıp geldi.

Söz konusu kişi kendini Nikaragua başkanı olarak atadı, ilk kararnamesi de köleliğin yeniden kurulması oldu; ABD basını ve çok sayıda ABD Kongre üyesi Walker'ı kahraman ilan etti.

Sürekli ve kanlı bir direnişten sonra, Nikaragua halkı ve Orta Amerika halkları, kahraman olarak karşılandığı kendi ülkesine kaçmak zorunda kalan istilacıyı Eylül 1856'da bozguna uğrattı.

Walker birkaç ay sonra ülkemizi yeniden istilaya çalıştı. Üçüncü girişiminde Nikaragua'nm sınır komşusu Honduras'ta yakalanıp öldürüldü. 1909'da Avrupa'da yeni pazarlar açmaya çalışan José Santos Zelaya adlı Liberal başkan zamanın ABD Dışişleri Bakanının yolladığı bir notayla istifa etmek zorunda bırakıldı. Fakat Zelaya'da olmayan şey Nikaragua halkında olduğundan, halk Amerikan müdahalesine karşı ayaklandı.

Amerikan müdahalesini reddettiğimiz için Bağlantısızlar arasındayız. Bu nedenle ve Sandinist olduğumuz için yeniden entegrasyonu, Guantanamo üssünün Küba'ya koşulsuz geri verilmesini talep ediyor ve Küba halkının ablukaya karşı verdiği kahramanca ve eşitsiz mücadeleyi tanıyoruz.

Porto Riko halkının kendi kaderini tayin ve bağımsızlık için verdiği savaşımı da bu nedenle destekliyoruz, bu nedenle Porto Riko halkmın gerçek temsilcileri olan Lolita Lebron ve hapisanedeki yoldaşlarıyla* dayanışma içindeyiz.

Bu nedenle Kanal Bölgesi üstünde egemenlik kurma savaşımında Panama halkını destekliyoruz.

Bağımsızlık, kendi kendini tayin hakkı ve toprak bütünlüğü için verdikleri mücadelede Belize halkının yanında olmamızın nedeni de budur.

Amerikan Deniz Kuvvetleri'nin piyadeleri 1910'da halkımızın bağımsızlık arzusunu bastırmak üzere ülke-

(*) Lolita Lebron 1950'lerin başında silahlı bağımsızlık yanlısı eylemlerinden dolayı ABD'de tutuklu olan beş Porto Riko milliyetçisinden biriydi. Lebron ve sağ kalan diğer üç kişi 1979'da serbest bırakıldı.

mize girdi. Kanlı mücadeleler verildi ve bu silahlı işgal 1926'ya dek kalkmadı. Durumun denetim altında olduğuna inanan işgalciler 1926'da çekildi.

Sandinist olduğumuz ve haklı davalar bizim de davamız olduğu için, ilk andan itibaren kahraman Vietnam halkının mücadelesini benimsedik. Saldırganlığa ve yabancı işgale karşı savaşmış ve savaşmakta olan Vietnam halkı ve hükümetine karşı girişilen bütün saldırganlıkları kınıyoruz.

Batı Sahra halkının haklı mücadelesini de destekliyoruz. Nikaragua bu andan itibaren Demokratik Arap Sahra Cumhuriyeti ve Polisario Cephesini kahraman Batı Sahra halkının tek ve meşru temsilcisi olarak tanıyan ülkeler arasındadır.

SWAPO'nun temsil ettiği Namibya halkının meşru haklarını da bu nedenle tanıyoruz. Zimbabve halkının tek temsilcisi Yurtsever Zimbabve Cephesini destekliyor ve Rodezya'daki emperyalist manevraları, kukla Muzoreva rejimini ve sözde iç çözümü* kınıyoruz.

Cephe kuran ülkelerle dayanışıyor ve Güney Afrika ve Rodezya'nın onlara karşı giriştiği saldırganlığı kınıyoruz. Doğu Timor halkının kendi kaderini tayin hakkını da destekliyoruz.

Kore'nin yeniden birleşmesini destekliyor, ABD askerlerinin Güney Kore'den çekilmesini istiyoruz.

(*) İç çözüm, Rodezya'da (Zimbabve) azınlıktaki beyaz rejimin kerameti kendinden menkul bir Siyah yönetim kurarken, ekonomik ve siyasal yapıyı beyaz egemenliğinde tutma planıydı. Siyah bir dinadamı olan Abel Muzoreva Haziran 1979'da başbakan olarak atandı. Siyah çoğunluktan yoksun olan bu plan suya düştü ve Mart 1980'deki seçimlerden sonra Yurtsever Cepheden Robert Mugabe başbakan oldu.

Birkaç ay geçmemişti ki Amerikan askerleri 1927'de yeniden topraklarımıza girdi.

O zaman Augusto César Sandino doğrulup işçi ve köylü ordusunun başında işgalci güçleri eşitsiz bir savaşta yenmeye çalıştı.

Sandino, sistematik olarak Amerikanın müdahaleci saldırılarına ve emperyalist sömürü ve egemenliğe maruz kalan bir halkın kurtuluş arzusunu kendinde somutlaştırdı. Ülkemizden binlerce mil uzaklıktaki Filipin halkını katleden aynı askerler o günlerde Nikaragua'yı kana bulamak üzere geldi.

4 Mayıs 1927'de, Sandino'nun «baskıcıların savaşına son verecek kurtuluşçuların savaşı» dediği savaşa yol açan Sandinizmin varlığını bu durum açıklar.

Sandino'nun ordusunu askeri olarak yenemeyen, Ocak 1932'de geri çekilmek zorunda kalan Amerikalılar ihanet yoluna başvurup, araç olarak, ordu ve hanedanın kurucusu Anastasio Somoza Garcia adlı bir ordu komutanını kullandı. Bu ordu ve bu ordu komutanı Beyaz Saray stratejlerince Sandino'yu öldürmek üzere yaratılmıştı.

Sandino'yu öldürmenin sorunu çözeceğini düşündüler. Sandino'nun kurtuluş sürecini başlattığını göz önüne almadılar. FSLN'nin önderlik ettiği bu süreç 19 Temmuz 1979'da en önemli zaferlerinden birini kazandı. Somoza yanlısı Ulusal Muhafızları yenilgiye uğrattı, hem de son Amerikan askerini, Anastasio Somoza'yı da Nikaragua'dan koydu.

Ülkemiz yoksul bir ülkedir, küçük bir ülkedir.

2,5 milyon Nikaragualıdan biraz daha fazlası 128 bin m²'de yaşar. Nikaragua temel olarak tarıma dayalı bir ülkedir ve üretimi savaş yüzünden felce uğramıştır. Somoza hava kuvvetlerinin yerle bir ettiği birkaç fabrikası olan bir ülkedir.

Ardında 200 bin kurban bırakan üç Amerikan müdahalesine karşı koymak için en iyi binlerce çocuğunu feda etmek zorunda kalmış bir ülkedir. Somoza diktatörlüğüne karşı son saldırısında çoğu (% 90'ı) 8-10 yaş arası gençler olan 50 bin ölü vermiş bir ülkedir.

Okulları ve hastaneleri tahrip edilmiş, kentleri ABD ve İsrail Siyonizminin Somoza'ya verdiği 500 bombayla yerle bir olmuş bir ülkedir. Ama mücadelede yalnız değiliz. Biliyoruz ki tüm dünya halklarının desteğine sahibiz. Biliyoruz ki, Amerikalıların Tiran yok olmadan önce yeni bir silahlı müdahalede bulunmasını bu destek önlemiştir.

Somozizmin bıraktığı evraklar arasında, İsrail hükümetinin diktatörlüğe verdiği silah borçlarının belgelerini bulduk. İsrail Somoza'nın işlediği suçların işbirlikçisiydi. İsrail, emperyalizmin Somoza'nın soykırımcı diktatörlüğüne silah sağlamak için son ana kadar kullandığı bir araçtı. Diktatöre roketler, tüfekler, havan topları, uçakları, gambotlar ve hâttâ kasket ve üniformalar bile gönderildi. Fakat halkın gücü saldırganınkinden daha büyüktü.

O zaman da dediğimiz gibi, bu borçları, milyonlarca dolar tutan bu yardımları ödemeyeceğiz. Somozist rejimin silahlanması için başka ülkelerin verdiği borçları da ödeyemeyeceğiz. Tam tersine, ortada bir borç varsa, o da İsrail'in halkımıza olan borcudur.

Biz Sandinistleriz; halkımız baskı ve müdahalelere karşı 150 yıldır savaşıyor. Filistin halkının savaşımıyla tarihsel olarak özdeşleşmemizin ve FKÖ'yü onun meşru temsilcisi olarak tanımamızın nedeni budur.. Ve gene bu nedenledir ki, Arap topraklarındaki İsrail işgalini kınıyor ve koşulsuz çekilmelerini istiyoruz.

Ortadoğu'daki haklı ve gerçek bir barış arayışı yo-

lundaki samimi çabaları destekliyoruz. Fakat böyle bir barış için bütün tarafların çıkarları ve en önce Filistin halkının hakları dikkate alınmalıdır.

4 Mayıs 1927'de, Sandino ayaklandığında, Nikaragualı bir hain, tüfek olarak verilen dolar karşılığında Nikaragua halkının egemenliğini Amerikan yönetimine sattı. Nikaragua'daki utanç verici 1927 ihaneti gibi, tanımamamız gereken Camp David Antlaşmasını kınıyoruz.

ABD hükümeti içinde, Amerikan Devletleri Örgütü'nün (OAS) Haziran 1979'daki onyedinci temsilciler toplantısına, topraklarımıza yönelik bir istila önerisi sunmak isteyen güçler vardı. Fakat emperyalist öneriye hayır diyen onyedi de Latin Amerika ülkesi vardı.

Burada Ant Paktı ülkelerini özel olarak anmak istiyoruz.

Kosta Rika Başkanı Rodrigo Carazo'ya; Venezuela eski Başkanı Carlos Andrés Pérez'e; Meksika Başkanı Jose Lopez Portillo'ya; Panama Başkanı General Torrijos'a ve Küba Başkanı Fidel Castro'ya teşekkür etmek istiyoruz: hepsi de bütün risklerine karşın mücadelemizle dayanışma içindeydiler ve hâlâ da içindeler.

Latin Amerikalı savaşçıların mücadelemize kattığı dayanışmayı da anmalıyız. Bu savaşçıların kanı zafere giden yolda aktı. Diyebiliriz ki, Latin Amerika bu zaferi olanaklı kılmaya yardım etti.

Barışa ulaşmak için savaşmış küçük bir ülkeyiz. Ve tüm ülke ve bölgelere yayılan haklı ve kalıcı bir barışın kurulmasını destekliyoruz.

İster silahlı, ister silahsız olsun, halkların kendileri için en uygun yolla özgürlüklerini kazanma hakkını tanıyoruz.

Şimdi devrimin savunulması için kullanılan emek ve kaynakları traktör ve sabana aktarmak isteyen küçük bir ülkeyiz. Ve tam bir uluslararası denetim altında genel ve eksiksiz bir silahsızlanmayı destekliyoruz. Silah yarışma son verilmesinden yanayız ve SALT II anlaşmasını bu yolda önemli bir adım olarak selamlıyoruz. Devletlerin toprak bütünlüğüne saygılı olunmasını ve uluslararası ilişkilerde şiddet kullanılmamasını istiyoruz. Askeri üslerin varlığını kmıyoruz.

Sandinizm ulusun yeniden doğuşudur. Diktatörlüğü yenilgiye uğratan büyük halk ayaklanmasının gerçek öncüsü olan FSLN şimdi ulusal yeniden-inşa sürecini geliştiriyor. Bu sürecin aldığı ilk karar Somoza'nın ve onun sivil ve asker işbirlikçilerinin mal varlıklarına el konulmasıydı. Şimdiye dek ülkenin toplam ekilebilir alanının % 50'sine yakın olan 500 bin hektara halk tarafından el kondu.

180'den fazla ticari ve sanayi kuruluşu halkın eline geçti. 400'den fazla malikane ve eve halk adma el kondu. Bankalar millileştirildi. Tarım Reformu planım yürürlüğe koymaya başladık. Tarım ihracatı millileştirildi. 500 ve 1000 cordobalık banknotlar tedavülden kaldırıldı, böylece ülkemizi mali açıdan istikrarsızlaştırmak isteyen yenik Somozistlerin manevralarını engelledik. Eğitim, sağlık ve konut konularına büyük önem veriliyor. Dünyadaki tüm ülkelerle ilişkiler politikası oluşturuldu. Bağlantısızlar Hareketi'ne girdik.

Sandinist Savunma Komiteleri halkın devrime katılımını temsil eden kurumlar olarak örgütlendi. Devrimin savunulması ve ilerlemesini güvence altına almak üzere Sandinist Halk Ordusu kuruldu.

Bu devrim düşmanlarına karşı cömert ve açık sözlüdür. Binlerce esir askerin yaşamı güvence altında. Uluslararası Kızılhaç gibi gruplara, kaçan Somoza

yanlısı suçluları barındıracak göçmen kampları kurma yetkisini verdik.

Devrim ilerliyor. Zorluklar çok fazla. Karşı-devrim potansiyel bir tehdit olarak karşımızda.

Tutukluları öldürdüğümüzü iddia edenler var.

Uluslararası yardıma koşullar koymaya çalışanlar var. Gizli faaliyet çok güçlü. ABD hükümetinin en gerici kesimleri, hükümetin ülkemize vereceği 8 milyon dolarlık küçük bir yardımı kestirmeyi başardı.

Orta Amerika'nın en gerici kesimleri gelişmemizi dehşetle izliyor. Komşu ülkelerde Somoza yanlısı askerlerin kamplarını keşfettik. Fakat zaferde ne kadar cömertsek, devrimin savunulmasında da o kadar inatçıyız.

Şimdiye kadar açıkladıklarımıza emperyalist egemenliğin ve Somozist saldırgan savaşın ekonomik mirasını da eklemeliyiz.

Kendimizi 1,53 milyar dolardan daha fazla bir dış borcun içinde bulduk. Çok yüksek faizli kısa vadeli olarak borçlanılan bu miktardan her yıla 596 milyon dolar düşüyor. Dış borçlar ülkenin toplam yıllık ihracatının üç katına eşit.

Somozizmin aldığı borçlar yanlış yerlere harcanmış, çarçur edilmiş ve kişisel hesaplar olarak ABD ve Avrupa'ya gönderilmiş.

Latin Amerika Ekonomik Komisyonu'nun (CEPAL) 14 Ağustos'ta yayınladığı bir araştırmaya göre, Somozist bombaların tarım, sanayi ve ticaret sektörlerinde maddi ve sosyal altyapıya verdiği zarar 580 milyon dolar tutarında. Şu anda üretimi yeniden canlandırmak için 741 milyon dolar gerekiyor.

Yukarıda belirtilen zararlara, ekonomik etkinliklerin felç olmasından kaynaklanan, üretim sistemine

yönelik kayıpları ve dönüşüm aşamasındaki ekonomik aygıtı onarmak için gereken kaynakları da eklemeliyiz.

Problemi daha grafik olarak ele alırsak, CEPAL, açıkladığımız durumun sonucu olarak gayri safi milli hasılanın bu yıl, yani 1979'da % 25 oranında düşeceğini tahmin ediyor. Kişi başına gelir açısından 1962'deki düzeyine düşüyor, yani 17 yıl geriye kayıyoruz.

Daha da önemlisi, devrimimiz devlet kasalarında yalnızca 3,5 milyon dolar buldu. Somozizmin kaçırmayı başaramadığı bütün para bu.

Nikaragua'nın durumu Latin Amerika ülkelerinin ve dünyanın geri kalan kısmının iligsini çekiyor. Bölgesel kuruluşlar bize yardım verme kararlarını açıkladılar. Birçok ülkeyle iki yanlı yakın ilişkiler kurduk.

Ama dürüst olalım: Ezici mali sorunlarımız gelişmiş ülkeleri ciddi olarak ilgilendirmez görünüyor, ki bu sorunlar dış borçları yeniden yapılandırmak ve ekonomimize yeniden işlerlik kazandırmak için gereken finansmanla doğrudan ilintili.

Elinden geldiğince yardım veren Meksika hükümeti, düşük faizli ve ertelemeli uluslararası dayanışma tahvilleri fikrini ortaya attı. Bu tahviller sayesinde bu yıl ödenmesi gereken 596 milyon dolar tutarındaki borç uygun koşullarda yeniden düzenlenebilir. Bağlantısız Ülkeler Maliye Fonu'nun oluşturulmasını öneren Madagaskar Başkanı Didier Rasiratekat'ı destekliyoruz.

İnanıyoruz ki, görevimiz Bağlantısızlar Hareketi'ne Nikaragua devriminin gelişimini de sorunlarını da sunmaktır.

İnanıyoruz ki, Nikaragua devrimini pekiştirmekle, gerikalmış ülkelerin savaşımını da güçlendireceğiz.

Emperyalizmin gelişimimizin tökezlemesini gör-

mekten sevineceğini ve bunu sağlamak için elindeki tüm olanakları kullanacağını biliyoruz.

Ülkemizdeki serbestleşme mücadelesi sürüyor. Ve bugün Bağlantısızlar'ın çıkarsız desteğine her zamankinden daha çok gereksinmemiz var. Zaferinden kırk bir gün sonra size açık yaralarını da, devrimimizin gücünü de gösteren Nikaragua, bu hareketi mücadeleye davet ediyor.

Sandino'nun halkı kazanmış olduğu yerden bir adım geri gitmeyecektir. Afrika ve Asya halklarıyla bütünleşmemiz bu büyük savaştaki moralimizi gösteriyor. Gelecek halkındır.

Zafere giden yürüyüş durdurulamaz!

NİKARAGUA - ZAFERİN STRATEJİSİ

Humberto Ortega'yla Söyleşi

Humberto Ortega FSLN lideri ve Sandinist Halk Ordusunun başkomutanıdır. Sürgündeki Şilili gazeteci Marta Harnecker'in yaptığı bu söyleşi önce Granma'*da (27 Ocak 1980) İngilizce yayınlandı. Tutarlık ve okunabilirliği sağlamak için bu kitapta birkaç küçük değişiklik yapıldı.*

Harnecker : Nikaragua halkının silahlı kurtuluş mücadelesi uzun bir mücadele oldu. 1975'e kadarki mücadeleyi anlattığınız *Sandinist Savaşımın 50 Yılı* adlı kitabınızı okumuştum. Fakat 2 yıl önce zafere bu kadar çabuk ulaşılabilecek gibi görünmüyordu. Somoza ve rejiminin devrilmesine yol açan devrimci sürecin büyük kazanımlar elde etmesini sağlayan neydi?

Ortega : Pekâlâ, sorunuzu yanıtlamadan önce, çok basite indirgeme ve hiç sözünü etmeme gibi zorluklara karşın bu kitabın kilit noktalarını kısaca özetlemek istiyorum.

Sandino'nun mücadelesi sonucu otuzlu yıllarda oluşan devrimci hareket...

Harnecker : Oluşan mı, başlayan mı?

Ortega : Oluşan diyoruz, çünkü Nikaragua'daki bütün eski mücadeleleri toparladı, çünkü Sandino zama-

nının en devrimci düşüncelerini özümseyip onları tarihsel sürecimizle bütünleştirebildi.

Başlatan kuşkusuz Sandino ve mücadelenin gelişimi sırasında da çok sayıda siyasal, ideolojik, anti-emperyalist, enternasyonalist ve askeri yönleri mücadeleye kattı. Yani oluşan hareketten kastettiğimiz bu. Yani, Sandino'nun Amerikalılara karşı yedi yıl verdiği mücadele, özümsediğimiz tarihsel ve pragmatik öğeler ve devrimci görüşler bıraktı bize.

Şunu hiç unutmamalıyız ki, Sandino'nun hareketi de dahil olmak üzere, o zamanlar devrimci konumlarda olan Liberallerin önderlik ettiği, emperyalizm ve oligarşiye karşı otuz üç silahlı hareket vardı.

Sandino'nun savaşımı onun ve kurmaylarının ölümü yüzünden ciddi engellerle karşılaştı. Ne var ki halk baskıya karşı öyle ya da böyle hep tepki gösterdi. Tepki zayıf, sınırlı ve bölünmüştü, ama azar azar arttı.

Bu mücadelenin en önemlisi ellilerde, yani tiranlığın kurucusu Anastasio Somoza Garcia'nın Rigoberto Lopez Pérez* tarafından vurulduğu yıllarda gerçekleşti. Bireysel bir eylemdi, fakat salt bir tiranı öldürme olayı değildi. Bizzat Pérez'in dediği gibi, «tiranlığın sonunun başlangıcı»ydı.

Sonra 1958'de, Fidel Maestra Dağlarındayken, Ramon Raudales'in öncülük ettiği silahlı bir hareket başladı, bir sonraki yıl da Carlos Fonseca'nm lideri olduğu gerilla grubu oluştu. 1958'den 61'e kadar diktatörlüğe karşı savaşmaya çalışan on dokuz silahlı hareket vardı.

—

(*) Ozan Rigoberto Lopez Pérez 1956'da Leon kentinde Somoza için yapılan bir gösteriye gidip diktatöre dört el ateş açtı. Somoza aldığı yaralarla öldü, Lopez Pérezse diktatörün koruyucuları tarafmdan olay yerinde öldürüldü.

Küba devriminin zafere ulaşması büyük bir siyasal karmaşaya yol açtı. Devrilen bir tiran örneğine tanık olan, bunun olanaklı olduğunu gören halkımızda büyük bir etki yarattı.

1959-60 dönemi, devrimci halk savaşına Sandino'nun yoluyla ve aynı etkinlikle önderlik edebilecek devrimci bir öncü güç kurma koşullarının yaratıldığı bir dönemdi.

Sandinist Cephe 1961'de, o sıralar Somoza'ya karşı mücadeleye önderlik eden güçlere, tarihsel paraleller denen Liberal - Muhafazakâr güçlere alternatif olarak çeşitli silahlı grupların arasından doğdu.

Sandinist Cephe yeni bir alternatifti, fakat aynı zamanda Sandino'nun başlattığı devrimci hareketin mirasını da devraldı.

FSLN, kurulmasından sonra uzun bir süre, hareketin geleceği için çok değerli olan örgütsel ve askeri deneyime ek olarak moral, bağlılık, direnç sağladı ve kitlelere ulaşmayı, örgütlemeyi ve güvenlerini kazanmayı sağlayan bir örnek yarattı. Bu dönemde rejimin baskısı gerillalara yöneldi.

Cephenin dünyaca tanınmak için yaptığı en önemli eylem 27 Aralık 1974'te oldu : Bir ev dolusu üst düzey yönetici rehin alındı.* Bir milyon dolar aldık, Sandinistlerin devrimci görüşleri ilk kez radyo ve TV'de yayınlandı ve siyasal tutuklular kurtarıldı.

Bu kitlelerden kopuk eylemin ana hedefine ulaşıla-

(*) Sekiz FSLN gerillası 27 Aralık 1974'te eski tarım bakanının evini bir parti sırasında bastı ve 30 üst düzey görevliyi rehin aldı. Hapisteki bir düzineden fazla yoldaşlarının serbest bırakılmasını sağlayıp bir milyon dolardan fazla kurtarmalık aldı. Gerillalar 30 Aralık'ta son rehinelerini de serbest bırakıp tutuklularla birlikte uçakla Küba'ya gitti.

madı: Dağlardaki gerillaları güçlendirmek. Somoza kentlerde, kırlarda ve kendi müfrezelerini kurma aşamasında olan gerilla güçlerinin oluşturulmaya çalışıldığı dağlarda çok büyük bir baskı kampanyası başlattı. 1974'ten 1977'ye kadar binlerce insan öldürüldü ve kayboldu.

Güçsüz olduğumuz bir dönemde gelen bu baskı gerillaların saldırıyı sürdürmesini önledi. Siyasal potansiyeli kanalize edecek ve Sandinist eylemlerden kaynaklanan ajitasyondan yararlanacak güçte değildik. Bu da düşmanın insiyatifi elimizden almasını, basın sansürü, sıkıyönetim, kuşatma ve sıkıyönetim mahkemeleri kurmasını olanaklı kıldı.

Bu görece durgunluk dönemi Ekim 1977'de sona erdi, 13 Ekim'de Kosta Rika sınırında San Carlos Ulusal Muhafız Garnizonu ele geçirildi. Daha sonra 15 Ekim'de Nueva Segovia ilinde Ocotal'dan 5 km uzaklıktaki Mozonte kasabasına saldırıp ele geçirmeyle sürdü. Gerillalar çekilmeden önce Mozote meydanında halkla bir toplantı yaptı. İki gün sonra başkentten 20 km'den daha az uzaklıktaki Masaya'da ana garnizona saldırıldı ve hareket halindeki düşman güçlerine önemli bir tuzak kuruldu. Dört yoldaş, Managua'dan Masaya'ya giden bütün düşman güçlerini dört saatten daha uzun süre engellemeyi başardı. 25 Ekim'de bir FSLN müfrezesinin üç mangası San Fernando kasabasını aldı ve orada üslenmiş olan askerleri kuşattı.

Bu gelişmeler siyasal ve askeri görünümde niteliksel bir değişime giden yolu açtı. Böylece esnek ittifaklar politikamız başladı ve bu politikadan Onikiler Grubu* doğdu.

(*) «Onikiler Grubu», Somoza diktatörlüğüne karşı çıkıp Somoza sonrası bir hükümete FSLN'nin katılımını isteyen aydınlar, meslek adamları ve işadamlarının 1977 sonlarında oluşturduğu bir bloktu.

Harnecker : Peki Ekim 1977 olaylarını olanaklı kılan neydi?

Ortega : Ekim 1977, Somoza rejiminin bunalımının had safhaya ulaştığı bir zamanda silahlı mücadelenin saldırıya yönelik bir tavır değişikliği yapmasından dolayı geldi.

1972 depreminden sonra Somoza rejiminin bunalımı daha da derinleşti ve bürokratik ve askeri yozluk daha da yaygınlaştı. Bu yönetsel yozluk esasen kitleleri etkilediyse de, küçük ve orta burjuvaziyi de etkileyerek rejime yönelik muhalefetin kapsamını genişletti.

Öte yandan işadamları diktatörün ülke kalkınması için gerekli koşulları güvence altına alabileceğine ilişkin inancı yitirmeye başladı. Rejimin baskıcı politikasına bağlı olarak artan uluslararası muhalefete ilaveten nüfusun tüm katmanlarından gelen bir iç direniş vardı.

Siyasal ve askeri yetkiyi Somoza yitirirken, kuzey dağlarındaki direngen gerillalarımızın karşılaştığı zor koşullara rağmen biz kazandık. Dağlarda Pablo Ubeda müfrezesi, diktatörün 1975'in sonlarından bu yana mahrum bıraktığı bütün pratik amaçlar için gerekli insiyatifi yeniden elde etmeye çalışıyordu.

Tüm ülkedeki üyelerimizin her gün karınca misali çalışmasına ek olarak bu çetin çabalar hareketimizin, silip süpürülmek şöyle dursun, bu zor koşullarda bile hareketli kalmasını sağladı. Bu başarılmasaydı, daha sonra siyasal ve moral potansiyeli askeri güce, daha büyük bir güce dönüştürmek mümkün olamazdı.

Keskin ekonomik bunalım ve halkın artan direnişi ülkede siyasal bir bunalıma yol açtı. O zamana kadar çıkarlarını diktatörlüğün koyduğu koşullara uydurmuş olan işadamları açık bir muhalefet konumuna geçtiler. Başını *La Prensa*'nın editörü Pedro Joaquin Chamorro'nun çektiği Muhafazakâr Parti'nin bir grup üyesi De-

mokratik Kurtuluş Birliği'ne (UDEL) —burjuvazinin hoşnutsuz kesimlerinin önderlik ettiği Somoza karşıtı bir muhalefet örgütü— katıldı. UDEL siyasal ve sendikal özgürlükler, basın sansürünün, kuşatma halinin ve baskının kaldırılmasını istedi ve siyasal tutuklularla sürgünler için genel af çağrısında bulundu.

1977 ortasında, Carter yönetiminin ABD politikasına getirdiği değişikliğe bağlı olarak burjuva muhalefet arasında büyük bir siyasal faaliyet vardı.

Emperyalizm ve gericilik, rejimde, iktidarın ana halkasına, yani Ulusal Muhafızların büyük ekonomik ve baskıcı gücüne dokunmadan değişiklik yapmak için yollar arıyordu.

Siyasal durum Somoza'yı görüntüsünü değiştirmeye zorladı. 19 Eylül'de kuşatma hali ve sıkıyönetim kaldırıldı, belediye seçimleri yapıldı.

Bu demokratikleşme ya da onarım çabalarının 1977'de, yani emperyalizm ve gericiliğin FSLN'yi yok ettiğine ya da hemen hemen yok ettiğine ikna olduğu bir zamanda ortaya çıktığını unutmamalıyız.

1975'ten 1977'ye dek bizi askeri açıdan ezmek için bütün kartlarını kullandılar. Bunu yapmak için kırsal bölgelerin büyük bir kısmını yakıp yıktılar, kentlerde baskı tırmandı ve askeri mahkemeler kuruldu. Hemen tüm önderlerimiz, Carlos Fonseca, Eduardo Contreras, Carlos Agüero, Edgar Munguia ve Filemon Rivero öldürüldü.

FSLN'nin bunlara askeri bir yanıt vermesi çok zordu ve verse bile çok sınırlı kalıyordu.

Somoza ve Amerikalılar bizi yok ettiklerine ve dolayısıyla bunalımın katalizörü işlevini göremeyeceğimize inandılar. Bizi bozguna uğrattıklarını, parçalanmış ve dağınık olduğumuzu düşündüklerinden, demokratikleşme planının tam zamanı olduğuna karar verdiler.

Askeri açıdan saldırıya geçmeye bu zamanda ve bu tür manevraları önlemek amacıyla karar verdik.

27 Aralık 1974'teki eylemle insiyatifi yeniden kazandık, fakat bu kez yitirmemeye kararlıydık. Büyük bir kitle örgütümüz yoktu, fakat kitleleri azar azar örgütleyip harekete geçirmemizi sağlayan militanlarımız ve örgütsel potansiyelimiz vardı. Öncü örgütün kusursuz biçimlerine sahip değildik, fakat askeri eylemlerin varlığımızı siyasal ve örgütsel alanlarda hissettirerek bir ayaklanma stratejisi oluşturmaya yol açacağı inancındaydık.

Harnecker : Cephe bu denli istikrarsız bir durumdayken saldırıya geçmeye nasıl karar verebildiniz?

Ortega : İstikrarsız bir durumda olduğumuz ve çabalarımıza karşın askeri saldırı durumunda kalamadığımız doğru. Pratikte savunma konumundaydık ve bu zor ve istikrarsız durumun statükocu yorumu ve maceracılık gibi ikiz tuzaklardan kaçınırken bu durumun üstesinden gelmek zorundaydık.

Saldırı eylemlerini üstlenmek için, hareketimizi hiçbir şey yapmadan güç toplamaya iten statükocu çerçeveden kaçınmalıydık. Özel değil genel olarak «birşey yapmadan» diyorum, çünkü askeri açıdan insiyatifi kazandığımız eylemler vardı.

Harnecker : Hiçbir şey yapmadan güç toplama kavramını biraz daha açar mısınız?

Ortega : Hiçbir şey yapmadan güç toplamak güçler dengesine dahil olmama, saha dışında kalarak güç kazanma politikasıdır; pasif bir ittifaklar politikasıdır. Saha dışında durup kitlelerle ilişkiye girmeden, düşmanla çatışmadan silah depolamanın ve sayıca artmanın olanaklı olduğunu savunan pasifist bir görüştür. Saha içine girmek istemediğimizden değil, ama tırnak-

larımızı çok fazla gösterirsek, üstümüze gelip hareketi parçalayacaklarını düşündüğümüzden bu görüş onay aldı.

Saldırıları çetin koşullarda sürdüreceğimizi biliyorduk, fakat bu yeni aşamayı başarmak için gerekli minimum kaynaklara da sahip olduğumuzu biliyorduk.

1977 Mayıs'ında programatik bir platform hazırladık. Bu platform stratejik ayaklanma görüşünü (Carlos Fonseca ile ben 1975'te hazırlamıştık) özetlemeye yardımcı olacak bir ayaklanma stratejisinin kaba hatlarını veriyordu. Bu da, Şili darbesinin ardından, Oscar Turcios ve Ricardo Morales'in 1973 Eylülünde öldürülmesinden sonra bu çizgiye uygun faaliyetlerin sonucuydu. Saflarımız arasında iki strateji üstüne tartışma başladı: Dağlarda mevzilenmiş gerilla savaşı ve kitleleri odak noktası alan silahlı müçadele.

Bu ilk tartışmaydı. Biraz olgunlasmamıştı ve keskindi: Ya dağlar ya kentler. Sorunu biri ya da diğeri diye ortaya koymak doğru değildi.

Harnecker: Neden kitleleri gerillalarla değil de kentlerle özdeşleştiriyorsunuz?

Ortega: Doğrusu, kitleleri her zaman hesaba kattık, fakat asıl olarak gerillalara verdiği desteği. Böylece gerillalar Ulusal Muhafızları yenebilirdi. Ama böyle olmadı. Kitlelere, destek veren gerillalar oldu, bu destekle düşmanı ayaklanarak yenebilirlerdi. Bunu hepimiz gördük. kazanmak için kitleleri harekete geçirmek ve onların silahlı mücadeleye aktif olarak katılmalarını sağlamak gerektiğini öğreten pratik oldu. Gerillalar tek başına veterli değildi, çünkü öncünün silahlı hareketi hiçbir zaman düşmanı yenmek için gerekli silahlara sahip olamadı. Ulusal Muhafızları yenmek için gerekli silah ve kaynaklara ancak teoride sahip olduk. Başlıca güç kaynağımızın düşmanın teknik ve askeri kay-

naklarını yok edecek tam bir hareketlilik durumunu sağlamakta yattığını kavradık.

Üretim, karayolları ve genel olarak toplumsal düzen etkilendiğinden, düşman güçlerini ve diğer araçlarını canı istediği gibi hareket ettiremedi, çünkü kitlesel hareketlenmeyle, yöresel gösterilerle, barikatlarla, sabotaj eylemleriyle vb. başa çıkmak zorundaydı. Bu da, kendi ordusunu yeniden örgütleyen öncü gücün sayısız düşman kuvvetleriyle daha iyi bir konumda karşılaşmasını sağladı.

Geri dönersek: Gericiler bunalımla başa çıkmayı planlıyordu. Neler olduğunu kavradık, düşmanın kuşatma halini kaldırıp af çıkarmayı düşünmekle bir adım ileri gittiğine dikkat edip, bunlar olursa çok zor bir duruma düşeceğimizi gördük. Böylece saldırıları artırmayı kararlaştırdık.

Harnecker: Sizin de belirttiğiniz gibi sınırlı bir saldırı.

Ortega: Evet, daha önce ayaklanma yaşamadığımız için, kitleleri bu eylemleri desteklemeye bu yolla teşvik edeceğimizi düşündük. Fakat pratik, kitlelerin tepki göstermesi ve gidişin ayaklanma niteliğini alması için gerekli bütün koşulları hâlâ sağlayamadığımızı gösterdi. Bunu sağlamak iki yılımızı aldı.

Saldırılar ayaklanma stratejisinin bir parçası olarak gerçekleşti, fakat ayaklanma çağrısı yaptığımız halde, ayaklanma değildi. Bu eylemler ayaklanma propagandası işlevi gördü.

Harnecker: Yenilirseniz ne olacağını düşündünüz mü?

Ortega: Evet, düşündük. Başaramazsak, Sandinizm için büyük bir darbe olurdu bu. Riski göze almak zorundaydık. Yok edilemeyeceğimizi biliyorduk, çünkü

düşmanımızı tanıyorduk. Kuşkusuz her zaman risk vardı, ama saldırıya geçmeden yok edilmek, saldırı sırasında yok edilmekten daha kötüydü, çünkü savaşarak zafere giden süreci başlatabilirdik. Siyasal ve askeri saldırıya girişmezsek yenilgi kesindi. Soruna bakışımız böyle.

Harnecker : O halde, ayaklanmanın başarılamamasına karşm Ekim eylemlerinin bir yenilgi olduğunu düşünmüyordunuz.

Ortega: Ekim'i tarihsel bir başarı olarak görüyoruz, çünkü öncelikle emperyalist planı bozmamızı sağladı. Düşman yok edildiğimizi düşünürken, eskisinden daha güçlü olarak ortaya çıktık, daha ağır darbeler indirdik. Kentlerde eylemlere başlayınca şaşırdılar, çünkü kentlerin korunduğunu düşünüyorlardı.

Öte yandan, kitleler bunalıma karşm tepki göstermedi. Bütün görebildiğimiz öncü gücün daha güçlü saldırdığıydı. Bu eylemler kitleler üzerinde Sandinizm hegemonyasını ve kitlelerin ekonomik ve siyasal mücadelelerine güvenini yenilemesini sağladı. Bu da rejimin ciddi hatalar yapmasma yol açtı : Bu hataların en büyüğü Pedro Joaquin Chamorro'nun 10 Ocak 1978'de öldürülmesiydi.

Bu cinayet kitlelerin ilk kez sokağa dökülmesine, Sandinizme karşı uzun süredir hapsedilmiş desteklerini açığa vurmalarma yol açtı. Demek ki, Ekimin, emperyalizm ve gericiliğin kendine çevirmeye çalıştığı bunalımı derinleştirdiğini söyleyebiliriz.

Harnecker : Ekim eylemlerinin hazırlıklarına ne zaman başladmız?

Ortega : Görüşlerimizi paylaşan halkı nasıl örgütleyeceğimizi görmek için Mayıs 1977'den bile önce silah ediniyor ve sözünü ettiğim programatik platform gibi siyasal ve stratejik zemini ortaya koyuyorduk.

İçinde bulunduğumuz duruma elimizde ne varsa onunla tavır aldık. Stok ediyorduk, daha büyük birşey için stok ediyorduk, fakat saha dışında kalarak stok edilemez, çünkü o zaman gerçekten stok edilmemiş olur.

Çabalarımızın ürün vereceğini kavrayarak saldırı durumuna geçtik, çünkü varolan bunalıma, düşman planlarına, savunmada oluşumuza ve orada ve o zaman tepki göstermemiz gerektiğine önem verdik. Statükocu bir tavır alıp, «Hayır, sessizce stok edeceğiz,» deseydik, düşmana karşı şansımızı yitirir, böylece düşman bizi toptan yok eder, en azından uzun süre eylem dışı bırakırdı. Çünkü halkın kafası rejimin verdiği birkaç ayrıcalıkla karışır ve bizim görüşlerimizi anlamaları zorlaşırdı.

Ekim eylemleri düşman manevralarını ortadan kaldırmamızı olanaklı kıldı, Sandinizm sahneye daha büyük bir güçle çıktı. Askeri açıdan da tam bir yenilgi değildi. Masaya garnizonunu ele geçiremedik, ama hiç değilse adamlarımızdan çoğu bu eylemden sağ çıktı. Kuzeyde, Carlos Fonseca Kuzey Cephesinde gerillalar Ekim'den Mayıs 1978'e kadar eylemlerini sürdürdü. San Carlos saldırısında birkaç yoldaş öldürüldü, fakat bu saldırı bizim için askeri bir zafer oldu. Sürdüremedik, fakat 1953'te Küba'daki Moncada saldırısı* gibi de olmadı; saldırdık, geri çekildik, güç topladık ve yeniden saldırdık.

Dört ay sonra iki şehri ele geçirip, ilk kez Nueva Segovia bölgesinde bir anti-gerilla kampını kuşatmamız bunun kanıtıdır.

(*) 26 Temmuz 1953'te Fidel Castro sayıca 200'den az bir grubun Santiago de Cuba'daki Moncada garnizonuna başarısız saldırısında önderiydi. Hemen hepsi öldürüldü ya da yakalandı; Castro saldırıdaki rolünden ötürü on beş yıl ceza aldı.

Ekim bir yenilgi olsaydı, yalnızca birkaç ay içinde yeni eylemler yapamazdık. Ekim'den itibaren siyasal ve askeri gücümüzü sürekli artırdık.

Harnecker: Ekim'de kitleler nasıldı?

Ortega: Etkin katılım açısından hiçbir kitlesel tepki yoktu.

Harnecker: O halde salt öncünün eylemleriydi.

Ortega: Evet, öncü gücün; sırf bunalımın derinleşmesini, gericiliğin planlarının altüst olmasını ve öncünün yeni güçler toplamasını sağlamakla kalmamış, baskıya karşın, kitlelerin yürüttüğü ve sosyal kazançlar için mücadeleler, sendikalar ve siyasal savaşımlardan oluşan bir dizi faaliyeti de artırmaya başlamış öncü gücün. Bu yüzden, bu eylemler daha sonra açıkça ayaklanma halini alacak kitlesel bir hareketi güçlendirdi.

Harnecker: Fakat saldırılar diktatörlüğün daha sert önlemler almasına yol açmadı mı?

Ortega: Evet. Çaresiz kalan rejim bir dizi rastgele sert önlem aldı. Devrimci hareket Somoza rejimi tarafından barbarca bir baskıya uğratıldı. Giderek artan baskı Ekim eylemlerine misilleme olarak daha bile sertleşti.

Harnecker: Bu durumda eylemleriniz, sırf halka karşı daha bile güçlü bir baskıya yol açan bir maceracılık işareti olarak düşünülemez mi?

Ortega: Evet. Sendika vb. kurmayla uğraşan bazı sol kesimler bu eylemlerin örgütlenmeyi ve kitle hareketinin yeniden dirilmesini yok ettiğini iddia ettiler, fakat bu doğru değil. Baskının halkın açık, yasal örgütlenmesini etkilediği doğru, fakat gerçekten devrimci koşullarda örgütlenmelerini etkileyemezdi. Bu tür iddiaları sürdürmek, emperyalistlerin burjuva-demokratik yol (bunda sendikal hareket de yer alacaktı) lafazanlığıyla ortaya attığı büyük gösteriye av olmak demektir.

Bizce, böyle üstüne pazarlık edilebilen bir sendika hareketi olmasa daha iyi olur.

Ozetlersek, Ekim 1977'deki büyük sıçrayış bunalımı daha da derinleştirdi. Sonra durumu daha da kötüleştiren Pedro Joaquin Chamorro'nun öldürülmesi geldi. İsyana giderek daha fazla katılan kentlerdeki, köylerdeki, dağlardaki kitlelerle süreç tam anlamıyla geri dönüşsüz bir hale geldi.

Bundan sonra 2 Şubat 1978'de Rivas ve Granada kentleri alındı. Bu eylemlerde, daha sonra mücadelede öldürülecek olan yoldaşlar, Granada saldırısını yöneten Camilo Ortega Saavedra; komutan, gerilla papazı ve İspanyol enternasyonalist Gaspar Garcia Laviana ve Panchito Gutiérrez gibi yoldaşlar yer aldı.

Harnecker : Kitleler ayaklanma sürecine katılmaya ne zaman başladı?

Ortega : Ekim 1977 eylemleri kitle hareketine büyük bir ivme kazandırdı, fakat ancak Pedro Joaquin Chamorro'nun öldürülmesinden sonra tüm güçleriyle ortaya çıkıp silahlı mücadeleye katılma potansiyellerini, kararlılıklarını ve Sandinist isteklerini açıkça ortaya koydular.

Şunu açıkça belirtmek istiyorum ki, Chamorro'nun öldürülmesi sonucu ortaya çıkan kitlesel ayaklanmaya salt FSLN öncülük etmedi.

Harnecker : Kendiliğinden ortaya çıkan bir eylem miydi?

Ortega : Sandinist Cephenin sonunda militanları ve çok sayıda askeri birimleriyle yönetmeye başladığı kendiliğinden bir tepkiydi. Sandinistlerin çağrısına yanıt veren bir kitle hareketi değildi; kimsenin öngörmediği bir duruma yönelik tepkiydi.

Demek ki kendimizi kitle hareketine tanıtma gücümüz o zamanlar hâlâ sınırlıydı ve kitleler arasında si-

yasal ve askeri varlığımızı kabul ettirmeyi amaçlıyorduk, fakat henüz somut organik bir açıdan değil, çünkü gerekli kadrolara sahip değildik.

Ekim'de bu yönde olumlu adımlar atmaya başladık: Eylemciler, mekanizma... Kitle örgütünün yeni kalıcı biçimleri hemen şekillenmeye başladı: Yöresel komiteler, birçok fabrikada ve öğrenci hareketindeki çalışmalar. Üstelik Birleşik Halk Hareketi de Ekimden bile önce oluşmaya başlamıştı. Bütün bunlar Sandinistlerin devrimci örgütleri Somoza rejimine karşı savaşmak ve giderek halkı ulusal ve toplumsal kurtuluş sürecimize katmak amacıyla kendi programları çevresinde toplama çabalarının ürünüydü.

Burjuva muhalefet kesimleri çatışma sırasında geri çekilmeye başlayınca, FSLN 2 Şubat'ta silahlı eylemlerle varlığını duyurdu. Granada ve Rivas kentlerini ve Nueva Segovia'daki Santa Clara anti-gerilla kampını ele geçirmeye de bu nedenle karar verdik.

Anti-gerilla kampının ele geçirilmesi eylemini Germán Pomares, Victor Tirado ve Daniel Ortega yürüttü. Küçük kardeşimiz Camilo ise Granada'daki saldırının başındaydı. Edén Pastora ve papaz Gaspar Garcia Laviana, Rivas'ın alınması eylemini yönetti.

Bunalıma indirilen gerçekten ciddi ilk darbeydi bu. Bu büyük boyutlu eylemler kitlelerin Somoza'ya karşı savaşma coşku ve kararlılığını iki katma çıkardı. Şimdi savaşan, düşmana darbe indiren, kentleri ele geçiren güçlü bir öncü güç görüyorlardı. Diğer bir deyişle, kitleler Ekim eylemleriyle bu eylemler arasında kayda değer bir ilerleme gördüler, aynı şekilde Ekim eylemlerini de Sandinistlerin geçmişteki savunma konumuna oranla daha gelişkin olarak yorumladılar. Dolayısıyla momenti elde ediyorduk, çünkü Şubattaki eylemler Ekimdekilerden üstündü.

Harnecker: Ele geçirilen kentlerden çekilmek zorunda kalmanız bir yenilgi olarak düşünülebilir mi?

Ortega: Hayır, hiç değil, çünkü kentleri aldık, Ulusal Muhafızlarm silahlarını alarak zararsız hale getirdik, düşmanı aralıksız saldırılarla taciz ettik ve elimize geçen her fırsatta saldırıları sürdürdük. Herkes kentlerde ya da kentlerin çevresinde kaldı.

Carlos Fonseca Müfrezesi o sıralar tek bir taktik yenilgiye uğramadan ülkenin kuzey kesiminde faaliyet gösteriyordu.

Dağlarda faaliyet gösteren Pablo Ubeda Müfrezesi de, Ulusal Muhafızların yoğun baskısına geçici bir süre ara vermesinden dolayı yeniden biraraya gelmeyi başardı. Nueva Segovia'daki gerilla hareketi ekonomik, toplumsal ve siyasal merkezlerde çok daha etkili oldu, çünkü bu merkezlere yakın yerlerde etkinlikte bulunuyordu. Fakat Sandinist hareketin moral ve siyasal hegemonyasının Ekime kadar büyümesini olanaklı kılan geleneksel gerilla hareketi ve dağlardaki hareket oldu.

Diğer bir deyişle, Ekim, esas olarak dağlardaki silahlı mücadelenin devamıydı, çünkü varolan eylemsel koşulların gerektirdiği birşeydi, fakat silahlı mücadelenin siyasal açıdan daha önemli bölgelere kaydırılma zamanı da gelmişti.

O güne kadar biriktirdiklerimizi tüketme değil, yeniden üretme sorunuyla karşı karşıyaydık. Olduğumuz yerde kalsaydık, elimizdekileri korumayı sürdürürdük, fakat diğer bölgelere yönelirsek kendimizi yeniden üretirdik.

Şubat eylemlerinin etkisinin en büyük ifadesi Monimbo Yerlilerinin ayaklanmasıdır. Bu tür ilk eylemdi, orada olan Yerliler ve Sandinistler tarafından örgütlenen ve zamanının ötesinde planlanan ilk eylemdi. Sa-

vaş nerdeyse bir hafta, 26 Şubata dek sürdü. Düşman kısmî ayaklanmayı parçaladı...

Harnecker : Yani tüm ülkedeki tek eylem mi?

Ortega : Evet, fakat bu kısmî ayaklanma aynı zamanda kitlelerin ülke çapında ruhuydu ve tüm ülkede gerçekleşecek ayaklanmanın kalbi oldu.

Harnecker : Monimbo ayaklanmasını planlarken kitlelerden kopuk bir eylemin sınırlarının ayrımında değil miydiniz?

Ortega : Ayaklanmayı biz planlamadık ki. Yerli topluluğunun kararlaştırdığı bir eyleme yalnızca önderlik ettik.

Monimbo ayaklanması 20 Şubat sıralarında başladı ve nerdeyse bir hafta sürdü. Birkaç kentin (örneğin Rivas ve Granada) alınması ve Kuzey Cephesinin eylemleri kitleler arasında büyük bir beklenti, ajitasyon duygusu uyandırdı ve FSLN'nin tüm ülkeye dağıtılan broşürler vb yoluyla Ekimde başlayan ayaklanma propagandasını yayması ürün verdi. Ne var ki öncü güç, kitlelerin en çok siyasal bilince sahip kesimleriyle daha organik ilişkiler kuracak yeterlikte değildi. Siyasal bunalım ve ülkenin siyasal ve ekonomik sorunlarının tam göbeğinde FSLN'nin Ulusal Muhafızlara indirdiği etkili darbelerden cesaret alan bu kesimin eylemleri, öncünün tüm bu ajitasyonu kanalize etme yeteneğini aştı.

Masaya'nın 20 bin kişinin yaşadığı, hem kent hem kır bölgeleri olan kasabası Monimbo'nun çevresinde kendiliğinden bir ayaklanma hazırlığı başladı. Blok blok örgütlenmeye, tüm bölge çevresinde barikatlar kurmaya ve kilit noktaları ele geçirmeye başladılar. Rejimin uşaklarını ilk kez yargılamaya, halk adaletini uygulamaya da giriştiler. Hâlâ Sandinist hareketin örgütlü önderliğinden yoksun olsalar da bir Sandinist gibi davrandılar.

Bu demek değildir ki orada Sandinistler yoktu. Kuşkusuz vardı, Camilo Ortega'nın oradaki ilişkilerimizle ayaklanmaya önderlik etmek üzere Monimbo'ya gitmesinin nedeni de buydu. Camilo orada savaşta öldürüldü.

Harnecker : Şimdi anlıyorum. Yani sizin planladığınız bir ayaklanma değildi. Peki planlayamıyorsanız durduramaz mıydınız?

Ortega : Bunu yapmak çok zordu, çünkü ayaklanma topluluğun nesnel gelişimine karşılık verdi. Planlarımıza uyması için belki erteleyebilir ya da daha farklı bir tarzda planlayabilirdik kuşkusuz. Belki silahlı bir ayaklanma değil de, başka bir kitlesel hareket örgütleyebilirdik, fakat olayların gidişatı böyleydi. Birkaç gün önce FSLN'nin kent işgallerinin sağladığı dürtüye Yerlilerin verdiği yanıt böyleydi.

Öncü gücün örgütlenmesi Şubat sonunda hâlâ sınırlıydı ve kitleler arasında varolan kararlılık ve savaşkan ruhu kanalize edecek kadrolarımız yoktu.

Harnecker : Bunun gibi kitlelerden kopuk bir ayaklanma düşmanın tüm gücüyle abanmasına yol açtı.

Ortega : Kesinlikle, bu da deneyimle öğrendiğimiz birşey.

Harnecker : O halde yanlış yapmamak için diğer tarihsel deneyleri öğrenmek gerek.

Ortega : Kuşkusuz. Biz, öncü güç, bu tarihsel deneyimleri biliyorduk, ama kitleler bilmiyordu.

Harnecker : Yani halka tam bir ders oldu.

Ortega : Evet. Biz, öncü güç, bu dersi klasiklerden öğrendik. Güçlerin bir yerde yoğunlaşması ilkesi antik dönemlerden bu yana savaşlarda uygulanan temel ilkelerden biriydi.

Bizim durumumuzda önemli olan, öncü güce rağmen bu deneyden geçmemizdi. Öncü güç ayaklanmanın bir engel, fakat geçici bir engel olduğunu biliyordu, çün-

kü Monimbo'nun kararı ayaklanmaya katılan halkın moralini yükseltti.

Bu eylem ne dereceye kadar tarihsel bir hata olarak yorumlanabilir? Ne dereceye kadar halk tarafmdan yapılan bir hata olur ya da o zamamn tek seçeneği midir? Bu örnek, ayaklanmanın gelişimi ve nihai zaferine gerek ulusal, gerekse uluslararası açıdan katkıda bulunmuştur. Belki büyük özveri gerektiren bu zorlu adım olmadan bu moral yetkeye, kitleler arasında bu uyanışa, tek başına mücadele veren bir halkı tüm dünyanın desteklemesi için kendilerini feda ettiklerine tanık olmaktan kaynaklanan bu dayanışma ruhuna ulaşmak daha zor olurdu. Belki bu örnek olmadan ayaklanma koşullarını hızla yaratmak daha zor olurdu.

Bizim ve halkın ders çıkardığı bir örnekti bu.

Ekimden Monimbo'ya kadar edindiğimiz deneyimlerle, kitlelerin ayaklanma istediklerini, fakat daha fazla askeri örgüt, daha fazla kitle örgütü gereksindiklerini doğrulayabildik. Daha olgunlaşmış siyasal kosullara, daha fazla ajitasyona, gizli çalışan radyo istasyonu gibi daha iyi propaganda araçlarına gerek vardı.

Kitleleri savaş için en temel örgütlenme biçimleriyle harekete geçirmek gerekliydi.

Harnecker : O zaman radyo istasyonunu düşünmeye başladınız.

Ortega : Bunu Ekimden beri düşünüyorduk, fakat kurmayı başaramamıştık. İlk anti-Somoza savaşçılarının 1960'da kullandıkları bir radyo setimiz vardı, fakat eskiydi ve işletememiştik.

Ancak 1978'in başında kurup işlemesini sağladık. Rivas'tan duyulabiliyordu, ama o da belli belirsiz. O zaman, ayaklanmaya hazırlamak üzere kitlelerle iletişim kurmak için bir yola, bir radyo istasyonuna gerek olduğunu tam olarak kavradık.

Fakat konuya geri dönersek, Ulusal Muhafızların Genelkurmay Başkanı General Regualdo Pérez Vega'nın öldürülmesi, Ağustosta sarayın işgali* ve Ekim 1977'de başlayan ayaklanma hareketinin ilk aşamasının, Eylül 1978'deki ülke çapında ayaklanmayla sonuçlanması da dahil olmak üzere büyük bir etkinlik ortamında güçlerin giderek kuvvetlendirilmesi başarıldı.

Harnecker: O zaman, ayaklanma çağrısı yaptığınızda, başarılı olacağınızı düşünüyor muydunuz?

Ortega: Ayaklanma çağrısı yaptık. Bir dizi olay, nesnel koşullar öyle hızla gelişti ki, daha iyi hazırlanmamızı önledi. Ayaklanmayı durduramazdık. Kitle hareketi öncü gücün önderlik etme gücünü aşmıştı. Bu kitlesel harekete kuşkusuz karşı çıkamaz, bu çığı durduramazdık. Tam tersine, bu hareketi yönlendirip bir noktaya kadar kanalize etmek amacıyla en ön cepheye yerleşmek zorundaydık.

Sınırlamaların farkında olan öncü, bu anlamda, kitlelerin aldığı genel kararı benimsemeyi kararlaştırdı; Monimbo Yerlilerinin hareketini (onlar da örnek olarak öncü gücü almışlardı) örnek alan bir genel karar.

Diğer bir deyişle, öncü güç Ekimde örneği oluşturdu; kitleler Monimbo'da ilk kez örgütlü bir tarzda örneği izlediler. Öncü güç koşulları bu örnek temelinde yarattı, kitleler de öncü güçten daha hızlı hareket ettiler, çünkü Somoza rejiminin toplumsal bunalımı, ekonomik bunalımı, siyasal bunalımı gibi bütün nesnel koşullar mevcuttu.

(*) Ağustos 1978'de 25 FSLN gerillası Ulusal Sarayı basmış ve Somoza'nın kukla Temsilciler Meclisinin altmıştan fazla üyesini rehin almıştı. 60 siyasal tutuklunun serbest bırakılmasını, 3 Sandinist bildirinin radyodan okunmasını ve büyük bir kurtarmalık sağlamışlardı.

Ve rejim bu kadar çözülmüşlük içinde olduğundan, eylemlerimizin hepsi yaratacağını umduğumuz etkiyi çok aştı. Fakat saldırıları sürdürmeliydik. Hedefi vurmak çok zordu. Vurduk, fakat tam olarak on ikiden vuramadık.

Zafer ruhundan ilham alıyorduk, fakat sınırlamaların da farkındaydık. Kazanmanın çok zor olduğunu biliyorduk, fakat böyle bir ruhla savaşmalıydık, çünkü, halk kanını akıtmaya ancak bu ruhla razı edilebilirdi.

Kaldı ki, bu kitle hareketini örgütlemeseydik hareket genel bir anarşi haline dönüşebilirdi. Diğer bir deyişle, öncü gücün Eylül'de ayaklanma çağrısı yapma kararı çığı dizginlemeyi, ayaklanmayı onu izleyecek zafer için örgütlemeyi olanaklı kıldı.

Harnecker : Hangi koşullar ayaklanma için olgunlaşmıştı?

Ortega : Toplumsal ve siyasal bunalımın nesnel koşulları mevcuttu. Fakat kitlelere önderlik etmek için örgütsel düzey ve silah açısından öncü güç koşulu yoktu.

Gerekli silahlarımız yoktu, fakat bunun dışında herşey olgunlaşmıştı.

Harnecker : Çok önemli bir ekonomik bunalım vardı, fakat Somoza hâlâ iktidarın çoğu unsurlarını, özellikle orduyu elinde tutuyordu...

Ortega : Kesinlikle doğru, ordu. Bizimse ulusal bir ayaklanmaya katılma deneyimimiz, böyle bir deneyin kitlelere verdiği eğitim ve düşmanın bütün zayıf noktalarını ortaya koyan bilgimiz yoktu. Yeterli silahımız yoktu, fakat ayaklanma başarılı olmasa bile, onun, rejimin asla onaramayacağı bir darbe olacağını biliyorduk. Bundan kesinlikle emindik; inancımız öyle büyüktü ki, bir ay sonra yeni bir ayaklanma çağrısı daha yaptık.

Eylül'ün bütün kısa vadede zafer kazanma olasılığını hemen hemen yok ettiğini, eylemlerin stratejik bir hata, bir yenilgi olduğunu, bu yüzden zafer gününü ertelediğini öne süren bazı yoldaşlar vardı.

Yanlış düşünüyorlardı, çünkü Eylül bir zafer olmasa da, stratejik açıdan yenilgi de değildi. Hem olumlu hem de olumsuz yönleri olan tarihsel bir başarıydı.

Harnecker : Peki o halde son karar neydi?

Ortega : Bir başarı olduğu... çünkü bir öncü güç olarak büyümüştük. Bu ayaklanmaya yüz elli kişi katıldı ve gücümüz birkaç kat arttı: Üç ya da dört kat, artı daha binlercesini çekme potansiyeli. Sayı ve vuruş gücü olarak büyüdük, çünkü düşmanın silahlarına el koyduk. Öncü güç çok az kayıp verdi. Somoza'nın soykırımından dolayı öldürülen insanlar vardı, fakat kadrolarımızın çok az kısmı savaşta öldü. Başka bir deyişle, gücümüzü koruyabildik.

Harnecker : Askeri açıdan kararınız neydi?

Ortega : Gücümüzü koruduk, askeri deney kazandık, silah elde ettik, düşmanı öğrendik ve zırhlı araçlar dahil düşmanın hareket araçlarından bir kısmını tahrip ettik. Düşmanın zararı bizden daha fazla oldu; bunda bizim vuruş gücümüz kadar halkın da parmağı vardı ve başarıyla geri çekilebildik, ki bu da büyük bir dersti. İlk kez askeri manevralar yapmayı, çok geçmeden gerçekleşen saldırı nitelikli yeni ayaklanma mücadelelerine güç toplamak için kentte ve kırdaki başka yerlere çekilmeyi başarabildik.

Yani bir yenilgi olduğunu söyleyemeyiz. Bizi yok etselerdi, bütün silahlarımızı alsalardı, parçalanıp yok olsaydık, o zaman yenilgi olurdu.

Çatışmaların olduğu beş kentteki garnizonları ele geçiremediğimizden askeri bir zafer değildi, fakat önemli bir siyasal başarıydı.

Tekrarlıyorum, gelişen siyasal durumdan dolayı ve halkın tek başına katledilmesini önlemek için ayaklanma çağrısında bulunduk, çünkü halk, Monimbo'da da yaptıkları gibi, kendi başına sokaklara dökülmüştü.

Harnecker : Halk siz olsanız da olmasanız da aynı şekilde katledilmeyecek miydi?

Ortega : Hayır, daha kötüsü olurdu, çünkü biz en azından halkın arzusunu kanalize etmiştik: Monimbo'da olduğu gibi, fakat çok daha büyük bir ölçekte. Bunun için ilerledik diyorum, asla çembere alınmadık.

Son aşamalarda köylüler de kentlerdeki mücadeleye katılmaya geldi. Chinandega'da güvenli evler üç saatlik dersler alan insanlarla doluydu. Halk sokaklara dökülüyordu: Halk bu mücadelede öncü güçten biriydi. Bu ayaklanmanın başına geçip en olumlu sonucu elde etmeye çalışmaktan başka seçenek yoktu.

Bu hareketin başına geçip beş kentte öncülük ettik. FSLN'nin öncülük ettiği ilk ayaklanmaydı, fakat bu da esasen kitlelerin baskısı yüzündendi.

Harnecker : Yani ayaklanma çağrısı yaparken herşeyden önce kitlelerin ruh halini hesaba kattınız.

Ortega : Evet, çünkü moralleri yüksekti ve Ağustos'ta, Eylül ayaklanmasının yolunu açan sarayın işgaliyle daha da yükseldi.

Harnecker : Sarayın işgalini planlarken bunun kitleler üzerindeki etkisini düşündünüz mü?

Ortega : Kitle hareketinin baş vermekte olduğunu biliyorduk, fakat bunu baş vermemesine yeğledik.

Ağustos'ta iktidara sivil-asker karışımı bir rejim getirmek ve böylece devrimci mücadelenin önünü tıkayacak bir darbe yapmak hazırlığı içinde olan emperyalist planın foyasını ortaya koymak gerekliydi.

Saray eylemi bu planla ilgiliydi. Geniş ölçekli bir

parti örgütümüz olmadığından, işçi sınıfı ve genel olarak çalışan halk iyi örgütlenmediğinden, siyasal olarak varlığımızı göstermenin tek yolunun silah yoluyla olacağını hissediyorduk. Biçimsel olarak askeri ama nitelik olarak derinlemesine siyasal birçok eylem yapmamızın nedeni de bu. Ağustos'ta da böyleydi.

Askeri değil, siyasal bir durumun sonucu olan askeri bir eylemdi. Askeri insiyatifi kazanıp siyasal bir manevrayı etkisiz hale getirdiğimiz Ekim 1977'de de böyle bir durum vardı.

Harnecker : Öyleyse üç eğilimin birliğini sağlamadan Eylül ayaklanması çağrısında bulunmanızın nedeni sorulunca, bu...

Ortega : Birlik için koşullar o zaman mevcut değildi. Öncelikle mücadeleyi güçlendirmeliydik, bütün eğilimler de bunun için çalışıyordu.

Yavaş yavaş anlamaya başladık, fakat uygulamada gerekli olan bir hat çevresinde: bu bizim hattımız değil, halkın istediği bir hattı.

Monimbo'dan sonra Carlos Fonseca Müfrezesini dağıtarak adamlarını ülkedeki ekonomik, siyasal ve toplumsal etkinliklerin komuta merkezlerine gönderdik. Bize göre dağla kent arasında bir seçim yapılamazdı; sorun kitlelerle birlikte olmaktı.

40 dolayında adamımızı Esteli'deki müfrezeye, bazılarını Managua'ya, bazılarınıysa Leon'a yolladık. Müfrezeler halkı eğitme işlevi gördüler. Kapsamlı bir eğitimi sağladılar, çünkü orada Germán Pomares ve diğer ulusal liderlerimizin gözetiminde biraraya gelmişlerdi. Monimbo'dan öğrendiklerimizi kullanarak, sonraları ayaklanmayı hazırlamak üzere kentlere yollanan küçük bir kadroyu böyle eğittik.

Ekim'den Monimbo'ya kadar bütün olanları gözönüne alarak, baskıcı güçlerin kitle hareketini zayıflatma-

sını önlemek amacıyla kitle hareketinin başma geçmemiz gerektiğini savunduk, çünkü bu olursa, ne kadar müfrezeye sahip olursak olalım, kısa vadede bir zafer olanaksız olurdu.

Zaferin dönüm noktası nitelik olarak askeri değildi, kitlelerin ayaklanma sürecine katılımıydı. Her zaman kitlelerin faaliyetlerini sürdürmesini sağlamak için mücadele ettik ve sonunda faaliyetler azalma eğilimi gösterdi, çünkü faaliyetler Ekim'den sonra iki yıl aralıksız sürmüştü ve baskı da durmadan artmıştı. Ulusal Muhafızlar gerilla gibi giyiniyor ve geceler gerillaların olduğu için bölgelere gidip insanları öldürüyorlardı. Baskı öyle şiddetliydi ki, bazı insanlar çekip gitmeye başlamışlardı.

Bize kalırsa, bütün strateji, atılan bütün siyasal ve askeri adımlar kitlelerde, morallerinin bozulmasını önlemekte odaklanıyordu. Belirli bir siyasi - askeri plana uymayan ve halkı teşvik etmeyi, kitle hareketinin kentlerde sürmesini (ki bu da güç kazanmamızı sağladı) amaçlayan eylemleri de bu nedenle yaptık. Kitleler, silahlı harekete bizzat kitlelerin gereksindiği gücü sağladı.

Kitleleri eylemde tutmak zorundaydık. Eylemler askeri bir plana bağlı olmadıkları halde bazen öyleymiş gibi algılanmalarının nedeni de bu. Fakat eylemler aslında kitlelerin ilerlemesini sağlamayı amaçlayan siyasal-askeri bir stratejik duruma uygundu.

Ayaklanma stratejimizin merkezi askercil nedenlerden dolayı kitleler değildi. Bunu kavramak gerekir.

Harnecker : Gerilla müfrezesine değil de kent ayaklanmasına önem verilmesi gereksiz yere büyük ölüm ve tahribata yol açmadı mı? Mücadelenin kentlerde odaklanması baskıyı kolaylaştırdı, örneğin kentlerin bombalanması...

Ortega: Anlamsız bir soru, çünkü Nikaragua'da kazanmanın tek yolu buydu. Böyle olmasaydı, asla zafere ulaşamazdık. Yalnızca özgürlüğün bedelini ödedik. Daha az pahalı yollar olsaydı, onları kullanırdık, fakat gerçeklik, kazanmak için, kendimizi iyi ya da kötü düzensiz bir şekilde oluşan ve çok yüksek bir toplumsal bedeli olan durumlara dayandırmamız gerektiğini gösterdi.

Kitlelelere bedelin çok yüksek olduğunu ve başka bir yol aramalarını söylemek devrimci hareketin yenilgisi, hâttâ ütopizme, ideolizme ve himayeciliğe düşmek olurdu.

Kurtuluş hareketleri, mücadelelerinin bizimkinden bile daha maliyetli olacağını kavramalıdır. Kendi adıma, Latin Amerika ya da başka yerlerde, kitlelerin geniş katılımı ve Nikaragua'dakine benzer bir ekonomik, siyasal ve toplumsal bunalım olmadan zafer kazanılabileceğini düşünemiyorum.

Nerede olursa olsun, ister kırda, kentte, kasabada, köyde, dağda, vb, bütün mücadele biçimlerini yaratıcı bir şekilde birleştirmeden iktidarı devralmanın çok zor olacağını düşünüyorum; mücadelenin odak noktasının, sadece destekle yetinen kitlelere sahip bir öncü güç değil, kitle hareketi olduğu düşüncesiyle hareket edilmelidir.

Deneylerimiz göstermiştir ki, kent ve kırdaki mücadeleleri birleştirmek mümkündür. Kentlerde, iletişim araçlarının denetimini sağlamak için mücadelelerimiz ve kır ve dağlarda gerilla müfrezelerinde mücadelelerimiz vardı. Fakat müfrezeler zaferin kazanılmasında belirleyici etmenler değildi; yalnızca daha büyük bir belirleyici etmenin, kitlelerin silahlı mücadelesinin bir parçasıydı. Asıl etmen kitlelerin savaşımıydı.

Hareket Mayıs'ta, Eylül'deki gelişmelerden sonra

askeri ve siyasal açıdan güçlendi, kitlelerin etkinliği daha uzun erimli oldu, barikatlar yükseldi, köylerdeki gündelik savaşım sürdü. Stratejik bir yenilgi olsa bunların hiçbiri olmazdı.

Eylül'den Mayıs'taki saldırılara dek askeri eylemlerin yükünü Kuzey Cephesindeki, Nueva Guinea'daki, kır ve dağlık bölgelerdeki gerillalar üstlendi. Son hücum Nueva Segovia'daki El Jicaro'nun işgaliyle başladı. Martta Komutan Germán Pomares bölgede etkindi ve düşman garnizonunu etkisiz hale getirip, El Jicaro'da yenilen güçlere yardıma koşan Ulusal Muhafız birliklerine birçok tuzak kurdu. Bu eylemleri Nisanda Carlos Fonseca Kuzey Cephesi müfrezesinin Esteli'yi ele geçirmesi izledi. Esteli bir ayaklanma sonucu değil, bir gerilla müfrezesince alındı. Kitleler daha sonra katıldılar.

Harnecker: Fakat neden gene tek bir kenti ele geçirdiniz? Bu Monimbo'nun bir tekrarı değil mi?

Ortega: Hayır, çünkü Esteli'de yenilmedik; Ulusal Muhafızlar gerillaları oradan söküp atamadılar. Yoldaşlarımız kuşatmayı kırarak geri çekildi ve herkese binlerce askerin iki yüzden az adamı olan bir müfrezeyi yenemediğini gösterdi. Esteli işgalinde kullanılan kuvvetlerin daha fazla olması gerektiği doğru. Olay şu: Esteli bölgesinde bir dizi eylem yapılması emri verildi, yoldaşlarımız da kentte doğrudan bir saldırı başlattı. Kuzey Cephesinin alanı içindeki eylemlerdi; Kuzey Cephesi kuvvetleri arasında karşılıklı destek eylemleriydi. Fakat ülkedeki durum öyle bozuldu ki, kentin işgali ayaklanma saldırısını hızlandıran ülke çapında bir beklenti yarattı.

Eylülden sonra savaşın yükünü Kuzey Cephesinin gerilla müfrezeleri üstlendi. Aynı zamanda bütün ülkede de Sandinist güçlerin milis ve savaş birimleri düş-

manı rahatsız etmeyi sürdürdü. Binlerce işbirlikçi ve muhbir yargılandı. Ayaklanmadan sonra halk kazandığını ve baskı yüzünden örkelendiğini anladı.

Harnecker: Diğer bir deyişle, düşmana indirilen darbelerin baskıdan daha büyük bir etkisi oldu.

Ortega: Çok daha büyük bir etki. Halk o zamanlar zaten savaşta deneyim kazanmıştı ve zafere susuzluğu öyle büyüktü ki, Eylül'deki eylemler bu ruhu zayıflatacağına güçlendirdi. Herkesin mücadelede öldürülmüş bir yakını ya da arkadaşı ve öç alma susuzluğu vardı. Halk öcünü almak istiyordu ve biz de bu isteğe karşı koyma niyetinde değildik.

Son saldırı Mart 1979'da El Jicaro'nun işgaliyle başladı. O sırada farklı eğilimler birleşmeye başlamıştı. Herkes saldırının kuzeyde başlamasından yanaydı ve ayaklanma için genel bir oybirliği vardı. El Jicaro'nun işgalini Esteli izledi. Esteli'den sonra Nueva Guinea geldi. Bizim için askeri açıdan başarılı olmasa da, düşmanın zayıflamasını, yıpranmasını sağladı. Nueva Guinea bize 128 adama patladı. Plan doğruydu, fakat yoldaşlarımız bir sürü taktik sorunla başa çıkamadı ve düşman darbe indirdi.

Harnecker: Nueva Guinea için yapılan plan neydi?

Ortega: Buraya bir müfreze sızdırmak, düşmanı zayıflatmak, gerilla eylemleri yapmak. Böylece Ulusal Muhafızlar bir kez parçalanınca ülkenin geri kalan kısmında, kentlerde siyasal-askeri faaliyet yürütmek için gerekli koşullar yaratılacaktı. Baskı az olacaktı, çünkü Ulusal Muhafızlar Nueva Guinea'da zayıflatılmış olacaktı. Fakat yoldaşlarımız gerilla savaşma bağlı kalacaklarına düz bir alanda eylem yaptı ve düşman için kolay bir hedef oldu.

Harnecker: Diğer bir deyişle, o zaman mücadelenin merkezi gerilla birimlerine kaymıştı.

Ortega: Kitle hareketi düşmanın tüm askeri kuvvetlerini müfrezelerin üstüne salmasına izin vermiyordu ve müfrezelerin eylemleri de düşmanı gerillaları aramaya zorluyordu. Bu durum kitlesel mücadelenin kentlerde biraz daha kolay olmasını sağladı.

Düşman kendini bir çıkmazda buldu. Kentleri terketse kitle hareketi galip gelecekti, kalsa gerilla müfrezelerinin eylemlerinin ekmeğine yağ sürecekti.

Harnecker: Silahlı mücadelenin bu biçimde örgütlenmesi önceden mi planlanmıştı, yoksa savaş sırasında öğrendiğiniz birşey miydi?

Ortega: Bunlar mücadele yolunda öğrenilen ve yararlanılan şeyler. Böyle olacağını biliyorduk. Ulusal Muhafızları oraya gitmeye zorlayıp bize ülkenin geri kalan kısmında daha iyi örgütlenme şansı vermeleri için kuzeyde bir eylem planladık.

Harnecker: Fakat kentlerdeki silahlı mücadelenin gerillaların askeri güç kazanmasma yardımcı olduğu yolundaki düşünceniz daha sonra vardığınız bir sonuç. Bu şekilde planlamamıştınız, değil mi?

Ortega: Haklısın. Pratik deneyime dayanan bir sonuç. Eylemlere geri dönersek, Nueva Guinea'dan sonra Mayıs'ta Jinotega'yı ele geçirdik, bunu Güney Cephesindeki El Naranjo'da çatışma izledi. Ancak o zaman son ayaklanma çağrısını yaptık.

Harnecker: Mayıs'ta ayaklanma çağrısı yapmanızın nedeni neydi?

Ortega: Çünkü o zaman bütün nesnel koşullar olgunlaşmıştı: Ekonomik bunalım, cordobanın devalüasyonu, siyasal bunalım. Çünkü Eylül'den sonra kitlelerin ayaklanmasını, Cephenin askeri kuvvetlerinin saldırısını, işverenlerin de katıldığı ya da onayladığı ülke çapında bir genel grevi hem zaman hem de yer açısından stratejik olarak birleştirmek gerektiğini kavradık.

Bu üç stratejik unsuru aynı zaman ve mekanda birleştirene dek zafer kazanılamazdı. Ülke çapında birkaç grev olmuştu, fakat kitlesel saldırıyla birleşmemişlerdi. Kitlesel ayaklanmalar vardı, fakat grevle ya da öncü gücün düşmana saldırma gücüyle birleşmemişlerdi. Öncü darbe üstüne darbe indiriyordu, fakat diğer iki unsur yoktu.

Bu üç unsur Eylül'de bir dereceye kadar biraraya gelmişti, fakat tam olarak değil, çünkü süreci hâlâ tam olarak biz yönlendirmiyorduk. Bu üç unsur biraraya gelene dek zaferin kazanılamayacağını Eylülde bir iç bültenle duyurduk.

Sandinistlerin birliği olmaksızın, çeşitli eğilimlerin başarılarını biraraya getirip tek bir çizgide sentezleştirmek çok güçtü. Birliğin devrimde büyük rol oynadığını ve oynamaya devam edeceğini de bu nedenle söylüyoruz.

Harnecker: Fakat hâlâ başka bir unsurun daha olması gerekmez mi? Bunu şu nedenle söylüyorum —en azından dışardan biri olarak— bana kırması çok zor olan bir güçler dengesi var gibi geldi.

Ortega: Bu askeri bir özellik. Bunu sonra açıklayacağım. Şimdi stratejik unsurlardan sözediyorum. Somoza stratejik açıdan savaşı Mayıs'ta zaten kaybetmişti. Gerisi yalnızca bir zaman sorunuydu.

Harnecker: Fakat son birkaç haftada edindiğiniz silahlar olmasa kazanabilir miydiniz?

Ortega: Buna birazdan değineceğim, fakat öncelikle bu üç unsuru birleştirmenin çok önemli olduğunu belirtmek istiyorum. Eylül'den sonra El Jicaro'yu ele geçirdik ve Esteli'yi de almaya giriştik, fakat eylemi iyi koordine edemedik. Daha sonra Esteli ele geçirildi: Tamamen öncünün eylemi, sert bir darbe, fakat gene yalıtılmış bir eylem. Nueva Guinea eylemi Esteli'yi des-

teklemeyi amaçlıyordu, fakat Esteli'deki güçler geri çekilmeye başladı. Nueva Guinea'daki eyleme tüm ülke ilgi gösterdi ve kuvvetler ilerlemeyi sürdürmek, bütün bu unsurları birleştirmek için harekete geçtiğinde Nueva Guinea, ardından da Jinotega düştü. Jinotega eylemi Nueva Guinea'yla aynı anda olma ve daha sonra herşeyi aynı anda yapma girişimi sonucu yapıldı.

Jinotega'nın almışı Güney Cephesindeki hareketlilikle ve Ulusal Muhafızların daha fazla kuvvet yerleştirdiği Kosta Rika sınırındaki El Naranjo'nun ele geçirilmesiyle çakıştı. Güney Cephesi El Naranjo'yu Rivas kentindeki saldırıyla uyum içinde ele geçirmeyi, böylece Nikaragua'nın Güney Cephesindeki son saldırıyı başlatmayı kararlaştırmıştı.

Güney Cephesi Jinotega'nın işgali sonucu düşman güçlerinin parçalanmasından yararlanmak istiyordu, fakat harekete geçtiğinde Jinotega'daki güçler geri çekilmişti. Bu eylemde Germán Pomares öldürüldü.

Böyle devam edersek düşmanın bizi parçalayacağı sonucuna vardık, çünkü bizi yavaş yavaş güçten düşürüyorlardı. El Naranjo'yu kaybedersek kısa vadede bir askeri zafer kazanma şansını da kaybederdik. El Naranjo'yu kaybetmeyi kaldıramazdık. Esas olarak iç cephe, yeni kentlerdeki cephelerle ilgili bir plan hazırladık, çünkü o sırada gerilla müfrezeleri ayrılmıştı ve çatışmalarda aldıkları yaraları onarmaya çalışıyorlardı, dolayısıyla hemen eyleme geçecek durumd değillerdi. Bu yüzden ayaklanma, dağlık bölgelerdeki Kuzey Cephesinin eylemde hemen yer alamayacağı, sonra katılacağı düşünülerek başlatıldı.

Ayaklanmanın ülke çapında hiç değilse iki hafta sürmesi gerektiğini düşünüyorduk. Böylece müfrezeler yeniden biraraya gelip, doğru momentte eyleme geçe-

rek düşmanı savunmasız bırakma ve tam bir kuşatmada tutma şansını elde edecekler, zafer salt bir zaman sorunu; son saldırıyı başlatmadan önce düşmanı zayıflatma sorunu olacaktı. Düşmanın iletişim yollarını keserek, askeri birimlerini yalıtarak, malzeme akışını engelleyerek, böylece Somoza rejiminin başa çıkamayacağı ülke çapında bir savaş cephesi kurarak yıpratmayı planladık.

Böyle de oldu. Ayaklanma planını sonuçlandırdık. Özellikle kentler için planlanan, Güney Cephesindeki Benjamin Zeledon Müfrezesi El Naranjo'da faaliyete geçtiği zaman ayaklanmanın birkaç gün sonra Rigoberto Lopez Pérez Batı Cephesince başlatılmasıydı. Bu saldırı Ulusal Muhafızları çok zor bir duruma düşürecekti: Kuzey'de büyük darbeler, Batı'da darbeler, Güney'de darbeler. El Naranjo'daki çatışmalardan birkaç gün sonra Masaya, Granada ve Carazo'daki güçlerimiz eyleme geçecekler, Güney Cephesindeki Somoza güçleriyle iletişim olanaklarını keseceklerdi. Managua'daki ayaklanma bütün bu cephelerde savaş başlar başlamaz başlayacaktı.

Harnecker: Araya girdiğim için özür dilerim, fakat Sandinist güçler El Naranjo'da yenilip geri çekilmek zorunda kalmamış mıydı?

Ortega: Hayır. El Naranjo'da yenilmedik. Oradaki askeri bir manevraydı; yani El Naranjo tepelerini terkettik ve birkaç gün sonra Penas Blancas ve Sapoa'yı (Ulusal Muhafızların Güney Cephesindeki başlıca askeri üsleri) ele geçirdik.Komutan Bravo'yu Sapoa'dan atmayı başardık ve sonra savaş bitene dek bölgede mevzi savaşı verdik.

Harnecker: Askeri güçler dengesi ve silahlarla ilgili soruma geri dönersek, bu konudaki ilk planınız neydi?

Ortega : Silahlarımızı düşmandan almayı planladık.

Harnecker : Ama böyle olmadı.

Ortega : Hayır, kısmen de olsa böyle oldu. Tam olarak olan şu : El Naranjo'daki eylemlerle başlayarak öncü gücün saldırısını başlatmayı ve diğer cephelerle eşgüdümlü davranmayı başardık. Genel grev haline dönüşen ve Sandino Radyosu'nun belirleyici bir rol oynadığı bir grev çağrısı yaptık. Radyo istasyonu olmadan grevin devamını sağlamak zor olurdu. Kitlesel ayaklanma da gerçekleşti. Böylece sözünü ettiğimiz üç unsur birleştirildi. Bundan sonra, Somoza güçsüz kalmaya başlayıp kuvvetlerimizi yok edemediği zaman, yenilgisi yalnızca bir zaman, açıkcası gün sorunu oldu. Stratejik durum zaten saptanmıştı. Düşman stratejik açıdan yenilmişti; sırf kendilerini savunuyorlardı, fakat biz de vuruş gücü yüzünden kazanamıyorduk. Vuruş gücü sorununu çözmek, düşmanın zaten yitirdiği bir savaşın sonunu hızlandırdı. Hâlâ birkaç çatışmayı kazanıyorlardı, fakat savaşı değil. Somoza içinde olduğu çukurdan asla çıkamayacaktı. Gelgelelim, bu silahlara sahip olmasaydık savaş belki de daha uzun sürecek, daha çok zarar verecek, daha çok kan ve hasara yol açacaktı. Daha az silahla da kazanabilirdik, ama daha fazla hasar pahasına.

Silahları elde ettik, fakat gerekli bütün yerlere ulaştırmadık; ve bu yerlerde Ulusal Muhafızları, imha yoluna başvurarak, ordu garnizonunu ateşle kuşatmak için kenti yakarak yenmek olanaklıydı. Nerede bir ordu garnizonu varsa ve silahlarımız yeterli değilse, halkı, bombalar ve havan topları tarafından neredeyse yerle bir edilmiş evlerinden dışarı çıkarıyor ve garnizona yakın olmak ve denetim altında tutmak için garnizona en yakın evleri işgal ediyorduk. Zaten harap

olmuş evler düşmanı kuşatma altındaki garnizonu terketmeye zorlamak için ateşe veriliyordu.

Bulduğumuz birkaç silahla çıkış yakınına ve diğer kilit noktalara yerleşiyor ve düşmanla müsademeli bombalarla savaşıyorduk. Diğer bir deyişle, binlerce kişi pala, kazma ve kürekle, el yapımı bombalarla döğüştü. Elimizdeki silahlar bunlardı ve düşmanı yok etme gücünde olduğunu ve yok ettiğini gösterdi, bir farkla ki, savaş daha uzun sürdü. Düşmanın zaten kaybettiği savaşın sonucu ancak vuruş gücü sorununu çözmek hızlandıracaktı.

O sırada Somoza'nın yiyeceği, benzini kalmamıştı, hiçbir karayolunu kullanamıyordu, artık ülkeyi denetimi altında tutamıyordu; ekonomi zaten yıkılmıştı, herşey felç olmuştu. Somoza artık yönetemiyordu, konumunu savunamaz hale gelmişti. Bütün bunlara uluslararası baskıyı da ekleyelim. Somoza'nın devrilmesi yalnızca bir zaman sorunuydu.

Harnecker: Fakat bu zaman unsuru bütün gücü kitlelerden çekerek onlara zarar vermiyor muydu?

Ortega: Hayır. Oyunun bu aşamasında, tükenme gibi bir tehlike yoktu, çünkü yeterli silah olmasa bile, düşmandan alınıyor ve düşman yenilgiye uğratılıyordu. Söylemesi bile gereksiz, silahlanma zaferin hızlanmasında ve bazı durumlarda, yoksa kaybedilebilecek birkaç çatışma kararında belirleyici bir rol oynadı. Bu çatışmaları kaybetmenin kitlelerin ruhuna ve ülkenin geri kalan kısmında askeri duruma etkisi olur, savaşı kaybeder miydik, bilmiyoruz. Bu anlamda, silahlanmanın stratejik bir rol oynadığını ve büyük miktarlardansa minimum savaş malzemesi stokuna —bazukalar, patlayıcılar ve yüksek ateş gücü olan silahlar— sahip olmak gerektiğini söyleyebiliriz, çünkü hiçbir zaman halkın gereksinmelerini karşılayacak düzeyde olamazlardı.

Önemli olan halkın sokaklara dökülüp eline geçen herşeyle savaşma isteğiydi.

Özetlersek, bu üç unsuru —grev, ayaklanma ve askeri saldırı— birleştirmek olanaklıydı ve bundan da önce Sandinizmin birliği sağlandı; bu birlik olmadan bu etkenleri birleştirip koordine etmek çok zor olurdu. Kaldı ki, savaşı hızla sonuçlandırmak için gerekli teknik desteği sağlayan kusursuz bir cephe gerisi ağı vardı. İletişim araçları da hayati önemdeydi : çeşitli cepheler arasındaki eşgüdümü sağlamak için telsiz ve radyo. Savaşı onlar olmadan kazanmak olanaksızdı, çünkü savaşı gerek siyasal gerekse askerî açıdan koordine etmek olanaksız olurdu. Ayaklanma ve grev için başlıca propaganda aracı olan *Radio Sandino*'yu örgütlemeyi başardık. Bir başka etken de geniş ittifaklar politikası, Somoza rejimini yalnız bırakmayı, ülke çapında bir anti-Somoza birliği kurmayı ve müdahele yanlısı gerisi akımları bertaraf etmeyi başaran bir politika yürütme gücümüzdü.

Sandinistlerin bütünsel birliği olmadan; kitlelerîn desteklediği bir ayaklanma stratejisi olmadan; gerilla cepheleriyle kentlerdeki askeri cepheler arasındaki gerekli eşgüdüm olmadan; bütün cepheleri koordine etmek için gerekli etkin bir telsiz iletişimi olmadan; kitle hareketine kılavuzluk edecek bir radyo sistemi olmadan; vuruş gücü yüksek teknik ve askerî teçhizat olmadan; bu kaynakları ortaya çıkarmak, insanları hazırlamak, eğitmek için sağlam bir cephe gerisi olmadan; asgari eğitim olmadan; kitlelerin en vahşice bir baskıya uğratıldıkları (ki bu da büyük bir öğrenme kaynağıydı) Ekim 1977'den beri yaşanan zafer ve yenilgiler olmadan; hem ulusal hem de uluslararası düzeylerde esnek, akılcı ve olgun bir ittifaklar politikası olmadan hiçbir devrimci zafer elde edilemezdi. Zafer bü-

tün bu unsurların doruğa ulaşmasıydı.

Hepsi çok basit görünüyor, fakat nelere mal olduğunu bilemezsiniz: Ekime, Şubata, saraya, Eylüldeki ayaklanmaya, Eylül'den sonra El Jicaro, Esteli, Nueva Guinea'daki çatışmalara mal oldu. Atlantik Kıyısı bölgesinde, dağlardaki Pablo Ubeda Müfrezesinin alanında yapılan bütün çabalara mal oldu. Zaferimiz için ödememiz gereken bedeldi bu.

Harnecker: Çoğu Latin Amerika hareketinde olmayan cephe gerisini ne zaman örgütlemeye başladınız?

Ortega: Cephe gerimiz her zaman vardı. Hareketin cephe gerisiyle ilgili uzun yıllar öncesine dayanan dolaysız bir deneyimi oldu. Ülkemiz Küba gibi bir ada değil, komşu ülkelere dayanmak zorundayız. Devrimci hareketse komşu ülkelerdeki hareketlerin desteğine en başından dayandı. Sandino Meksika'ya, Honduras'a gitti —birçok Honduraslı ve Kosta Rikalı Sandino'nun savaşımına katıldı— böylece Nikaragua'da karşılanması çok zor olan bazı cephe gerisi gereksinmeleri karşılamak üzere Honduras ve Kosta Rika'nın desteğine güvendik.

Kosta Rika ve Honduras'ta gizli faaliyetler sürdürdük. Cephe gerisini daha yüksek düzeylerde oluşturmak için —kaynak bulma ve gizli okullar açma gereğiyle birlikte— sekter bir tutum almadan, salt sol kesimlerle değil (çünkü bu yalnız kalmamız demek olurdu), her ülkedeki belli başlı ilerici siyasal kesimler arasında davamıza karşı bir dayanışma duygusu yaratmak gerekli oldu. Kimse bize cephe gerisi hediye etmedi, bu hakkı kendimiz kazandık.

Çabalarımız sonucu ulaştığımız ittifaklar ağır silahlar ve karmaşık donanımı elde etmemizde hayati bir önemdeydi.

Harnecker: Hareketinizin silahlı bir hareket olduğunu göz önüne alırsak, geniş bir ittifaklar politikasını hayata geçirmeyi nasıl başardınız? Seçim yönelimli bir hareketin bu tür bir politika yürütmesi daha kolay görünüyor.

Ortega: Başardık, çünkü bize saygı duyulmasını sağladık, bu da başka hareketlerin başaramadığı birşeydi; ciddiye alınmadılar, saygıdeğer bulunmadılar. İttifaklar kurma hakkını biz kazandık, bu hakkı benimsettik. Bizi dikkate alınmaya değer bir güç olarak görmeseler bize yaklaşmazlardı, fakat bir güç oluşturduğumuzu ve bu yüzden müttefikimiz olmaları gerektiğini kavradılar. Siyasal programımız devrimci bir liderliği olan silahlı bir hareket olmasına karşın, bu programımız yüzünden bizimle ittifaka girdiler.

İlericiler hareketimizin devrimci bir hareket olduğunu ve onların ideolojileriyle tam bir uyum içinde olmadığımızı gördüler, fakat bir noktaya kadar onların da yararına olan bir siyasal programımız ve askerî gücümüz olduğunu da gördüler. Bu üç unsur kâğıt üzerinde değil, gerçek ittifaklar kurmamızı sağladı. Hiçbir anlaşma yapmadık. Yalnızca oyunun kurallarını koyup bu kurallara uygun davrandık ve bunun sonucu siyasal zemin kazanmayı sürdürdük.

Harnecker: Uluslararası güçler dengesinin zaferiniz üzerindeki etkisini anlatabilir misiniz?

Ortega: Uluslararası güçler dengesi, uluslararası durum, bölgedeki çeşitli güçlerin durumu, Batılı gelişmiş ülkelerin çelişkileri vb kesinlikle hesaba katılmalıdır.

Salt iç dinamiğe dayanarak kazanmamız çok zor olurdu. İç kazanımların yurtdışında varolan güçlerle desteklenmesi gerektiğini kavradık. Buna ulaşmanın tek yolu da devrimci, demokratik ve yurtsever ulusal

yeniden-inşa programımızı ortaya koyarak olgun, esnek bir politika yürütmekti. Dünyadaki tüm olgun güçlere, devrimci güçlere, ilerici güçlere güvenmemizin nedeni de buydu.

Harnecker: Olgun güçler dediniz. Bundan neyi kastediyorsunuz?

Ortega: Olgunlaşma sürecine giren ve CIA ve gerici güçlerinki gibi maceracı girişimlere alet olmayan burjuva güçlerden söz ediyorum. Çatışan çıkarları olsa da saygı duyduğu bir devrimci hareketin niteliğini ve gücünü kavrayan olgun güçler vardır. Gerçekten de bazı ittifaklara girmek, güçler dengesinde son saldırı için gerekli bir etkisi olan bazı siyasal konularda anlaşmak bile olanaklıdır. Bunu sağlamak için ülkenin gerçek sorunlarına duyarlı olan, herkesin doğru bulduğu çözümler öneren bir program oluşturmak gerekir.

Nesnel sorunları tanımladık: Nikaragua şu, şu nedenlerle yeniden inşa edilmeli ve şu ve şu nedenlerle ulusal birlik gereklidir...

Dahası, salt sol kesimlerin değil, herkesin desteğini kazanmak gerekliydi. Sandinist Cephe, öncelikle herkesin desteğini; ikinci olarak da sorunlarımızı en iyi anlayanların desteğini amaçlayarak, her ülkede bir dayanışma altyapısı kurmaya bilhassa dikkat etti.

Gelgelelim, davamıza yakınlık duyanlarla maddi yardım sağlayanlar arasında büyük bir fark vardır. Bu maddi yardımı kim sağlayacak? Kim isterse, her tür siyasal bağlantıdan muaf olarak, ülkelerini tehlikeye düşürmeksizin...

Bu desteği elde etmek Sandinistler adına büyük bir başarıydı. Her tür dış müdahale planını bozmak için yapabildiğimiz kadar destek almak istiyorduk. Hattâ ABD'ndeki bazı kesimlerin bile desteğini kazandık.

Harnecker: Sandinist harekete göre, üç eğilimin

varlığının ve bunların sonra yeniden birleşmesinin sürece etkisi ne oldu?

Ortega: Dediğim gibi, Sandinistlerin birliği zaferde belirleyici bir etkendi. Fakat yeniden bütünleşme sürecini kavramak için biraz tarihe değinmeliyiz. FSLN içinde derin bir ayrılık yoktu, daha çok o zaman olgunluğun olmamasından dolayı öncü gücün bir tür üç parçaya bölünmesi söz konusuydu.

Harnecker: Bu ne zaman oldu?

Ortega: 1976 ile 1977 arasında başladı.

Harnecker: Nedeni neydi?

Ortega: Ben de şimdi buna değinecektim. Bölünme bir ideoloji ya da program sorunundan çok, liderlerin devrimci hareketin sorunlarına çözüm bulma ve devrimci faaliyetleri bu yöne kanalize etme endişelerinden kaynaklanıyordu.

Ortega: Liderliğin sorunları ele alış biçimi ilkeldi. Pratikte eşgüdümlü bir liderlik fiilen yoktu. Baskının sonucu olarak ve uzun dönemler boyunca birbirimizle ilişkimiz ve ortak bir çizgi, yazılı bir siyasal bağlılık olmadığından, herkes istediği gibi hareket etti. Bu da parçalanmalara yol açtı. Bölünme derin ideolojik ve siyasal farklılıklardan kaynaklanmıyordu (gerçi böyle farklılıklar da vardı). Daha iyi örgütlenmiş olsaydık, her hareketin başlangıç aşamalarında varolan çelişkileri daha olumlu bir tarzda halleder, birliği koruyarak eleştirileri teşvik edebilirdik. Bireyler, devrimciler olarak olgunlaşmamış olmamız, baskıcı ortamın yanısıra bu gerekli tartışma çerçevesinin olmayışı, giderek, herkesin bildiği üç eğilime ayrılmaya, parçalanmaya yol açtı.

Bölünme, ulusal liderlerimizden Oscar Turcios ve Ricardo Morales'in savaşta öldürülmesiyle aynı zamanda oldu. Sandinist hareketin büyümesinden kaynaklan-

dı ve hareketin gelişiminin örgütümüz ve liderlik içinde daha radikal bir ilerleme, kitlesel mücadeleye önderlik edebilecek, Nikaragua'da silahlı mücadele için doğru hattı çizebilecek daha iyi örgütlenmiş bir öncü güç gerektirdiği bir zamanda ortaya çıktı. Bu gereğin farkında olmamıza karşın yerine getiremedik; parti çalışmasında, kitle çalışmasında, siyasal alanda ve hem içte hem dışta siyasal güçlerle ilintili olarak daha deneyimli olan eski yoldaşlarımızın deneyimlerini özümsemeyi ve bunu harekete hayli kalabalık sayıda katılmaya başlayan genç insanların dinamizmiyle birleştirmeyi başaramadık.

Yeniyle eskiyi birleştirmek gerekiyordu ve bu pratikte çatışmalara neden oldu. Yaşlı yoldaşlar, birçok görevin sorumluluğunu üstlenmeye başlayan gençlere güvenmemeye başladı, geçmiş yıllarda mücadelenin ne kadar zor olduğunu bilmeyen gençlerse yaşlı yoldaşlara hakları olan değeri vermedi, çünkü kıdemliler gençlerin yok edilmesi gerektiğini düşündüğü ilkel yöntemlere hâlâ bağlıydı.

Harnecker: Kendinizi kıdemliler arasında mı görüyorsunuz?

Ortega: Değil miyim? Yıllarca önce başlamış olanların arasındayım.

Harnecker: Üç eğilim arasında Proleter eğilimin esas olarak kent kitleleriyle, Uzun Süreli Halk Savaşı Eğiliminin dağlardaki gerillalarla çalışmasından dolayı oluşan işbölümünü nasıl açıklıyorsunuz?

Ortega: Sözünü ettiğiniz işbölümü eğilimlere bölünmenin sonucu değildi; cephenin bölünmesinden önce de vardı.

Bırakın açıklayayım.

Üç eğilimin liderleri devrimin bütün sorunlarıyla

ilgileniyorlardı. Söylemek istediğim, bölünme sırasında, FSLN'nin verdiği farklı görevleri üstlenen yoldaşlar karşılaştıkları sorunlarla başa çıkamadıklarını gördüklerinde —daha önce sözünü ettiğim geri çekilmeler ve güçsüzlükler yüzünden— iyi bildikleri alanlara organize olup çalışmaya ve karşılaştıkları sorunlara ulaşabildikleri yapılara göre çözüm bulmaya başladılar. Barbarca bir baskı ortasında faaliyet gösterdiklerini unutmayın; ülke çapında bir çalışma olanaksızdı, herkes ortamın dayattığı sınırlar içinde çalışıyordu. Dağlarda faaliyet gösteren yoldaşlar varolan duruma uygun olarak dağlarda kaldı; üretimdeki kesimlerle, öğrencilerle daha yakın faaliyet gösteren ve bilimsel devrimci teorinin öğrenilmesine çalışanlar aynı şeyi yapmayı sürdürdü; esas olarak askerî çalışmalar yapanlar, ayaklanma çalışmasındakilerse hatlarını koruduular.

Üç ayrı yapının çabaları aslında tek bir mücadele yürütüyor, tek bir politika oluşturuyor ve tek bir zafer stratejisi geliştiriyordu.

Eğilimlerin hiçbirinin yeni bir FSLN kurmayı düşünmemelerinin nedeni de bu.

Harnecker: Yani üç genel sekreteriniz yoktu.

Ortega: Elbette. Hareketin birliği yeniden sağlandığında üç eğilimin çalışmaları bu nedenle bir bütün oluşturuyordu.

Harnecker: Yani bu tür bir işbölümü bölünmeden önce de vardı.

Ortega: Evet, farklı çalışma bölgelerine hareket karar vermişti. Hepimizin aynı kökenden gelmemiz çok yardımcı oldu. Diğer eğilimlerin faaliyetlerine saygı duymamızı sağladı. Örneğin ayaklanma eğilimi başka bir devrimci öğrenci cephesi kurmaya kalkışmadı. Bu,

Nikaragua'da çok önemli bir rol oynayan bu örgütün diğer eğilimlerin de denetiminde olmasını sağladı. «Proleter» yoldaşların fabrikalarda yürüttüğü çalışmalara da müdahale edilmedi, onlar da başka çalışmalara müdahale etmediler. «Ayaklanmacılar»ın en önemli askerî çalışması olan Güney ya da Kuzey Cephesi dışında bir başka cephe kurmaya girişilmedi. Çabalar koordine edildi ve birbirini tamamladı.

Harnecker: Ayrıca üç eğilimin hiçbiri de diğerlerinin yardımı olmaksızın zafere ulaşamazdı.

Ortega: Doğru. Sorun, her birinin sürece önderlik etmek, en çok göze çarpanı olmak istemeleriydi, fakat bu bizzat mücadele içinde aşıldı ve herkes başkalarının çalışmasının önemini kavradı. Böylece, 1978'in sonunda başlayıp 1979 Martında sonuçlanan, tek bir politikaya dayalı, hiçbirinin diğeri için geri çekilmediği bir birlik anlaşması yaptık. Tüm Sandinist hareket mücadelenin isyan niteliğini destekleyen, esnek bir ittifaklar politikası ve geniş tabanlı bir program vb isteyen tek bir politikada uyuştu. Bu programatik, siyasal ve ideolojik temel, çalışmalarımızı artan bir etkinlikle koordine etmemizi ve yeniden gruplaşma yolunu olanaklı kıldı. Sanırım, yeniden birleşmek yerine yeniden gruplaştık demek daha doğru olur. Üç eğilim de yeniden tek bir FSLN olmaya büyük bir istek duyuyordu. Bu birliğin bugün de korunmasında ve bir daha vazgeçilemeyecek olmasında gösterilen coşku, sevgi ve gayret bunun kanıtıdır. Sandinist birliğin zafer için elzem olması gibi, bütün solun Sandinizm etrafında, tüm halkın da solun ve Sandinizmin etrafında birleşmesi de süreci pekiştirmek ve amaçlarımıza ulaşmak için gereklidir.

Harnecker: Kadınların Nikaragua silahlı mücadelesinde çok önemli bir rol oynadığını, kentlerde er-

keklerle omuz omuza savaştıklarını ve müfrezelerde güçlerin %50'sini oluşturduklarını; birçok kadın komutan olduğunu biliyoruz. Bunun hakkında ne düşünüyorsunuz? Yeni birşey miydi, yoksa böyle faaliyetlere katılan bir kadın geleneğiniz var mıydı?

Ortega : Sandinist Cephe, salt Sandino döneminde değil, geçtiğimiz yüzyılda, hâttâ daha da önce kadınların mücadeleye katılması geleneğini miras almıştır. Sandino'nun mücadelesi sırasında kadınların, Sandino'nun yoldaşının, Lia Toro kardeşler gibi enternasyonalist yoldaşların oynadığı rolü biliyorsunuz. Ya da 1912'de Amerikalılar tarafmdan öldürülen kadınları. El Salvador'dan katılan bir kadın vardı; Lucia Matamoros. O zamanki müdahaleye karşı savaşmaktan dolayı esir düşmüştü. Chinandega'da Amerikalılara karşı savaşan ilk Liberal gerillanın eşi, 1926'da öldürülen Yoldaş Concepcion Alday da vardı.

FSLN bu katılımı devraldı ve izledi. Fakat Sandinizmin salt kadınların öncü örgüte katılmalarıyla değil, tüm kesimlerin katılımlarıyla, ve salt kilit görevler için değil, kilit stratejik görevler için destek çalışmaları yapmalarıyla geliştiğini de belirtmeliyiz. Komutan 2 olarak bilinen gerilla komutanı Dora Téllez; gerilla komutanı Monica Baltodano ve Leticia Herra gibi, diğer gerilla komutanları gibi. Bu üç komutan sırf devrimci mücadeleye destek çalışmasmda değil, siyasal ve askerî liderler olarak da çok önemli bir rol oynadılar. Ayaklanma sırasında savaş alanında olan liderler de vardı; savaşın en önemli cephelerinden olan Rigoberto Lopez Pérez Batı Cephesine önderlik eden Dora Téllez (Claudia) gibi.

Sandinizm kadınların katılımına kapısını kapatmadı; bu, onları küçük görmek, geri, cinsiyet ayrımcı bir yol olurdu. Kadınlar ayaklanmada çok önemli bir

rol oynadılar. Tüm elemanları kadın olan müfrezeler, yüzlerce erkeği sorun çıkmadan yöneten kadınlar vardı.

Harnecker: Bu söyleşiyi tamamlamadan önce eklemek istediğiniz birşey var mı?

Ortega: Öncelikle, devrimci sürecimizi anlamak için gerekli olan bu konuları tartışma olanağını verdiğiniz için teşekkür etmek istiyorum. Daha kapsamlı yanıtlar vermek isterdim, fakat karşılaştığımız günlük görevler buna izin vermedi. Söylediklerim son söz, açıklayıcı bir çözümleme olarak görülmemeli. Yalnızca kendi görüşlerimi yansıttım, umarım sürecimizin, cesur ve umut verici devrimci mücadelemizin daha iyi anlaşılmasına katkısı olur.

NİKARAGUA'DA İNSAN HAKLARI

Tomás Borge

Aşağıdaki yazı, Nikaragua İçişleri Bakanı ve FSLN liderlerinden Tomás Borge tarafından 10 Ekim 1980'de Amerikalılar Arası İnsan Hakları Komisyonu'na sunulmuştur. Komisyon, hükümet, silahlı kuvvetler, yargı sistemi ve Katolik Kilisesinin temsilcilerinin yanısıra eski Ulusal Muhafız tutuklular ve onların aileleriyle de görüştü, Nikaragua'da bir hafta kaldı. Komisyon ayrılırken Nikaragua'ya uluslararası yardım için tavsiyede bulunacağını açıkladı.

Bu yazı ilk olarak İçişleri Bakanlığı'nın broşürü olarak yayınlandı.

Düşüncelerinizi büyük bir saygı ve dikkatle dinledik. Konuşmama belki her ülkede yalnızca iki olasılığın olduğunu söyleyerek başlamam iyi olur. Ya insan onuru ve insan haklarına saygının yanındasınızdır, ya da insan haklarına karşı. Başka bir olasılık yoktur.

Elbette nüanslar olabilir, ama ya insan haklarının yanındasınızdır, ya da karşısında.

Bu devrimin ve bu hükümetin siyasal itkisi insan onuruna, insan haklarına olan vazgeçilmez ve sarsılmaz inancıdır. Kuşkusuz uygulamada kusursuz değiliz, fakat önemli olan, İnsan haklarının yanında olmaya ilişkin stratejik, tarihsel kararımızdır.

Sizi davet etmemiz de bu kararın sonucudur.

İnsan haklarından söz etmek için önce Somoza diktatörlüğünden, Nikaragua'nın gelmiş geçmiş bütün hükümetlerinden söz etmek gerekir. Fakat özellikle Somoza diktatörlüğünden.

Son yarım yüzyılda halkımız hiçbir yasal nokta gözetilmeden kurşuna dizilmiştir. İşkence odalarına sokulmuştur.

Somoza hükümetinin özelliği tüm yasalara, o gün varolan ve bugünkü yasalara benzemeyen yasalara uymamasıydı. Şimdi geçmişteki yasalarla gelişmekte olan devrim arasındaki çelişkileri görüyoruz. Tüm yargı sistemini değiştirecek zamanımız olmadı, fakat eskiliğini ve ilkelerimize uygun olmadığını biliyoruz. Diktatörlük sırasında yasal bir çerçeve vardı, fakat Somoza buna bile özen göstermedi.

Somoza yönetimi sırasında işlenen suçları hepimiz biliyoruz. Somoza gibi bir katilin suçlarını saklamak için elinden gelen herşeyi yapmasına rağmen. İktidardayken çok şeyin üstünü örtmesini bildi.

İlke olarak hiçbir şeyi, hatalarımızı bile, işlenen suçları bile saklamaya çalışmadık. Fakat diktatörlük günlerinde en kötü baskı biçimlerini saklamak üzere herşeyin yapıldığı açıktır.

Erkeklik organlarına köpekler yesin diye yağ dökülen köylülerden söz etme olanağı yoktu. Jiletle canlı canlı derisi yüzülen ve ölene dek acı çeksin diye yaralarına tuz ve sirke basılanlardan söz edemezdiniz. Kuzey illerinde herkese yapıldığı gibi ırzına geçilen köylü kadınların lâfı asla edilemezdi.

Belki dağlarda canlı canlı gömülen köylüleri de duymadınız. İnanılmaz derecede dehşet verici kurban istatistiklerini de bilmiyorsunuzdur. Çok sayıda kurbandan söz ettiniz, biz onbinlerce saydık. Yüzbinden fazla Nikaragualı öldürüldü.

Bir düşünün, Nikaragua'da baskıdan kaçabilmiş tek bir aile yoktu; bizzat Somoza'nın ailesi bile. Çünkü Sandinist şehit ve kahraman Edgar Land Somozaların akrabasıydı; Somoza ailesinin birçok üyesi baskının kurbanı oldu.

Somoza dönemindeki baskı normal sınırların çok ötesine geçerek kendi ailesine ve dostlarının ailelerine bile dokundu. Baskıdan kaçabilen tek bir Somozist aile yoktu. Bu durum Somoza dönemindeki baskının boyutu konusunda size bir fikir verebilir.

Bütün bu baskılar Nikaragua halkında kuşkusuz büyük bir öfke ve nefret birikimine yol açtı. Bu ülkede Ulusal Muhafızlarla ilgili herşeyden nefret ediliyor. Ulusal Muhafızların bazılarını korumak için büyük bir güç harcamak zorunda kaldık. Onlara iş bulduk, işçiler bazı durumlarda disiplin duygusundan dolayı onları kabul etti. Fakat onlarla konuşmadılar, sırtlarını dönüp, onları acmacak bir yaşam sürmeye zorladılar.

Halk açıklamış olduğum nedenlerle *guardia*lara katlanamıyor. Çünkü onlar hem katil hem de hırsız. Yankesiciliklerinin yanısıra barbar. Çok sayıda Nikaragualıyı öldürdüler, mallarını çaldılar.

Onlar katil, hırsız, işkenceci ve ırz düşmanıydı. Kaçtıkları yerlerde hâlâ da böyleler.

Somoza ve oğlunun işlediği en kötü suç belki Nikaragualıları öldürmeleri, Ulusal Muhafızları birer suçlu yapmaları değil, *çocukları* suçlu yapmalarıydı.

Tutuklu gençlere değindiniz, bu çocukların özelliği tutukluların gözlerini kaşıkla oymalarıydı. Somozizmin dehşet verecek bir şekilde yozlaştırdığı bu çocukların kullandığı tekniklerden biriydi bu.

Fakat devrim bu gençleri yargılamamayı, ıslah etmeye çalışmayı kararlaştırdı.

Maaalesef bazıları yetişkinlerin olduğu merkezlere götürüldü. Devrim onlar için özel bakımevleri kuruyor, fakat şimdilik Modelo Bakımevi'nin özel bir kısmındalar; başkalarıyla birlikte değiller. Onları oradan çıkarmak istiyoruz ve başka bir yer bulur bulmaz çıkaracağız.

Şimdilik onları serbest bırakamayız, çünkü suç işleyebilirler. İşsiz ve yozlaşmış olan bu gençler katil ve hırsız olabilir ve yeni suçlarla geri dönebilirler. Bu nedenle onlara yardımcı olamıyoruz. Bir yere nakledip ıslah edeceğiz.

Devrimimiz tarihsel olarak idamlara karşı bir politika izlemiştir. Bu savaş sırasında verdiğimiz bir emirdi. Zaferimizden sonra karar verdiğimiz birşey değil, daha savaş sırasında izlediğimiz bir politikaydı.

Matagalpa'daki kışlalarını kuşattığımız zaman Ulusal Muhafızlarla yaptığım konuşmanın teyp kaydının hâlâ durup durmadığını bilmiyorum. Bu konuşma radyodan, kendi radyomuzdan verildi. Onlara teslim olmalarını, kendilerine hiçbir şey yapılmayacağını söyledim. Ulusal Muhafızlar bana inanmadılar.

Tutuklanışımı anımsıyorum. Barbarca işkence gördüm, dokuz ay gözlerime gözbağı bağlandı, yedi ay da kelepçeli kaldım.

Bana işkence edenleri ele geçirişimizi anımsıyorum. Onlara, «Şimdi öç almamın zamanı geldi, öcümü sizin kılınıza bile dokunmamakla alacağım. Daha önce bize inanmadınız, ama şimdi sizi inandıracağız,» dedim.

Felsefemiz buydu; biz böyleydik. Fakat o günlerde Nikaragua'da olmanın ne demek olduğunu bir an düşünün.

Siz Sayın Başkan*, karınızı öldürdüklerini düşünün, benimkini öldürdükleri biçimde. Oğlunuzu ya da kardeşinizi vahşice öldürdüklerini, karınızın, kız kardeşinizin ya da kızınızın ırzına geçtiklerini düşünün. Ve sonra iktidara siz geldiniz.

Bu size bu devrimin liderlerinin ahlâkî erdemleri konusunda, bize bu kadar zarar verenlerden neden öç almadığımız konusunda bir fikir verecektir.

Fakat aynı bilinçliliği, kardeşlerinin ya da oğullarının öldürüldüğünü gören, eşlerinin ırzına geçilen, kızlarının ırzına geçilen, sevdikleri işkence gören, bizzat kendileri işkence kurbanı olan, kentlere düşen bombaların, evlerine düşen roketlerin, çocukları ve yaşlı insanları öldüren dehşetli tahribatını yaşayan halk savaşçılarından isteyemeyiz.

Bu savaşçılar kulaklarında hâlâ uğuldayan silah sesleriyle, dökülen kanlar ve işlenen suçları hâlâ hissederek iktidara geldi.

En mantıklı, doğal şey, silahları, silahlarla birlikte yaşayanlara çevirmekti. Fakat Ulusal Muhafızların çok büyük bir kısmı öldürülmedi; bu katillerin ancak çok az bir kısmı öldürüldü. Biz bile kim olduklarını bilmiyorduk. *Fuenteovejuna* gibiydi: Herkes bu işin içindeydi.**

Devrime ulaşıldığında İçişleri Bakanlığını kurmaya başlamam için bana bir milyon cordoba verdiler. Ben bu parayı harcamaya, fatura bile istemeden, bir

(*) Komisyon Başkanı bir ABD vatandaşı olan Thomas Farer'di.

(**) **Fuenteovejuna,** İspanyol yazar Lope de Vega'nın 1618 yılında yazdığı bir dramın adı. Kitapta Fuenteovejuna köyündeki saldırgan vergi tahsildarının öldürülmesi anlatılır. Kral'ın yargıcı tarafından sorguya çekilen köy halkı cinayetin sorumluluğunu hep birlikte üstlenirler.

polis gücü ve Devlet Güvenliği oluşturmakla başladım. Bu paraya tam olarak ne oldu bilmiyorum. Kuruşu kuruşuna hesap vermem gerekse hapsi boylardın.

O sırada Nikaragua'da varolan durumu bilemezsiniz. O zaman La Polvora kışlasının başında kim olduğunu bilmiyorum, kimsenin de bildiğini sanmıyorum. Halk orada bir hafta harcadı, bir sonraki haftayı da başka bir yerde.

Pekâlâ, araştırma yapma olanağı bulursak La Polvora'nın başında kimin olduğunu buluruz.

Fakat tiranlığa karşı halkın yanında savaşan, hayatlarını tehlikeye atan, belki yaralanan, babalarının, kardeşlerinin ya da oğullarının öldürüldüğünü görenleri cezalandırma hakkımız var mı gerçekten?

Tüm ülkede denetim mekanizmalarının olmadığı —yargısal ya da askerî düzenin olmadığı— bir dönemde olanlar yüzünden onları cezalandırmaya hakkımız var mı?

Bu yoldaşlar ne yaptıklarını bilmiyorlardı, bazıları ise devrimci hükümetin politikasını izlediklerini düşünmüş olabilirler. Halka politikamn ne olduğunu anlatacak yeterli iletişim araçları yoktu. (Bu araçlar savaş sırasında da yoktu.)

Zaferden sonraki ilk aylarda olanlardan kimlerin sorumlu olduğunu bulmak çok zor, çok çok zor.

Size bu yoldaşları cezalandıracağımızı söylersek, zaferden sonraki günlerde yapılan idamlardan kimlerin sorumlu olduğunu bulmak için araştırma yapacağımızı söylersek, büyük bir demagog ve yalancı oluruz.

Öte yandan çok insanı cezalandırdık. Birşey bulduğumuzda sorumlu olanı yargıladık. Fakat bunu açığa vurmadık, hâttâ cezalandırılanların isimlerini bile hatırlayamıyorum.

Kötü davranışlarını olduğunu gördüğümüz bir Gü-

ney Amerikalı savaşçıyı (ismini anımsamıyorum) sınır dışı ettik. Hemen ülkemizden çıkardık.

Kötü davranışları olan bazı yoldaşları da tutuklad ık. Şimdi dışardalar mı bilmiyorum.

Fakat zaferden sonraki ilk ayların nasıl olduğunu bilemezsiniz; hiçbir şey üzerinde en ufak bir kontrolümüz yoktu.

İçişleri Bakanlığı'nı kurduğumuzda altı kişiydik; tüm ülkede ne polis, ne Devlet Güvenlik, ne yargı sistemi, ne mahkemeler, ne de Adalet Divanı vardı. Hiçbir şey yoktu.

Yalnızca etiketlerimiz vardı: «Sen İçişleri Bakanısm», «Sen Adalet Divanı Başkanısın». Altyapımız yoktu. Büromuz bile yoktu. Kayıtlarımız yoktu. Hiçbir şeyimiz yoktu, evet, hiçbir şeyimiz.

O zaman yapabileceğimiz tek şey, oraya buraya gidip kötü işlerin yapılmasını önlemeye çalışmaktı.

Kızılhaç binasındaki tutukluları linç etmeye kalkışan, öçlerini almaya hazır şehit yakınlarını bizzat gidip gördüm.

Sahip olduğum bütün ikna gücümü kullanmalıydım. Söylediklerimi teybe kaydetmedim, fakat ömrümde yaptığım birkaç dokunaklı konuşmanın en dokunaklısıydı.

Herneyse, onları Ulusal Muhafızları öldürmemeye ikna ettim. Kızılhaç'ın bir üyesi olan İsmail Reyes oradaydı; beni çağıran da oydu.

İçerdeki katilleri öldürmek için kapıları kırmaya çalışan büyük bir kalabalık vardı. Onları ikna edebildik. Muhafızları öldürmeyeceğimizi, çünkü bu devrimin cinayetleri durdurmak amacıyla yapıldığını söyleyerek onları ikna edebildik.

Bu belki de en ikna edici savdı. Onlara, «Yaptık-

larının aynısını yapacaksak bu devrimi neden yaptık? Böyle olacaksa devrim hiç olmasın daha iyi» dedim.

Polise, Devlet Güvenliği kuvvetlerine, ordudaki yoldaşlara da aynı şeyi söyledik : «Suç işlemeyin; kimseye saygısızca davranmayın, tutuklulara vurmayın.» Çünkü çoğu zaman tutuklulara vuruyor ya da öldürüyorlardı. Onlara : «*Bunları yapacaksanız biz devrimi neden yaptık?*» dedim.

Bir savaştı, büyük bir savaş. Kiliseden bize yardım etmesini istedik. Sözgelimi, Kiliseden cezaevi koşullarını iyileştirmeye yardımcı olmalarını istedik. Bir Alman dinadamı gelip devrime olan hayranlığını belirtti ve «Size nasıl yardımcı olabilirim?» diye sordu.

Ona bütün sırları açıklayacağımızı, bize cezaevi koşullarını iyileştirmede yardımcı olmasını istediğimizi söyledik.

Bunu açıkça söylemek istemiyorduk, çünkü koşulları iyileştirecek birşey yaptığımızda bu ortaya çıkıyordu. Halk da bundan hoşlanmıyordu.

Nikaragualıysanız ve bütün Nikaragualıların yaşadıklarını yaşamışsanız, tutuklularla ilgili olarak yapılanlara pek sempatiyle bakamazsınız. Halka tutuklulara ne yapmamız gerektiğini sorduğumuzda, «Onları vurun,» diyorlardı. Halkın isteğine uysaydık hepsini vurmamız gerekirdi.

Bu dinadamından tutukluların koşullarını iyileştirmeye yardımcı olmasını da bu nedenle istedik. Ona, «Dünyada herşeyden çok sevdiğimiz çocuklara yardım yollamayın. Cezaevinde tuttuğumuz tutuklular, suçlular, katiller için yardım yollayın,» dedik.

Bazı Hıristiyan işadamları geldi, aya giden bir astronotun da aralarında olduğu Kuzey Amerikalı milyonerler de, bize nasıl yardımcı olabileceklerini sordular. Onlara da, «Latin Amerika'nın en iyi, en insancıl ha-

pisanesini kurun. Çünkü dünyaya tutuklulara davranış örneğini göstermek istiyoruz,» dedik.

Söz verdiler; sözlerini tutup tutmayacaklarını göreceğiz. Tutacaklarını umuyorum, çünkü ciddi ve sorumluluk sahibi insanlar izlenimini verdiler. Şimdiye kadar yedi bin İncil yolladılar, biz de İncilleri tutuklulara dağıttık.

Cezaevleriyle ilgili bazı ciddi sorunlarımız var. Fazla hapisanemiz yok, olanlarsa kötü koşullarda. Çok kalabalık; yiyecek sıkıntısı var. Cezaevi personeli de bu sorunlardan etkileniyor.

Bir keresinde neredeyse ağlayacaktım - doğrusunu söylemek gerekirse tutuklular için değil, gardiyanlar için. Sanki yoldaşlar tutuklu, tutuklular da gardiyandı. Tutuklular gardiyanlardan daha iyi koşullarda: Gardiyanlar ayakkabısız, yarı çıplak, açlıktan yarı ölmüş bir halde, yerde uyuyorlar. Acınacak bir manzara.

Yıkıntılar içinde bırakılmış bir ülke burası. Bu gerçeği unutmamak gerek. Moloz haline getirilmiş bir ülke. Olağanüstü sorunlarımız var, gene de tutukluların koşullarını iyileştirmek için çaba harcıyoruz.

Salt maddi koşulları iyileştirmek için değil, onlara bakan yoldaşların duyduğu nefreti yok etmek için de savaş veriyoruz.

Bu savaşı veren biziz, çünkü bunu yapacak ahlâkî yetkinlik bizde var. Fakat ben bir Ulusal Muhafız ya da Somoza yanlısı ya da yansız biri olsaydım, yoldaşların tutuklulara iyi davranmalarını istemeye yüzüm olmazdı.

Fakat biz Ulusal Muhafızların kurbanlarıyız, işkence gören biziz, biz ve ailelerimiz kurbanız. Bu nedenle onlara iyi davranılmasını isteme yetkimiz var.

Kimse bizi onlara iyi davranarak bencil çıkarları-

mıza hizmet etmekle suçlayamaz, çünkü çıkar gözetiyor olsaydık onlara kötü davranırdık.

Yeni bir hapisane yaptık. Bir buçuk milyon cordoba harcadık ve bittiği zaman mühendisin kanalizasyon yapmadığı ortaya çıktı. Başvurduğumuz diğer uzmanlar da yerin durumundan ötürü kanalizasyon yapılamayacağı sonucuna vardılar.

Aylarca süren çalışma böylece boşa gitti. Onunla birlikte ziyaretler ve ceza sistemine koymayı düşündüğümüz diğer temel haklara sahip olmaları için planladığımız daha iyi koşullar umudu da.

Şimdi onları hiç değilse birkaç aylığına yerleştirebileceğimiz diğer yerleri araştırmaya başladık. Mühendisler Granada'da kimseyi yerleştiremeyeceğimizi söylüyorlar. Şimdilik tutuklulara daha fazla ziyaret emri verdik.

Dün Jinotepe Hapisanesindeydim ve daha iyi iletişim olanaklarına gereksinim olduğunu gördüm. Hâlâ kusursuz iletişim araçlarımız yok. Daha fazla ziyaret, dergi, kitap ve diğer şeyler için bir süre önce verdiğimiz emri henüz almamışlar. Haksız yere tutuklanan bazı tutuklular olduğunu da görüp onları serbest bıraktık.

Tutuklulara daha fazla ziyaret hakkı verme düşüncesine tamamiyle katılıyorum. Fakat ziyaretlere ilişkin yönetsel sorunlar da var.

Örneğin Tipitapa Cezaevinin 700 kişilik bir kapasitesi var. Yani ancak 700 kişi alabilecekken iki binden fazla insanı barındırıyor.

Bu koşullarda ziyaretleri denetlemek çok zor. Ancak personel sayısını artırmakla olabilir, bu da daha fazla para demektir. Fakat ziyaret sorununu çözmek için bir yol bulacağız.

Koridorda serbestçe gezinme, kitap, gazete, dergi,

sigara, televizyon ve daha önce yasak olan diğer şeyleri (limon, portakal ve diğer meyvalar gibi) edinmenin yanısıra daha sık ziyaret iznini de verdik.

Ceza sisteminden sorumlu yoldaşların mekanik, hâttâ bazen çocuksu bazı kurallar koyduğu doğru. Granada'daki cezaevini ziyaret ederken, subay gelince tutukluların hazırola geçmesi gerektiğini görmüştüm.

Leana isimli bir subay günde 300 kere geliyordu. Her gelişinde kadınlar hazırola geçmek zorundaydı. Aptalca birşey bu.

Bunun gibi bazı şeyleri hâlâ düzeltemedik, ülkenin bütün yönetsel ve kurumsal normlarını kusursuzlaştıramadık. Gene de epeyce yol katettik.

Bazı tutukluları serbest bırakacağız. Birçoğunu da bıraktık. Tutuklulara kötü davranan birçok yoldaşa karşı alınan disiplin önlemlerini halka duyurmama hatasını işledik ve serbest bıraktığımız çok sayıda tutukluyu da açıklamadık. Binlerce tutukluyu serbest bıraktık.

İlk günlerde yüzlerce suçlu, eski Muhafızı Jinotega'dan serbest bıraktığımızda bunu açıkladık. Bugün, bunlar «kaybolanlar» listesinde; aslında Honduras'a kaçtılar. Alınan birçok disiplin önlemini de açıklamadık. Komutan Cuadro size disiplin cezası alan insanlardan birkaç örnek vermişti.

Fiziksel koşulları herhangi bir tehlike yaratmalarına elvermeyen tutukluların hepsini, ne yapmış olurlarsa olsunlar serbest bırakacağız, tabii yüklenen suç çok ciddi değilse.

Tam olarak karar vermedik, fakat birçok kadın tutukluyu İnsan Hakları Komisyonu gidene kadar serbest bırakmayı düşünüyorum. Gösterdiğiniz olumlu tavırdan dolayı onları serbest bırakmalıydık. Bu öneriyi hükümete sunacağım.

İnceleme yapmak üzere bütün cezaevlerine hukukçu göndererek daha fazla tutukluyu serbest bırakma olanağı olup olmadığına bakacağız.

Başlangıçta kimin doğru, kimin yalan söylediğini bilmek olanaksızdı. Birçok tutuklu ismini bile değiştirmişti. Yakınları gelip de onları gerçek adlarıyla aradıklarında bulunamadığı söyleniyordu.

Bu tutuklular devrimden müthiş korkuyorlardı. İşledikleri suçlardan dolayı korkuyorlardı. Suçlu kompleksinden dolayı gerçek adlarını vermediler.

Özel Mahkemelere verdiği yanıtları incelerseniz, hepsinin de ya ahçı, ya daktilo, berber ya da teknisyen olduğunu görürsünüz. Hiçbiri eline tüfek almamıştı. Kendi kendimizi vurduğumuzu bile düşünebilirdiniz.

Bazıları «beni askere üç gün önce kaydettiler,» diyordu. Bazıları sadece bir aydır orduda olduğunu; bazıları kaçtıklarını; bazılarıysa FSLN'de olduklarını iddia etti. Bu durumda gerçeği bulmak çok zordu.

Fakat eğitim gruplarımız vardı. Onları yargı normları ve tutukluları sorgulama konusunda eğittik, insan haklarına saygı göstermeleri emrini verdik, böylece mahkemeleri hızlandırdık. Şimdi eskisinden daha çok mahkememiz var.

Başlangıçta büyük sorundu, fakat giderek daha fazla deneyim kazanıyoruz. Her gün daha iyi şeyler yapıyoruz, otuz beş yeni personeli eğitiyoruz.

Dediğim gibi zor bir iş. Hiç deneyimimiz olmadan başladık. Bu ülkedeki yargıçlar kimdi? Nikaragua'da kimin yargı deneyimi vardı? Somoza yanlılarının, onların deneyimi de yozluk çerçevesinden dışarı çıkamamıştı.

Bildiğimiz tek şey savaştı. Hâlâ yarı gerillayız. Yargıç değiliz, bu konuda deneyimimiz yok. Sorgu yar-

gıcı değiliz, polis değiliz, hiçbir şey değiliz. Bütün bunları silah altında öğrendik.

Zaferden bu yana bir yıl geçti ve tarihsel açıdan bakıldığında bu yalnızca bir an, tarihsel bir saniye. Herşeyi normal haline getirmeye, bir devlet aygıtı oluşturmaya başlıyoruz yalnızca.

Kendi özel ilgilerimiz var. Örneğin FSLN'yi kurmayla ilgileniyoruz. Fakat bu, devlet aygıtını oluşturma görevi acil olarak önümüzde dururken ikinci planda kalıyor. Devlet yapısıyla ilgili olarak hiçbir şey yapamıyoruz.

Bu yılın 19 Temmuz'u gelip çattı ve biz hâlâ FSLN'ye siyasal bir örgüt olarak dikkat çekmeye çalışıyoruz. Neden? Çünkü devlet yoktu. Gerçek bir devlet oluşturmaya ancak şimdi başlıyoruz.

Devletin ilk olarak önem verdiği yargı sistemi değil, sağlık, okuryazarlık seferberliği ve devrimin savunulmasıydı.

Şimdi savunma, sağlık ve eğitimde az çok normal bir düzeyi tuttürdük, artık başlayabiliriz. Yasal sisteme hakettiği önemi verebiliriz. Bu ana kadar tek bir taşıtı ya da kendi binası yoktu; şimdi taşıt sağlıyor ve bir yapı veriyoruz. Yargı sisteminin başındakilere cesaret vermeye başladık; onlarla daha fazla toplantı yapıyoruz. Önceden yapamazdık, çünkü yapacak başka şeylerimiz vardı.

Somoza diktatörlüğünün sona ermesiyle birlikte yasal sistemin ve Somoza'yı destekleyen baskıcı güçlerin de sonu geldi. Sadece savaşın tahrip ettiği binaları yeniden inşa etme göreviyle değil, bir devlet aygıtı kurma göreviyle de karşı karşıya kaldık ve ikincisi birincisi kadar zordu.

Burada olanlara sinirlenen bazı insanlar var, fakat öncelikle şunu söylemek isterim ki, burada bir dev-

rim oldu. Devrim bazı insanları mutlu bazılarını mutsuz kıldı. Kendini güvencede hissedenler de var, hissetmeyenler de.

Eskiden korku içinde yaşayan büyük çoğunluk şimdi kendini güvencede hissediyor. Her zaman öldürülme, hapse atılma, işkence görme, topraklarının çalınması, işlerini kaybetme ya da okuldan atılma korkusu duyuyorlardı. Yani büyük bir güvensizlik ortamında yaşıyorlardı.

Fakat bu güvensiz ortamdan sorumlu olan kim? Ülkeyi yöneten toplumsal gruplar. Eskiden kendini güvencede hissetmeyenler şimdi güvence duygularını yeniden kazandılar; ilk kez kendilerini emniyette hissediyorlar.

Fakat halkın büyük kısmına güvensizlik duygusunu verenler şimdi kendilerini güvencede hissetmiyorlar, üstelik bu devrimin büyük çapta esnek olmasına ve herkese olanak tanımasına karşın. Karma ekonomi ve siyasal çoğulculuğu sağlayacağımızı ciddi olarak belirtmemize karşın —ve bu sadece taktik ya da kısa vadeli birşey değil— kendilerini güvencede hissetmiyorlar.

Siyasal çoğulculuk ve karma ekonomiden söz ederken bunu da belirttik. Fakat bir hırsız nasıl herkesi kendisi gibi sanırsa, bu insanlar da onları aldattığımızı sanıyor. Aslında yalan söylemediğimizi göstermek için, tarihsel olarak asıl yalancı olanların onlar olduğunu göstermek için büyük acı çekiyoruz. Yalancı olmayan insanların da olabileceğini bilmiyorlar ve bu nedenle sinirleniyorlar.

Kuşkusuz bu bir kısır döngü, çünkü hissettikleri güvensizlikle sermayelerini çekip alıyorlar. Fakat bunu yapınca da işçileri ne yaptıklarının farkına varıyor ve devrimci hükümet devreye giriyor.

Sermayelerini almalarına izin vermemeye kararlıyız. Böyle bir güvensizlik bu ülkeye indirilmiş bir darbedir. Hepsi borç içinde, bu da en büyük kanıt. Bu ülkede mali sisteme borcu olmayan tek bir özel girişim yok.

Ve bu radikal bir adım bile değil, basit bir iş uygulaması. Onlara, «Baylar, ya bize ödersiniz ya da işinizi kapatırsınız» dedik. Fakat ödemeye niyetleri yok.

Devrimci hükümet ne yaptı? İşlerini ellerinden aldı mı? Hayır. Aslında işlerini büyütmeleri amacıyla onlara daha fazla kredi verdik.

Maalesef geri kalmış bir kapitalist sınıfımız var. Samimi olarak konuşursak, sanıyorum ki, uzun vadede sözde özel sektörün bir kesiminin aklı başma gelecektir. Şimdi iyi duygular beslemeyen bazı insanlar var, fakat bir gün gelecek, onların da akılları başlarına gelecek. Yarı mantıklı olanlar da mantıklı olabilir; şimdi sağduyuya sahip olanların ileride duygularını daha da pekiştirmesi gibi.

Bu insanları silip atabilirdik. Bunu yapacak gücümüz vardı. Ama bu onların yaptığı kadar mantıksız birşey olurdu. Tarihten çok şey öğrendik. Halk, deneyimlerinden çok şey öğrendi. Devrimci olmak ve devrimci süreci iletletmek için ayaklar üzerine basmak gerektiğini öğrendik.

Ellerinden işlerini alabilir ve gene de devrilmezdik; bundan eminim. Fakat ülkenin ekonomik kalkınması için en yararlı şey Nikaragua halkı için de en iyi olandır. Karma ekonomiden bunu anladık; siyasal çoğulculuktan bunu anladık.

Bu kısa dönemli bir manevra değil, stratejik yaklaşımımız. FSLN'nin siyasal yaklaşımı karma ekonomi ve siyasal çoğulculuğu gözetmektir.

Bu ilkelere uymamazlık etmeyeceğiz. Fakat işyer-

lerinden sermayelerini çekmelerine de izin vermeyeceğiz, çünkü bu, kaynakları çekip almak ve bu kuruluşları yok etmek olur.

Özel girişimin, serbest ticaretin ve özel toprak ekiminin geliştiğini görmek istiyoruz. Kaldı ki toprakları millileştirmeyi de düşünmüyoruz, tam tersine özel toprak sahipliğini yaygınlaştırmaya çalışıyoruz. Bunun esas olarak kooperatifler biçiminde olması gerektiğini düşünüyoruz, fakat tarımsal üretimle ilgili özel girişimler varsa, onların da gelişmelerini istiyoruz.

Onlara gereksinim duydukları her tür yardımı yapacağız. Örneğin özel ellerde bulunan bir milyon dolarlık bir tesis olan San Antonio şeker fabrikasına her tür yardımı yaptık.

Özel toprak sahipliğinin bir türü olan ve halkın yalnızca gönüllü olarak katıldığı kooperatiflerin sayısını artıracağız.

Kooperatifler görülmedik birşey değil; kooperatifin ne olduğu hakkında en ufak bir fikri olmayan bazı geri unsurların düşündüğü gibi komünizm demek değil. Bir kooperatifin özel sahipliği de içerdiğini görmek için konuyla ilgili bir kitaptan yarım sayfa okumak yeterli.

Bazı kesimlerde siyasal bir belirsizlik var. Bu ülkedeki geleneksel partiler —onlardan, saldırmak amacıyla sözetmiyorum— Nikaragua'yı bir yüzyıldan uzun bir süre yönetti ve ülkenin sorunlarını hiçbir zaman çözemedi. Fakat yaşamayı sürdürmek istiyorlar. Müzeye kapatılmaya inatla karşı çıkıyorlar.

Onların yaşamlarını engellemeyeceğiz. Doğal bir ölümle ölecekler ve yeni, modern, farklı partiler oluşacak.

Liberaller* kendilerini kanıtlamaya kalkışmıyor-

(*) Somoza'nın partisi.

lar, fakat Liberallerin bu ülkede bir seçenek olması gerektiğini öne sürecek kadar küstah olanlar da var. Bu bizi ilgilendirmez.

Bu partilerin gerek tarihsel olarak, gerekse kitleler arasında ne tür bir etkisi olabilir? Kendilerini bir seçenek olarak ortaya koymakla bize büyük bir iyilik yapıyorlar. Muhalefette geçerli düşünceleri ve yarını olma olasılığı olan modern bir parti olmasındansa onların olmasını yeğleriz.

Somoza'nın kuyrukçusu olmayan, Somoza'yla anlaşmamış, bu ülkeye egemen olan gerici isteriye kapılmamış, Nikaragua'daki emperyalist müdahalelerle (saygın dostumuz komisyon başkamna bütün hürmetimiz bir yana) işbirliğine girmemiş yeni kesimlerdense onlar daha iyi. Böyle bir muhalefetten endişe etmeyiz. Endişe edenler onlar.

Bir süre için hemen seçim istediler. Hayır dedik, çünkü esasen siyasal çoğulculuktan yanaydık.

Zaferden altı ay sonra seçim yapsaydık ya da şimdi yapsak, bu insanlar milletvekilliğinin yarısını bile kazanamazdı. Siyasal çoğulculuk yok olurdu. Kongrede yüz temsilci olsaydı, yüzü de Sandinist olurdu. Siyasal çoğulculuktan yana olduğumuz için, siyasal olarak temsil edilmelerini istedik; en azından bir seçenek olarak ortaya çıkma olanağına sahip bir partide örgütlenebilmelerini istedik.

Kaldı ki hemen seçim yapmak için zamanımız gerçekten yoktu. Asıl işimizin ekonomiyi yeniden işler hale getirmek olduğu bir zamanda enerji ve kaynak kaybı olurdu bu.

Ama seçimler yapılacak. Gününü kararlaştırdık. O gün seçim arenasında mücadele etme zamanı olacak. Tartışmaya açık olmayan tek şey, Nikaragua'da devrimin olup olmadığı olacak.

Özel kesimdeki insanları açıkça eleştirdik, ama onlar da bizi eleştirdiler. Bize saldırabilme hakkını istediler, fakat bizim de onlara saldırma hakkımız olduğunu düşünmüyorlar.

Onlar bize saldırırsa biz neden onlara saldırmayalım? Onlar bize komünist diyorlarsa, biz neden onlara gerici demeyelim? Bizim Moskova'ya satıldığımızı söylüyorlarsa, neden biz de onların kendilerini emperyalizme peşkeş çeken fahişeler olduklarını söylemeyelim?

Kendilerini bizim gibi ifade etme hakkına sahip olur ve *La Prensa*'da, *Radio Corporacion*'da ve diğer radyo istasyonlarında bize saldırırlarsa, biz de onların iletişim araçlarına saldırırız.

Kendimizi koruyor ve onları eleştirebiliyoruz. Fakat biz bunu gerçekle yapıyoruz, onlar yalanla.

Ama buna da peki, herkesin gerçeğin ne olduğuna ilişkin kendi düşüncesi vardır. Bazıları yalanların gerçek olduğunu düşünürler.

Radio Sandino'nun FSLN'ye bağlı olması gibi *Radio Corporacion*'un da gericilere bağlı olduğu doğrudur. Televizyon gibi diğer kitle iletişim araçlarının devletin elinde olduğu da doğrudur.

Fransızlara neden bazı iletişim araçlarını denetlediklerini sormanızı isterim. Televizyon Nikaragua'daki gibi Fransa'da da devletin tekelindedir —yalnız Fransa'da değil, İspanya'da da. Bunun nedeni televizyon istasyonlarının Somoza'ya ait olmasıydı ve Somoza'nın mal varlığı yeni devlete geçti. Özel girişimin elinde bir televizyon kanalı olsaydı hâlâ özel girişimde olurdu.

Fakat bu konuda yeni ticarî televizyon istasyonlarına lisans verme yanlısı değiliz, çünkü Nikaragua televizyonunu dönüştürmeyi düşünüyoruz. Televizyon

genel olarak yabancılaştırıcı birşeydir, çünkü pornografiyi özendirir, çünkü suç ve şiddeti över. Televizyonu eğitsel birşeye dönüştürmek için büyük bir çaba harcıyoruz, çünkü televizyon çok etkin olabilen bir iletişim aracıdır. Televizyonu Kilise gibi diğer siyasal güçlere de açmayı düşünüyoruz. Kilisenin televizyondan yararlanmasına karşı değiliz. Dr. Leonte Herdocia'nın başkanı olduğu İnsan Hakları Komisyonu da bunu önerdi.

Devlet güvenliğiyle ilgili yasaların kapsamı konusunda tartışma var. Sorun, bu ülkede gereksindiğimiz bütün devlet yapılarına sahip olmamamız ve varolan yasaların da her zaman yararlı olmaması. Yeni devrimci yapılarla yargı sistemi arasında bir çelişki var. Örneğin eskiden suçlular tutuklanır ve yargıçlara rüşvet vererek serbest bırakılırlardı. Hukukçular ve yasa uzmanları bütün bunlardan geçti. Polis bütün bunlardan geçti. Bu yüzden tutuklular serbest bırakıldı.

Aralıkta af çıkaracağız. Her tutuklunun durumunu mümkün olduğunca inceleyecek insanlar atayacağız. Fiziksel olarak ehliyeti olmayanlarla suçlu olmadığı açığa çıkanları serbest bırakmak istiyoruz. İlk aylarda yargılananların çoğunu da yeniden incelemek istiyoruz, çünkü bazılarına fazla ceza verilmiş olabilir. Böyle durumlarda cezayı indirebiliriz.

Devrimden bu yana yeni bir yazılı yasa sistemimiz yok, ki bu da büyük bir sorun. Hâlâ çok dürüst olmayan yargıçlarımız var. Çünkü dürüst yargıçlara sahip olmak için dürüst hukukçuların olması gerek. Bir gün Nikaragua'da elimizde lambayla dürüst bir hukukçu aradık. Bir tane bulabildik : Leonte Herdocia.

Belki abartıyorum. Belki birçok dürüst hukukçu var, ama sayıları yetersiz. Dehşet verecek şekilde yoz

bir okulda eğitilmişler. Yozlaşma Nikaragua'da o kadar kapsamlıydı ki, yozlaşmış olmak tuhaf görünmüyordu. Aslında tuhaf görülen *dürüst* olmaktı. Çalmayana aptal gözüyle bakılıyordu.

Bir bankada çalışıp çalmayan birinden söz ettiklerini anımsıyorum, ona aptal diyorlardı. Diğer bir deyişle suç olmayan bir suç türüydü bu. Halk çok olumsuz alışkanlıklar edindi. Yeni kuşakların bunun üstesinden gelmesi, yeni tavırlar alması gerekiyor.

Çoğu avukat yargıçlara rüşvet veriyor. Tutuklananın ailesinden para almaya çalışıyorlar. Polisin çok iyi soruşturma teknikleri yok, kanıtları zamanında bulamıyor, bunun sonucu, çok tehlikeli olduğu su götürmez olan biri elini kolunu sallayarak ortalıkta dolaşabiliyor. Üç yaşındaki bir kız çocuğuna tecavüz eden biri yeterli kanıt bulunamaması yüzünden serbest kalıyor, çünkü bu gibi suçları özel bir iş olarak düşünme eğilimi var.

Edén Pastora elinde silahla birine saldıran bir adamı yakaladı. Silahını alıp tutukladı, fakat adam kanıt yetersizliğinden serbest bırakıldı. Özel olarak nefret ettiğimiz bir suç olan uyuşturucu madde satıcıları var, fakat kanıt yetersizliğinden serbest bırakılıyorlar.

Bazen protestolar oluyor, çünkü halk bu insanların bırakılmasını istemiyor, çünkü suçlularm yeni suçlar işleyeceklerini biliyor. Bu yüzden bazen sorunları çözmeyi üstlenivеriyorlar. Kasabalarda polis şeflerine yardımcı olan aynı direniş türünü görüyoruz.

Yargısal yapıyla ilgili bazı sorunlarımız var, suçluları kitleyip insanları incitmemesini sağlayacak kadar katı yasaları değiştirmeye çalışıyoruz. Fakat yasa oluşturmak zor bir iş. Bir ülkenin yargı yapısını değiştirmek zaman alıyor.

Özel Mahkemelerdeki uygulamaları hızlandırmayı düşünmediğimizi sanmamalısınız. Yeni yasalar oluşturma (ki eskisinden daha iyi durumdalar) görevi, çeşitli durum ve tutumlara yasal çözüm türleri açısından, her geçen gün daha fazla dikkatle ele almıyor. Özel Mahkemelerin yalnızca devrimden önce işlenmiş suçlarla ilgilendiğini de unutmayın.

Bizim hakkımızda ne derlerse desinler, belirli bir yasal çerçeve dahilinde davranıyoruz. Akıllıca davranmak ve gene de ilkelere sadık kalmak olası. Akılsızca davranıp ilkelere sadık kalmak da olası. Eğilimimiz her zaman gerçeği söylemek. Gerçeği söylemenin daha iyi olduğunu gösterdik, çünkü gerçeği söylemekle daha az sıkıntıya düşülür. Gerçeği söylemek hemen her zaman daha iyidir.

Fakat hataları örtmeye ve abartmaya yönelik bir eğilim var. Hapisanedeyken Kızılhaç bizimle görüşmeye gelmişti. Dürüst olmamıza karşın bazı yoldaşlar durumu abarttı, birkaçı uygulamaları süsledi.

Dürüst olma yolunda ne kadar yol aldığımızı gösterecek birşey anlatacağım. Bazılarınıza Tipitapa'daki tutukluların, biz orada tutukluyken sahip olduğumuz koşullardan daha kötü koşullara sahip olduklarını anlatmıştım. Biz çok daha iyi bir durumdaydık. Haftada bir ziyaret hakkımız vardı —Tipitapa'dan söz ediyorum.

Delice şeyler oluyordu. Bir gün psişik enerjiyle ilgili bir kitabı vermediler, çünkü onu kaçmak için kullanacağımı düşünüyorlardı. Bir gün de Kapital'i getirip, «Buna izin veriyoruz, çünkü kapitalizmle ilgili,» dediler.

Mizah ve porno dışında her tür kitaba izin verdiğimizi belirtmiştik. Fakat gene de biz daha iyi durum-

daydık. Belki ben değildim, çünkü tecritteydim, bir hücrede tek başınaydım, fakat çoğunluk olarak şimdiki tutuklulardan daha iyi koşullarda yaşıyorduk. Bunun asıl nedeni şimdi cezaevinde çok fazla insanın olması. Eskiden bu kadar çok insan yoktu ve kuşkusuz büyük bir kalabalıktansa az sayıda insana bakmak daha kolaydı. Ziyaret ettiğiniz El Chipote'de tutuklandığımızda, gözümüzde gözbağı, ellerimizde kelepçe vardı ve bizi her gün dövüyorlardı. Hepimiz Tipitapa'ya gönderilmek istiyorduk, çünkü Tipitapa'da olmak neredeyse serbest olmak gibi birşeydi. Öyle büyük bir farklılık vardı ki, Tipitapa'ya gönderilmek sokakta olmak gibiydi.

Şimdi tam tersi geçerli. El Chipote'dekiler Tipitapa'ya gitmek istemiyor; Tipitapa'dakiler de El Chipote'ye dönmek istiyor. Fark bu.

Daha rahat olan Devlet Güvenlik merkezlerine de gidebilirler, çünkü orada çok fazla tutuklu yok. El Chipote'de kendi yemeklerini yapıp ne isterlerse alabiliyorlar, ama Tipitapa'da bunu yapamıyorlar. Koşulları çok daha kötü.

Bunu size söylüyorum, çünkü bazı tutuklularla yakınlarının maruz kaldıkları kötü uygulamaları size anlattıklarını düşünüyorum. Kuşkusuz abartıyorlar, fakat tutukluların kışkırttığı bazı kötü muameleler de oluyor.

Biri bizim yaptığımız kötü muameleleri sormuştu. Şunu söylemeliyim ki sistemli bir kötü muamele yok. Bir gün hapisaneye gittiğimde bir kadın tutuklu giysilerinin çıkarılıp iç çamaşırlarıyla striptiz yapmaya zorlandığını söyledi. Bunu kimin yaptığını sordum. Suçlanan kişi olayı reddetti, fakat kadın ısrarlıydı.

Suçlanan kişinin Nikaragualı olmadığını söylemeliyim; sanırım Kolombiyalıydı. «Simon Bolivar Tuga-

yı»ndan* geriye kalan biriydi. Onu hemen sınır dışı ettik; bu devrimin ilk aylarında oldu.

İnsanları yakalayıp cezaevine koymak çok zor. Kendi insanlarımızı tutuklamadan önce zaten ilgilenecek çok tutuklu var. Bunun yanısıra, cezaevinde suç işleyen herkesi hapse atsaydık, yarım milyon Nikaragualıyı hapse atmamız gerekirdi.

İnsanlar yalnızca kötü davranmıyor. Araba çalıyor, terkedimiş evleri soyuyorlardı. Yağma edilmemiş tek bir ev yoktu. Bunları kim yaptı? Halk, yoldaşlarımız, polis, ordu mensupları. Bu ülkede inanılmaz şeyler oldu.

Bu evlerdeki herşeyi alıp tüymek dünyadaki en olağan şey gibiydi. Eşyalar komün malı gibiydi.

Yağmadan ve binaların tahrip edilmesinden dolayı ekonomik olarak çok zarara girdik. Bu bina bile duvarlarına kadar soyulmuştu. Herşeyi alınmıştı - klimaları, klozetlerine kadar.

Milyoner Montealegre'nin güneye giden karayolu-

(*) Simon Bolivar Tugayı iç savaşın bitimine yakın günlerde görünürde FSLN'yi desteklemek amacıyla Nikaragua'ya gelen silahlı bir uluslararası asker grubuydu. FSLN'nin adından ve bayrağından yararlanmasına karşın, Tugay, FSLN'nin disiplini altına girmeyi reddetti ve FSLN'nin faaliyetleriyle çatışan işler yaptı. Tugay'ın düzenlediği bir gösteriyle ilgili bir provokasyon ve Tugay'ın silahlı birimlerini FSLN'nin merkezi komutasına sokmayı reddetmesi Nikaragualı olmayan mensuplarının Ağustos 1979'da sınırdışı edilmesine yol açtı.

Simon Bolivar Tugayı, 4. Enternasyonal'in Bolşevik Fraksiyonu lideri Nahuel Morona tarafından Kolombiya'dan örgütlenmişti. Morona'nun manevrası Enternasyonal'in seçimle gelen liderliğine danışılmadan başlatıldı. Liderlik Tugayı «suçlu bir maceracı» olarak kınadı. Bolşevik Fraksiyon 4. Enternasyonal'den Kasım 1979'da ayrıldı.

nun dışındaki evi soyulup soğana çevrildi. Evi, salt milyonlarca dolarlık ev eşyası olan evi korumak için adam gönderdik. Kızının düğünü için üç milyon cordoba, yani bir servet harcayan birinin eviydi.

Böyle evler korunmalıdır. Halka aittirler. Bu ev devlet malıydı ve korunması için adam gönderdik. Bir ay sonra görmeye gittiğimde hiçbir şey kalmamıştı. Bana, «Kültür Bakanlığından gelen biri herşeyi alma iznini verdiğinizi söyledi,» dediler.

Gerçekten Kültür Bakanlığından mıydılar, bilmiyorum. Eşyaları alıp gitmek dünyadaki en doğal şeydi sanki. Buna yağma denir ve her yerde yasalara aykırıdır.

Tamamen rastlantısal olarak yere atılmış kırık bir resim buldum. Bir Picassoydu. Gerçek bir Picasso olduğunu kanıtladım. Picasso'yu almamışlardı. Bu yüzden Kültür Bakanlığından olmadıklarını düşünüyorum, bence aptal insanlardı.

Bu oldu. Doğrusunu söylemek gerekirse hiçbir şey üzerinde denetimimiz yoktu. Cocoabe denen bir kurum kurduk, fakat onun bazı mensupları da suç işledi. İlk günlerde halk bir araba çalar ve benzini bittiğinde başka bir araba daha çalardı.

Birçok Mercedes-Benz'i, lüks arabaları kırdılar. Tamamen harap edip çarptılar. Kaza yaptıktan sonra arabadan inerler, sokaktaki bir arabayı durdurup sürücüsünü indirirler ve basıp giderlerdi. Park etmiş bir araba gördüklerinde alırlardı. Üstelik inanılmaz bir hızla sürüyorlardı. Kazalar oldu, insanlar öldü.

Bütün bunların psikolojik bir açıklaması var. Halk ilk kez ülkesinin sahibi olduğunu düşündü. Her zaman başkasına ait olmuş bir ülkeydi bu ülke, bizim ülkemiz değildi, neredeyse yabancı bir ülkeydi. Burada yabancı gibiydik, Nikaragua'ya gelen turistler gibiydik. Kaldı

ki, Nikaragualı bile olmayan gerçek yöneticilerce insanlar arasında ayrım gözetiliyordu. Sonra, bir çırpıda halk ülke onlara aitmiş gibi hissetti : Sokaklar, caddeler onunmuş gibi. Deliler gibi araba kullanarak kendilerini öldürmeye başladılar. Hiçbir zaman birşeyi olmamış ve ansızın kendilerini dünyayı yönetiyormuş gibi düşünen insanlardı bunlar. Ülke ekonomisine büyük zararlar verdiler, ama bundan kaçınılamazdı.

Önleyebileceğimiz bir tek şey vardı : Ulusal Muhafızların öldürülmesi. Bazıları öldürüldü, fakat öldürülebileceklerin yanında bu hiç kalır.

En ufak bir işaret verseydik tek bir Ulusal Muhafız sağ kalmazdı. Buna en küçük bir şekilde rıza gösterseydik bir tanesi bile yaşamazdı. Fakat sırf öldürülmelerini önlemek için değil, kötü muamele görmemelerini sağlamak için de sert bir tavır takındık ve çok büyük sıkıntılar çektik. Ve olabildiğince başardık.

Bu belli başlı bir tarihsel başarıdır. Bize böyle öğretildiği için böyle davrandık. Carlos Fonseca bize böyle öğretti. Devrim diğer insanlara saygı duymayı öğretir. Latin Amerika'yı düşünerek böyle davrandık.

Kanlı ve kinci, ölüm mangaları ve dayak olan bir devrim yapsaydık, diğer yerlerdeki devrimci hareketlerin şansını da azaltırdık. Müttefik bulmalarını zorlaştırır, diğer ülkelerdeki insanları korkuturduk.

Latin Amerika'nın neresinde bir devrimci faaliyet varsa, halk devrimcilere sadece iyi dileklerimizi değil, asker ve silah yolladığımızı da söyleyecektir.

Bütün içtenliğimizle Salvadorlulara yardım için silah ve asker yollamama sözü verdik ve sözümüzü de tutuyoruz. Başkan Carter Salvadorlulara silah yollamama sözümüzü tutacağımızdan emin olabilir.

Bir gün silah yolladığımızın ortaya çıkması için en küçük bir tehlike yok, çünkü yollamadık. Bunu id-

dia etmek sorumsuzluktur, tamamiyle sorumsuzluk. Carter'e karşı büyük bir sevgi beslemesek de Salvadorluların bizim yollayacağımız silahlara gereksinimi olduğunu sanmıyoruz.

Yağmayı önleyip sorumlularını hapse atmayı başaramadığımız gibi, bazı tutukluların öldürülmesini ya da kötü muamele görmesini de önleyemedik. Bunu kim yaptı? Bilmiyoruz. Halk yaptı; yağmaları halk yaptı; cinayetleri halk işledi. Çok uzun süre acı çeken halk. Nikaragua'da gerçek bir patlama vardı ve daha kötü olmamasının tek nedeni, devrimin liderlerini harekete geçiren sağduyu, olgunluk ve insanlığa saygıydı.

Aynı nedenle insan haklarına saygı göstermeye, size olabilecek en fazla hareket serbestliğini tanımaya karar verdik. Bazı çekincelerimiz olsa da, Komisyonun gerekli nesnellik ve anlayış içinde davranacağından çok fazla emin olmasak da.

Belki bize yönelik bazı önyargılarla geldiniz. Fakat tavrınızın olumlu olduğunu, bizi yargılamaya çalışmadığınızı, tersine insan haklarına saygı duymaya özendirdiğinizi gördük.

Yalnızca insan haklarına saygı bizim için yeterli değil. Tüm kıtada insan hakları konusunda parlak bir örnek yaratmak istiyoruz ve bunu yapacağız. İnsan haklarından söz edildiği zaman, insan haklarına saygıdan söz edildiği zaman, «Nikaragua'daki gibi» denmesini istiyoruz. Bunun için bize yardım edebilirsiniz.

YENİ NİKARAGUA'DA DİNİN ROLÜ

FSLN Ulusal Direktörlüğünün aşağıdaki bildirisi Barricada'*nın 7 Ekim 1980 tarihli sayısında yayınlandı.*

Halkımızın iktidardan ilk ve son kez uzaklaştırılan düşmanları, halkın kafasını karıştırmak amacıyla devrimin çeşitli yanları hakkında bir süredir inatla bir yalan ve çarpıtma kampanyası yürütüyor. İdeolojik karışıklığı hedef alan bu kampanya halk arasında Sandinistlere karşı korku ve tavır geliştirmeye çalışırken, dürüst sonuçlar yerine tam tersi bir durum doğuran bitip tükenmez polemiklerle FSLN'yi siyasal olarak yıpratma çabasında.

Din sorunu bu karışıklık kampanyasında özel bir tutuyor, çünkü Nikaragua halkının büyük bir kısmının çok derin bir dinsel duyarlığı var. Bu açıdan, gericilerin çabaları FSLN'nin, dini, daha sonra baskı uygulamak üzere kullandığı düşüncesini yayma yönünde. Böyle bir propagandanın amacı, açıktır ki, FSLN ve devrime karşı *siyasal* bir tepki uyandırmak amacıyla halkımızın samimi inancını kullanmaktır.

Bu kampanya özellikle çirkin, çünkü Nikaragualıların en derin duygularına hitap eden konuları ele alıyor. Sorunun önemi bilindiğinden ve üyelerimizi yön-

lendirmek, halkımızı aydınlatmak ve bu konuda daha fazla manevrayı önlemek amacıyla, FSLN Ulusal Direktörlüğü din konusundaki resmi tavrını gösteren bu belgeyi yayınlamaya karar vermiştir.

Hıristiyan yurtseverler ve devrimciler Sandinist halk devriminin bir parçasıdır. Hıristiyanların —gerek ruhban sınıfından olmayanlar, gerek dinadamları— FSLN'ye ve Yeniden-İnşa Hükümetine katılması, diktatörlüğe karşı mücadeleye halkın yanında katılmalarının mantıksal bir sonucudur.

Birçok FSLN üyesi ve savaşçısı inançlarına getirdikleri yorumlardan ötürü devrimci mücadeleye ve dolayısıyla FSLN'ye katılmak için harekete geçti. Çoğu davamıza salt kahramanca desteklerini vermekle kalmadı, kurtuluş tohumunu sulamak için kanlarını akıtma pahasına birer bağlılık örneği de oldular.

Sevgili şehitlerimiz Oscar Pérez Cassar, Oscar Robelo, Sergio Guerrero, Arlen Siu, Guadalupe Moreno ve Leonardo Matute ya da ülkemizin dağlarında Somoza yanlısı Ulusal Muhafızlarca öldürülen yüzlerce Söz Ulakları* ya da diğer kardeşlerimizi nasıl unutabiliriz?

Katolik papaz ve Sandinist Gaspar Garcia Laviana'nın devrimci çalışmalarını ve kahramanca özverisini anıyoruz. Laviana Hıristiyanlıkla devrimci bilinci kendinde birleştirmişti.

Hepsi de uzun felsefi tartışmalar içinde boğulmadan yurtsever ve devrimci olarak görevlerini bilen alçakgönüllü insanlardı. Özverilerini asla unutmayacak olan halkın belleğinde sonsuza dek yaşayacaklar.

(*) «Söz Ulakları», 1970'lerin başında köylüler arasında yaygınlık kazanan ruhban olmayan Hıristiyanlardı. Çoğu zaman kırsal kesimde Somoza diktatörlüğüne karşı muhalefeti örgütlemede rol oynadılar.

Fakat Hıristiyanların katılımı Sandinist Cephede savaşçı olmakla sınırlı değildi. Bağlantıları olsa da FSLN'nin saflarına katılmayan birçok Hıristiyan (hem ruhban sınıfından olmayanlar hem dinadamları) inançlarını halkın kurtuluş özlemi doğrultusunda dile getirdi ve uyguladı. Katolik Kilise ve bazı evanjelik kiliseler bile Somoza'nın terör rejimine karşı halk zaferine kurum olarak katıldılar.

Katolik piskoposlar birçok olayda diktatörlüğün işlediği suçlarla suistimalleri cesurca kınadı. Birçokları gibi Monsignor Obando y Bravo ve Monsignor Salazar y Espinoza'ya da Somoza'nın gangsterlerince kötü muamele edildi. Ülkemizin kuzeyindeki dağlarda üç bin köylünün kaybolduğunu tüm dünyaya duyuran gene papazlar ve keşişler oldu.

Farklı mezheplerden gelen birçok Hıristiyan halka kurtuluş mesajı götürdü. Hattâ bazıları, Somozizmin acımasızlığından kaçan Sandinistleri barındırıp besledi.

Somoza'nın baskısı bağımsız radyo istasyonlarını kapattığı zaman halk yeraltı haber bültenlerini dinlemek için kiliselerde toplandı.

Katolik Kilise ve genel olarak Hıristiyanlar mücadeleye cesurca katılmalarından dolayı işkence gördü ve öldürüldü. Birçok dinadamma kötü davranıldı, sınır dışı edildi ve inançlarını uygulamalarına binlerce engel çıkarıldı. Birçok dinsel yapı yıkıldı, yağma edildi, bombalandı ve Leon'daki El Calvario Kilisesi ve dağlardaki şapellerde olduğu gibi, içerdeki yoldaşları öldürmek amacıyla saldırıya uğradı.

Hıristiyanlar, Latin Amerika'da ya da belki dünyadaki hiçbir devrimci harekette eşi benzeri görülmedik şekilde devrimci tarihimizin bir parçası olmuştur. Bu gerçek, sırf iktidar mücadelesi sırasında değil, son-

ra yeni toplumun inşası aşamasında da Hıristiyanların diğer bölgelerdeki devrimlere katılması için yeni ve ilginç olanaklar yaratıyor.

Devrimci sürecin koyduğu yeni koşullarda biz Hıristiyanlar ve Hıristiyan olmayan devrimciler bu çok değerli deneyimin sürekliliğini yarınlara da uzatarak sağlama görevi etrafında bir araya gelmeliyiz. Felsefi tutumları ve dinsel inanışları ne olursa olsun, Nikaragua'daki tüm devrimciler arasmda bilinçli katılım biçimlerini kusursuzlaştırmalıyız.

FSLN'nin din konusundaki tavrı

1. FSLN, din inancını açıkça belirtme özgürlüğünü, devrimci hükümet tarafından tam olarak güvenceye alınan vazgeçilmez bir hak olarak görür. Bu ilke devrimci programımıza uzun süre önce dahil edildi ve gelecekte de korunacaktır.* Yeni Nikaragua'da, kimse, dinsel inançlarını açıkça belirten ya da yayanlar arasında ayrım gözetemeyecektir. Dinsel inancı olmayanlar da aynı hakka sahiptir.

2. Bazı yazarlar dinin halk arasmda yanlış düşünceler yayma mekanizması olduğunu, bir sınıfın diğerini sömürmesine zemin hazırladığını iddia etmişlerdir. Farklı tarihsel dönemlerde dinin siyasal egemenliğin teorik temeli olmasından dolayı bu savın kuşkusuz tarihsel bir geçerliliği vardır. Ülkemizde misyonerlerin Yerlilerin sömürgeleştirilmesinde oynadığı rolü anımsamak yeter.

Ancak, biz Sandinistler, Hıristiyanların halkın ve tarihin gereksinimlerine duyarlı oldukları zaman, inançlarının onları devrimci faaliyete sürüklediğini deneylerimizle gördük. Deneyimlerimiz göstermiştir ki, in-

(*) Bkz. sayfa 19.

san aynı zamanda hem inanan hem de tutarlı bir devrimci olabilir ve bu ikisi arasında çözülemez bir çelişki yoktur.

3. FSLN, ülkemizdeki toplumsal, ekonomik ve siyasal durumu belirli bir program ve stratejiye uygun olarak dönüştürmeye gönüllü olarak katılan Nikaragualı devrimcilerin örgütüdür.

Hedef ve önerilerimizi kabul eden ve örgütümüzün istediği kişisel özelliklere sahip olan herkes, dinsel inançları ne olursa olsun, saflarımıza etkin olarak katılma hakkına sahiptir. Sandinist Mecliste üç Katolik papazın olması bunun en büyük kanıtıdır.

Birçok Hıristiyan FSLN'nin üyesidir ve Nikaragua'da devrimci Hıristiyanlar oldukça Sandinist Cephede de Hıristiyanlar olacaktır.

4. FSLN, omuzlarına düşen sınırsız sorumlulukların bilincinde olan bir öncü olarak, örgütünün birlik gücünü, açık hedeflerinin çevresinde korumaya coşkuyla çalışır. FSLN'nin çerçevesi içinde inançlıları inançlarından döndürmeye çalışma hakkı yer almaz. Sandinist Cephe hem çeşitli dinlerden gelen hem dinsiz olan yoldaşları kapsadığı için, bu durum öncümüzün özgül niteliğini zedeler ve anlaşmazlıklara yol açabilecek unsurlar oluşturabilirdi.

Hıristiyan aktivistler —ister papaz, ister mezhep üyesi, isterse ruhban sınıfı dışındakiler— FSLN'nin çerçevesi dışında inançlarını açıkca ifade etme hakkına sahiptir. Bu FSLN içindeki çalışmalarından ya da devrimci faaliyetlerinin sonucu kazandıkları itibardan birşey eksiltmez.

5. FSLN halkımızın bütün dinsel kutlama ve geleneklerine büyük bir saygı gösterir. Geçmişte içlerine sızan çeşitli yoz biçimler ve zararlı şeylere saldırarak, bu kutlama ve geleneklerin gerçek anlamını yeniden ortaya çıkarmaya çalışır.

Bu saygının, salt bu geleneklerin özgürce ifade edilmesi için gerekli koşulları güvence altına alarak değil, siyasal ve ticari amaçlarla kullanılmamasını da gözeterek belirtilmesi gerektiğini düşünüyoruz. İleride bir Sandinist militan bu ilkeden saparsa, bunun FSLN'nin tavrı olmayacağını şimdiden belirtiriz.

Diğer sosyal partiler ya da bireylerin halkın dinsel bayram ve faaliyetlerini devrime karşı siyasal eylemlere çevirmeye çalışması halinde (geçmişte bazen olduğu gibi) FSLN de kuşkusuz halkı ve devrimi aynı koşullarda savunma hakkına sahip olacaktır.

6. Hiçbir Sandinist, resmi bir hakkı yoksa, yalnızca kiliseyi ilgilendiren dinsel sorunların yorumlanmasına yönelik bir öneride bulunamaz. Bu sorunlara Hıristiyanlar kendi aralarında karar vermelidir. Aynı zamanda Hıristiyan da olan bir Sandinist bu tür bir polemiğe girdiği takdirde, bunu kişisel hakkı, Hıristiyan olarak hakkı olduğu için yapar.

7. Bazı gerici ideologlar FSLN'yi Kiliseyi bölmeye çalışmakla suçluyor. Hiçbir şey bu suçlamadan daha gerçek dışı ya da kötü niyetli olamaz. Dinler arasında bölünmeler varsa, bu tamamen FSLN'nin isteği ve çalışması dışındadır.

Tarihi incelersek, Katolik Kilisesinin büyük siyasal olaylara karşı her zaman farklı, hâttâ çelişkili tavırlar aldığını görürüz. Misyonerler İspanyol sömürgecilerle birlikte geldi ve kılıçla başlatılan köle emeğini haçla takdis ettiler. Fakat onlara karşı Yerlilerin savunucusu Bartolomé de las Casas'ın direnci yükseldi.*

(*) İspanyol bir Dominiken olan Bartolomé de las Casas (1474-1566) İspanyol yerleşimcilere karşı Yerlilerin haklarını savunmasından ötürü «Yerli hamisi» olarak bilinirdi.

Geçtiğimiz yüzyılın başında birçok papaz, bazıları silahla, Orta Amerika'nın bağımsızlığı için savaştı. Öbür uçtaysa Latin Amerika'da krallığın imtiyazlarını aynı gayretle savunan papazlar vardı.

Sömürge boyunduruğundan kurtulduktan sonra, Kuzey Amerika istilasına karşı ulusun çıkarlarını savunmak için çağrıda bulunan Monsignor Pereira y Castellon'un müdahalelere karşı tavrını görüyoruz. Somoza dönemindeyse Monsignor Calderon y Padilla ortaya çıktı, Somoza'nın yoksullara karşı kötü, yoz iktidarına saldırdı.

Ve bugün devrimci Hıristiyanlar arasında kitlesel bir devrimci bağlılık vardır.

Daha önce birçok Hıristiyanın halkın devrimci mücadelesine katıldığını belirtmiştik. Fakat bazılarının (Leon Pallais gibi) sonuna kadar Somoza'nın yanında kaldığını da belirtmeliyiz.

Bu dönemde askeri saflarıyla resmi konumlarını gururla ortaya koyan papazlar olduğunu unutmamalıyız - kuşkusuz kimse onlardan işlerini bırakmalarını istememişti. Fakat bu üzücü örneklerin aksine Gaspar Garcia Laviana ve diğer Hıristiyan kökenli şehitlerimiz olduğunu da hatırlamalıyız.

Bu durum şimdiki aşamada da sürüyor. Çok sayıda Hıristiyan devrimi destekleyip katılıyor. Fakat devrime muhalif siyasal tutumlarını sürdüren bir azınlık da var.

Biz Sandinistler doğal olarak devrimci Hıristiyanların iyi dostuyuz, fakat kendilerine Hıristiyan demelerine karşın karşı-devrimcilerin dostu değiliz.

Ancak, FSLN farklı Kiliselerle bütün düzeylerde, yani hem yönetim hem de sıradan din adamlarıyla siyasal konumlarına bakmaksızın iletişimi sürdürür.

Kiliseyi bölme çalışmalarını teşvik edip kışkırtma-

yız. Bu sorun Hıristiyanların kendi sorunudur ve siyasal örgütleri kapsamaz. Bölünmeler varsa, Kilise bunun nedenlerini kendi içinde aramalı, dış etkilere bağlamamalıdır. Samimi konuşursak, devrimci sürecimizin açtığı diyalog ve katılımı sürekli yaygınlaştırma çabasında önyargısız, olgun ve sorumluluk sahibi bir tarzda yer alan bir Kiliseye iyi gözle bakarız.

8. Son zamanlarda tartışma konusu yapılan diğer bir sorun da papaz ve mezhep mensuplarının Ulusal Yeniden-İnşa Hükümetine katılmasıdır. Bu konuyla ilgili olarak, her Nikaragua yurttaşının bu ülkedeki siyasal faaliyetlere katılmaya, kendi tavrı ne olursa olsun, hakkı olduğunu ve Ulusal Yeniden-İnşa Hükümetinin yasayla desteklenen bu hakkı güvence altına aldığını belirtiriz.

FSLN'nin çağrısına ve yurttaş olarak yükümlülüklerine duyarlı olduğu için hükümette görev alan papaz yoldaşlar bu yüzden olağanüstü bir iş başardılar. Büyük ve çetin güçlüklerle karşı karşıya olan ülkemiz tüm yurtseverlerin devrime katılımının ilerletilmesine gerek duyuyor. Özellikle halkımızın çoğunluğunun yoksun olduğu yükseköğrenim görme şansı olanlara gerek duyuyor.

Bu yüzden, FSLN, deneyimleri ve nitelikleri sürecimiz için gerekli olan dinadamları ve ruhban sınıfından olmayanlara devrime katılma çağrısını sürdürecektir.

Dinsel inançları olan yoldaşlar kendi özel nedenleriyle hükümetteki sorumluluklarından vazgeçmeye karar verirse, bu da onların hakkıdır. Devrime katılma ve yurtsever olarak yükümlülüklerini yerine getirme hakkını kullanma kişisel vicdan sorunudur.

9. Devrim ve devlet diniinkilerden farklı köken, amaç ve hareket alanlarına sahiptir. Devrimci devlet

için din kişisel bir sorundur. Bireyleri, kiliseleri ve dinsel amaçlar çevresinde örgütlenen özel örgütleri ilgilendirir.

Her modern devlet gibi devrimci devlet de laiktir ve hiçbir dini benimseyemez, çünkü o tüm halkın, inananlar kadar inanmayanların da temsilcisidir.

Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi Ulusal Direktörlüğü, bu demeci yayınlamakla, sırf tartışılan sorunu aydınlığa çıkarmayı değil, aynı zamanda ve özellikle FSLN'nin ve Kilisenin devrimci militanlarına 159 yıllık baskı, bağımlılık ve yağmanın tahrip ettiği ülkemizin inşasındaki görev ve sorumluluklarını da anımsatmayı umuyor.

Nikaragua'nın geleceğini inşa etmek, sınırlarımızı aşan ve kurtuluş savaşı veren diğer halklara umut kaynağı olan tarihsel bir başkaldırıdır ve dinsel inançları ne olursa olsun bütün Nikaragualıların hakkı ve görevidir.

Dün Sandino, Bugün Sandino, Her zaman Sandino!
Ya Özgür Vatan Ya Ölüm!

NİKARAGUA EKONOMİSİ VE EMPERYALİZME KARŞI SAVAŞ

Jaime Wheelock

FSLN lideri Jaime Wheelock Nikaragua Tarımsal Kalkınma Bakanıdır. Bu konuşma 26-31 Ocak 1981'de Managua'da düzenlenen 1. Uluslararası Nikaragua ile Dayanışma Konferansında yapıldı. FSLN'nin günlük gazetesi Barricada*'nın 1 Şubat 1981 tarihli sayısında basıldı.*

Halkımız ve savaşımımızla dayanışma içinde olan bu olağanüstü topluluğun başkanlık komitesi yoldaşları;

Yoldaş Julio Lopez ve Raul Guerra;

Nikaragua halkının özgürlük, bağımsızlık ve toplumsal ilerlemeyi fethetmek için gösterdiği büyük çabayı uzun süredir destekleyen bütün ülke ve halklardan kardeşler :

Bugün Sandinist ekonominin başarıları ve gelecekteki durumuna ilişkin genel bilgiler; emperyalizmin gerici güçlerinin, Somoza yanlıları ve ülkedeki gericilerle birlikte, Sandinist halk devrimine engel olmaya çalıştığı bir döneme ilişkin bilgiler vermek istiyoruz.

Burada bulunmanızın bu nedenle hem enternasyonalizm hem de dayanışma açısından derin bir devrimci önemi olduğunu düşünüyoruz, çünkü tüm dünyadan,

demokratik halklardan, ilerici ve hümanist vicdanlardan, halkların yarınına inananlardan gelen bir destek gösterisi bu. Biz Nikaragualılar ve devrimciler için, bizi bekleyen ulusal egemenlik ve bağımsızlık savaşımlarında uluslararası dayanışmanın büyük gücüne güvenebileceğimize ilişkin bir teşvik aynı zamanda.

Rakamlardan söz etmeyeceğiz, çünkü Nikaragua devriminin ekonomik ve toplumsal kalkınmasındaki başarı ve engelleri gösteren belge ve istatistikler dağıtacağız. Nikaragua'nın davasına destek olma ve dayanışma görevlerinizi yerine getirirken ekonomik ve toplumsal kalkmmamızın olumlu ve olumsuz yanlarını ve başarılarımızla sorunlarımızı bilmeniz gerektiğini biliyoruz.

Sandinist ekonominin temel koşullarını gözden geçirmek için, önce devrim zafere ulaştığı zaman içinde olduğumuz nesnel durumu ele almalıyız. Nikaragua, öncelikle, Pasifik Kıyısı boyunca yerleşmiş iki milyondan biraz fazla nüfusunun seyrek dağıldığı bir ülke. Nüfusun % 50'si kırda, % 50'si kentlerde yaşar. Managua ve 30-40 bin nüfuslu beş ya da altı kent dışında, geri kalanı tamamen köydür. Kentli sayılan nüfusun % 50'si de aslında kırsal nüfustur.

Ülkenin ekonomik faaliyetinde 800 bin dolayında işçi çalışıyor; bunların % 60'ından fazlasının okumayazması yok. İşgücü kalifiye değil, halk esas olarak el sanatları ve seyyar satıcılıkla ilgileniyor. Kırsal kesimde toprak sahibi çiftçiler küçük arazilere belli başlı tahılları ekiyor, tarımsal işgücünün büyük kısmı ise pamuk ve kahve toplama ile şekerkamışı kesme işinde çalışıyor.

Gelişmenin yavaş olduğu, görece küçük sanayi sektörünün yanında geniş bir el sanatları faaliyeti de olan bir ekonomiye sahibiz. Kırsal kesimde ihracata yönelik

*latifundia*lar çok geniş bir küçük köylü üretimiyle tamamlanıyor.

Nikaragua ekonomisinin belli başlı özellikleri ekonomik gerikalmışlık, emperyalizme bağımlılık ve egemen kapitalist sosyo-ekonomik yapıdır (hem kent el sanatları hem de köylü sektörlerinde kapitalizm öncesi üretim biçimlerinden geçimini sağlayanlar da çoktur).

Pasifik bölgesinde hayli gelişkin bir altyapı var, oysa orta ve Atlantik bölgelerinde üretim, ulaşım ve iletişim koşulları hemen tümüyle yok. Atlantik Kıyısı 60 bin m²'den daha fazla, fakat yalnızca 200 bin nüfusu var. Yani, alan olarak El Salvador'un üç katı, fakat nüfus olarak üç kat daha azı.

Yani Nikaragua devriminin karşılaştığı nesnel ekonomik koşullar gerikalmış bir yapı ,işçilerin (toplumun çoğunluğunun) kültürel geriliği, azgelişmişlik ve ekonomik bağımlılıktı.

Bilindiği gibi, Nikaragua kendi halkına yetecek kadar gıda üreten ve gayet etkin bir köylü ekonomisi olan bir ülkedir. Fakat şu da dikkate alınmalı ki, kapitalizmin ekonomik gücü, uluslararası kapitalist pazarın gereklerini karşılamak amacıyla tarımsal ihracata yol açtı. Bu da, güçsüz ve durgun ekonomiyi dinamik tarımsal ihracat sektörünün gereksinimlerini karşılamak amacıyla ithal teknoloji temelinde işlemeye zorladı.

Salt uluslararası kapitalist pazara ihraç ettiklerimizden dolayı değil, üretmek için ithal etmek zorunda olduklarımızdan —makine, malzeme, teknoloji ve sermaye— dolayı da bağımlıyız.

Sanayinin gelişmemesi, ama tarım gibi bazı sektörlerin hızla gelişmesi yüzünden bütün makine ve teknolojiyi dışarıdan almaya zorunluyuz. Bu da geleneksel el sanatlarının ulusal bir sanayiye dönüşmesini engelliyor.

Geçen yüzyılın savaşçıları, sonradan ülkemizde yaygınlaşacak olan çırçır makinasını, kahve işleme fabrikalarını ya da şeker fabrikalarını kurmayı başaramadılar. İplik, ev eşyaları, leğen ve el arabası üreten zanaatkârlar bir gecede hayli karmaşık böcek ilacı ve gübre imalatçısı olamadı.

Bu yüzden, Sandinist devrim 19 Temmuz'da zafere ulaştığı zaman gerikalmışlığımız ve bağımlılığımız bizim «niteliksel» dediğimiz türdendi, yani tarımda bağımsız olmak için kültür, teknoloji ve sanayide bağımsız olmak gerekiyordu, bu da çok zordu.

Bu belki dramatik gibi görünebilir, fakat yalnız Nikaragua'da değil, Üçüncü Dünya ülkelerinin çoğunda da varolan bir gerçekliktir.

Dolayısıyla, avantajsız koşullarda devrim yapmak, Nikaragua'nın hayatî denebilecek ekonomik ve toplumsal sorunlarını çözmeyi amaçlayan uzun vadeli stratejik bir program —gerikalmışlığı, azgelişmişliği, ekonomik bağımlılığı yok edecek bir program— oluşturmak demekti.

Devrimimiz bu yüzden ulusal bağımsızlığı için çalışmak, ekonomik bağımsızlığı için çalışmak, cahil işgücünün kültürel açıdan yetkinleşmesi için çalışmak, gerikalmış geniş bölgeleri kalkındırmak için çalışmak, yeni-sömürgecilik, kapitalizm ve emperyalizmin oligarşik kuruluşlarının biraraya gelip kaos ve ekonomik anarşi yarattığı topraklarımızda varolan nüfus ve ekonomik dengesizlikleri düzeltmek için çalışmak zorunda olan yoksul, küçük, gerikalmış bir ülkenin programı denebilecek bir program oluşturdu. 19 Temmuz'da bunları bulduk.

Bir ülke ne kadar geri kalmışsa, toplumsal ilerlemeyi sağlamasının da o kadar zor olduğunu biliyoruz.

Bu nedenle kusursuz bir şekilde çalışamadık. Bunun çok zor bir görev olduğunu biliyoruz, çünkü ülkemizin kalkmması için önemli ölçüde yatırıma gerek var. Teknolojiye egemen olmak için çok zaman gerekiyor. Sağlam, bağımsız bir ekonominin temelini oluşturmak için çok zaman gerekiyor.

Canla başla çalıştığımız stratejik amaç bu. Fakat uzun vadeli bir görev. 19 Temmuz'da acil görevimiz halkın temel gereksinimlerini karşılamaktı.

İnsanlar açsa ekonomik doktrinler ve romantik düşünceler bir işe yaramaz. 19 Temmuz'daysa dehşet verici bir tahribata ilâveten çok ağır bir dış borç da bulduk. Aynı zamanda 800 milyon dolardan fazla sermayenin üretimden çekilmesinin de yan etkileri vardı.

Kuşkusuz temel ekonomik ve toplumsal koşullar vardı: Gerikalmışlık, azgelişmişlik, yoksulluk. Dövizi olmayan, yabancı mevduatı olmayan, 1,6 milyar dolarlık borcu ve sanayi üretiminin % 35'inden fazlasını, tarımsal üretiminse % 25'inden fazlasını etkileyen, 800 milyon dolardan fazla tahribata uğramış, tamamiyle iflas etmiş bir ülke bulduk.

Savaş temel ürünlerin hasat zamanıyla, bir süre sonra da pamuk hadadıyla çakıştı. Dolayısıyla 1919'da ve 1980'in bir kısmında bu temel ürünler yoktu. Nikaragualıların ana yiyecekleri mısır, pirinç ve fasulyeden ibarettir ve o yıl fasulye de, pirinç de, mısır da yoktu.

Hepsinden beteri de Nikaragua'mn baş ürünü olan pamuğu ihraç edemedik. Geleneksel olarak ekilen 320 bin manzananın* yalnızca 50 bini ekilebildi.

Kaynakların büyük bir kısmını altyapının düzeltilmesine ayırmak zorundaydık. Somoza rejiminin öfke-

(*) Manzara = 0,7 hektar.

sini fabrikalardan, stratejik sanayilerden ve üretim birimlerinden aldığını biliyorsunuz.

Tarım makinalarının yağmalandığı kırsal kesimin büyük bir kısmı da tahrip edilmişti. Tütün tamamen yağmalanmış, 3 milyon dolardan fazla makinayı alıp götürmüşlerdi. Tahribat heryeri kapsıyordu.

O zaman ilk işimiz altyapının düzeltilmesiydi ve bunun için büyük miktarlarda döviz harcamak zorundaydık. Borçlarımız arttı, çünkü görece normal bir duruma dönmek için yedek parça ve donanım almak zorundaydık.

Nikaragua'da normallik büyük çapta dış krediye bağlıydı. Ulaşım varsa, yurtdışındaki kredi kanallarını kullandığımız için var. Fabrikalar çalışıyorsa, büyük döviz harcamaları ve dış borçlar demek olan yedek parça getirttiğimiz için çalışıyor. Ekonomiye yeniden işlerlik kazandırmada başarılı olduysak, dış borçların artması pahasına olduk.

Devrimin ilk altı ayı yönetsel örgütlenmeye, Somozizmin yoz kanserini yok etmeye ayrıldı. Bu da devlet ve hükümet yönetimine siyasal, yönetsel ve teknik açıdan deneyimsiz aydınları katmak demekti. Devrim saflarını örgütlemek, geniş kitle örgütleri ve yurtdışındaki Somozizm ve gericilerin saldırılarına karşı koyabilecek bir ordu yaratmak demekti.

Bu yüzden 1980 programının adı Ekonomiye İşlerlik Kazandırma Planıdır. Bu program ülkenin üretici güçlerini sonuna kadar kullanmayı, aynı zamanda da maddi, insan ve mali kaynaklara büyük yatırımlar yapmayı plandadı. Üretim makinalarını ülkemizin içinde bulunduğu zor koşullarda bu yatırımlarla harekete geçirebildik.

Nesnel sosyo-ekonomik koşullardan söz ediyoruz; yani geçmişin mirasından, gerikalmışlığın, azgelişmiş-

liğin ve yoksulluğun mirasından. Karşılaştığımız en zor şey buydu. Savaşın neden olduğu tahribattan, devrimle birlikte ortaya çıkan çöküşün mirasından ve bütün bunların ülkemize getirdiği maliyetten söz ediyoruz.

Fakat vurgulamak istediğimiz üçüncü bir yan var ki, Sandinist ekonominin mantığı tam olarak anlaşılabilsin: Siyasi bir sorun... ulusal birlik sorunu.

Yoksulluk ve gerikalmışlıktan kurtulmaya, bağımlılığı yenmeye ve ekonomimizi düzeltip yeniden işlerlik kazandırmaya aynı zamanda ulusal birliği koruyarak da çalışıyoruz. Çok zor ve karmaşık bir görev, büyücü ve şarlatanları bile işin içine katar görünen bir görev. Bazen çelişkiler öyle derin oluyor ki, düzeni sağlamak zorlaşıyor.

Halkımızı yoksulluktan nasıl kurtarır ve bunu yaparken hem ekonomiye işlerlik kazandırıp hem tüm üretici güçlerden nasıl yararlanabiliriz? Ekonomimizin birçok sektörü hâlâ gelişmemiş ülkelerdeki kapitalizmin karakteristiği olan sömürü biçimlerine maruz kalırken, bunu nasıl gerçekleştirebiliriz?

Aslında —ve belki de bu devrimimizin en derin kaygısı— Nikaragua devriminin ekonomik kaygıları siyasal yanları kadar önemli değil.

Nikaragua devrimi bir açıdan salt Nikaragualı bir devrim değil. Bizim gibi birçok başka halkın, hepimizin bildiği gibi emperyalistlerin halklarımıza egemen olmak amacıyla kullandığı tipik ve klasik bir yöntem olan askeri diktatörlüğün demir pençesinde hâlâ kıvranan halkların sorunlarını paylaşan bir halkın yaptığı bir devrim bu.

Emperyalistler doğrudan müdahale edemedikleri ya da halkın boyun eğmesini sağlayacak kadar ekonomik gücü ve siyasal becerisi olan yerel oligarşik ya da burjuva sınıflarının olmadığı yerlerde askeri diktatörlük-

ler kurar. Böylece bu sınıfları aracılara, bu ülkelerdeki çıkarlarının temsilcilerine dönüştürür.

Ya Sandino döneminde halkımızın yaptığı gibi halk mücadelesi, ya da uluslararası diplomatik kaygıların caydırıcılığı yüzünden doğrudan müdahale edemediği zaman diktatörlüğe başvurur. (Sözgelimi emperyalistlerin Kolombiya ya da Venezuela'ya doğrudan, askeri bir yolla müdahale etmeleri zor olur sanırım.)

Burada, Nikaragua'da ne Liberaller ne de Muhafazakârlar emperyalist egemenliği güvence altına alamadı. Böylece Sandino'nun ilerlemesini kontrol etmek olanaksızlaşınca müdahale etmek zorunda kaldılar —önce doğrudan, sonra kendini tüm sınıf ve partilerin üstüne çıkaran ve açıkça emperyalist çıkarları temsil eden diktatörlük aracılığıyla.

Emperyalizmin rezil, tali ve geçersiz bir yerel sömürü biçimini de koruyan askeri diktatörlüğü Sandinist devrimle yıkıldı. Emperyalistlerin Guatemala, El Salvador, Şili ve diğer Latin Amerika ülkelerine getirdiği tipik ve klasik tarz burada, Nikaragua'da önemli bir yenilgiye uğradı.

Ulusal birlik Nikaragua devrimi için bu nedenle büyük öneme sahiptir.

Birkaç ay önce ABD Dışişleri Bakanlığı'nın bir yetkilisi Orta Amerika'da «geleneksel rejimler» diye adlandırdığı rejimlerin desteklerinin yıkıldığını söyledi. Açıkça gerici kilise hiyerarşisini, oligarşiyi ve faşist orduyu belirterek, bu desteklerin bunalımda olduğunu söyledi. Bunlar sözde geleneksel egemenliğin dayandığı üç direkti.

Bu yetkiliye göre, toplumun birliğini, istikrarını ve uyumunu sağlayan buydu. Fakat bu model bir kez Nikaragua'da yıkılınca yeni bir birlik biçimi ortaya çıktı. Burada istikrar, barış ve üretim var.

Cennette yaşadığımızı söyleyecek değiliz, çünkü çelişkiler ve yoğun bir ideolojik savaşım var. Gericiler toplumun orta katmanlarını elde etmeye uğraşıyor. Köylülüğün ve mütevazi insanların gerikalmışlığından yararlanarak onları devrime karşı çevirmeye çalışıyor.

Fakat birşey çok açık: Burada ne gerici hiyerarşi, ne oligarşi ne de askeri diktatörlük artık ulusal birliği sağlayamaz. Birlik var, fakat devrimci yönetim altında. Kitlesel örgütlerde, işçi, köylü, öğrenci ve demokratik kadın örgütlerinde kök salmış bir birlik bu.

Diğer bir deyişle, silahlı halk iktidarıyla birlikte halkın birliği ve Nikaragua'nın ulusal yeniden-inşasına tüm katmanların katılımına izin verip teşvik eden bir hükümet programı var. Ve bütün bu etkenler de öncümüzün, Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin güçlü kılavuzluğu altında birleşmiştir.

Bu beş yıl önce bir düştü, bir yanılsamaydı. Fakat bugün bu Dışişleri Bakanlığı yetkilisi eski geleneksel modellerin yerini devrimci modellerin aldığını, barış, istikrar ve ekonominin düzgün işleyişinin korunduğunu kavrıyor. Bu devrimin zaferidir, bu dünyadaki tüm devrimcilerin zaferidir. Ekonomik durumdan çok daha önemli bu.

Bu yüzden başlıca düşüncemiz ulusun üretici güçlerini eksiksiz kullanmak. Devrimci bir iktidar yönetiminde orta, hâttâ burjuva güçlerin bize katılmasını sağlamanın da olanaklı olduğunu düşünüyoruz. Tıpkı bir tarım işçisinin yeni anavatanının inşası görevine enerjisini, kanını, terini katması gibi.

Ülkenin birliğini güçlendirmek için burjuvazinin tarımdaki deneylerinden, sanayideki yönetsel becerilerinden yararlanabiliriz. Burjuvazinin katılımından doğan çelişkiler ortak düşmana karşı mücadelede getirdiği çözümlerden daha önemsizdir.

Sosyal sınıflara içkin çelişkiler ulusal ekonominin temelini yeniden atmada, kalkınma mücadelesinde, gerikalmışlığa karşı mücadelede ve ekonomik bağımlılığa karşı mücadeledeki başarılarımızdan daha önemsizdir, çünkü ekonominin mantığı bir planda, her toplumsal güce bir rol veren bir ekonomik programda merkezileşmiştir.

Büyük imalatçının ne isterse yapabileceği eski, gerikalmış ekonomiden söz etmiyoruz. İlk planda, büyük imalatçı mali sisteme katkıda bulunmalı ve devletin, halkın ona ödünç verdiği paranın sabit faizini ödemelidir.

İkinci olarak, ürettiği zaman üretim vergisi, ihracat vergisi, sermaye kazanç vergisi ve emlak vergisinin yanısıra gelir vergisini de ödemek zorundadır, çünkü ekonomi bu temel üstünde işler. Ayrıca siyasal kapasitemiz, bazılarının sermayenin yeniden-üretimi dediği şeyi düzenleyecek kapasitemiz de var.

Dış ticareti ve bankaları millileştirdik. Yani devlet bütün dövizi alıyor. Burada hiçbir pamuk üreticisi dolar alamaz, yalnızca cordoba alabilir. Bu cordobalarla banka faizini, üretim ve ihracat vergilerini, sermaye vergisini ve gelir vergisini ödemek zorundadır.

Önemsiz bir miktarını bir yerde, genellikle bankada tutacaktır. Bu para da ekonomimizin kullanımına açıktır.

Bu yolla bu kaynakları, bu bireyleri ulusal yeniden inşa işçileri olarak da kullanabiliriz. Katkıları önemlidir.

Üretim araçlarına el koymaya gerek yok. Gerçekte artı değere el koyuyoruz.

Kalifiye işgücünden yoksun, yoksul, bağımlı ve gerikalmış bir ülke için, üretim araçları yerine artı değer üzerinde devlet denetimi ve ulusal denetim getire-

rek, bu kaynakları kullanmanın ve toprağı işlemenin uygun olup olmadığını ciddi olarak düşünmemiz gerekir.

Kuşkusuz bu Nikaragua'ya özgü bir koşul. Büyük olasılıkla başka ülkelere uygulanamaz. Fakat bizim mülk, kâr ve artı değer üzerinde denetimimiz var.

Orta ve üst katmanlar mal varlıklarına saygı gösterdiğimizi ve zengin bir yaşam sürebileceklerini düşünüyorlar. Kendilerini rahat hissediyorlar, çünkü onlara bazı üretim araçlarına sahip olma olanağını tanıdık.

Bunun devrim için sorun değil, hayati önemde birşey olduğuna inanıyoruz. Emperyalizmle karşı karşıya gelebilmek için birlik hayati bir önem taşıyor. Ekonomik programımızın hem 1980 hem de 1981 planında birliğin bu unsurlarım da kapsaması bu nedenledir.

Son aylarda neler yapabildik? Başlangıçta yüksek bir büyüme hızı koyduk. % 23'lük bir büyüme hızımız var. Bu rakam kuşkusuz Nikaragua ekonomisinin güç yılları açısından değerlendirilmeli. 1979'da Nikaragua'nın gayrisafi milli hasılası 1962 yılındaki hasılaya eşitti.

On yedi yıl geriye gittik, yani bir bakış açısına göre, bütün güçlerimize başvurup bütün mali kaynakları kullanırsak % 23'lük büyüme hızına ulaşmak o kadar da zor değildi.

Fakat maddi zararlar, halkımızın yaşadığı şok ve kargaşa, nüfusun coğrafi dağılımı ve diğer toplumsal etkenler yüzünden, varolan örgütsel koşullarda zordu.

Fakat diyebiliriz ki bu rakama hemen hemen ulaştık ve bazı açılardan, özellikle tarımda aştık. 95 binlik istihdam hedefinin % 92'si gerçekleştirildi; 1980'de 82 bin yeni iş alanı açtık. Belli başlı üretim alanlarına işlerlik kazandırmayı başardık.

Kahveye gelince, hasat, 1980 için planlanan rakamı % 7 aşacak. 1980 programındaki en düşük pamuk

üretimi rakamı aşıldı (en yükseği 170 bin manzana, en düşüğü 120 bin manzanaydı). 140 bin manzana ektik, fakat ürün 170 bin manzanalık hedeften beklenen rakama hemen hemen ulaşacak.

Pirinç için planlanan rakamın % 45'inden, tütün için planlananın % 20'sinden daha fazlası ekildi. Şekerkamışında ise plan hedefini % 25 aştık.

Diyebiliriz ki, ülke tarihindeki en büyük ve en önemli tahıl hasatını gerçekleştirdik. Hasadı büyük orada azaltan yağmur, ulaşım ve iletişim sorunlarımız ve üretimi hayli engelleyen depolama sorunlarımız vardı.

Ne var ki hem iç tüketime hem de dışsatıma yönelik tarımsal üretimde halkımızın ekonomiye işlerlik kazandırmak amacıyla büyük bir çaba harcadığını söyleyebiliriz. Tarım işçileri, pamuk ve kahve hasatı yapan öğrenciler, tüm halk, halkımızın tüm kesimleri, Nikaragua'ya ve Nikaragua devrimine ilk büyük başarıyı kazandırmak için ortak bir çabayla ulusal yeniden-inşa için konulan hedeflere ulaşabildi.

Sanayiye yeniden işlerlik kazandırma çabaları sırf kaynak, enerji, canlılık, yetenek ve yönetsel becerinin yokluğundan değil, fakat asıl olarak Orta Amerika Ortak Pazarının krize girmesinden dolayı da sorunlarla karşılaştı. Hemen tüm ihracata yönelik sanayi ürünlerimiz, yani en önemli iç üretimimiz Ortak Pazar'a yönelik. El Salvador'un da Kosta Rika, Honduras ve Guatemala gibi pazar sorunları var. Bu ürünlerden bir kısmını henüz pazarlayamadık.

El Salvador'daki durum devrimciler yararına çözümlendiği zaman ekonomik olarak daha iyi bir durumda olacağımızı düşünüyoruz, çünkü El Salvador belli başlı pazarlarımızdan biri.

İlginç bir durumun altını çizmek istiyorum : Eko-

nominin yeniden işlerlik kazanması hizmetler alanında bir parça denetimsiz durumda.

Tarım ve sanayideki hasardan dolayı yeniden-inşanın zor olması doğaldı. Bu yüzden işgücü, özellikle küçük çiftçiler ve işçiler ticaret sektörüne yöneldi. Ticaret büyük çapta, % 140 büyüdü. Bu büyüme, denetlemezsek olumsuz etkiler yaratacak çok büyük bir üçüncü sektör oluşturmaya doğru bir çarpıklık, bir eğilimdir.

Fakat 1980 programının genel olarak başarılı olduğunu söyleyebiliriz. Başlangıçtaki, 1962'deki durumla karşı karşıya değiliz. Artık 1978 düzeyine geldik. Bu, bize gelecek yıl için umut ve cesaret veren kaydadeğer bir başarı.

Genel olarak 1981 yılı da işlerlik kazandırma yılı olacak. Tasarruf ve ekonomik etkinliğe önem vereceğiz. Fakat hangi anlamda ekonomik etkinlik?

Deneyimden yoksun yeni yöneticiler ve yeni işçiler olduğunu açıkca görebilirsiniz. Tahribatın olduğu bir yerde —diyelim bir fabrikada— yöneticiye 100 birim üretmesi için 1 milyon cordoba verirseniz, varolan fiziksel, yönetsel ve örgütsel koşullarda bu üretim merkezindeki 1 milyon cordobanm olasılıkla yalnızca 70 birim üreteceğini gerçeklik kanıtlar. Tarım ve sanayide karşılaştığımız bir sorun bu, gerçi tarımda biraz daha ağır sonuçları var gibi görünüyor.

Eskiden hiç paraları olmayan küçük üretim birimlerine çok para akıttık. Kaynaklarını etkince idare edemediler, 40 birim üreteceklerine 20 birim ürettiler. Şimdi mali sorunlarla, belki enflasyonla karşı karşıya olmamızın nedeni de bu, çünkü üretimde karşılığı olmayan büyük paralar var.

1981 programının bu sorunu çeşitli değişkenler —kredileri daha rasyonel vermek, etkin üretim yapanlara kredi sağlamak— kullanarak çözmesi amaçlandı.

Biraz romantik gibi görünebilir ama, çok uzak bölgelerde yaşayan köylülere kredi vermek için helikopterle bile gittik. Krediler helikopterden ellerine düşüyordu. Fakat bu ürünü kim toplayacaktı? Hangi yolla, hangi ulaşım biçimiyle?

Gerçek şu ki, üretim, o da eğer varsa, orada kaldı, çünkü bu para üretim yerine tuza, ayakkabıya ve giyeceğe harcandı.

Bu romantik hatalar her devrimde olur. Devrimcilerin elinin açıklığı bazen amaca zarar verir.

Tarımda da sorun az çok aynıydı. Somoza'nın bütün tarım işletmeleriyle üretim merkezlerini düşünün —sayıları 2000'i buluyordu. Nikaragua Tarım Reformu Enstitüsü'nde işe başladığımızda nerede olduklarını bile bilmiyorduk. Yerlerini belirlemek için dokuz-on yoldaş yolladık. Bütün bildiğimiz bir yerde on, bir yerde yirmi tane olduğuydu; ne ürettiklerini bilmiyorduk.

1980'in başında hâlâ sığır sayıyorduk. Kayıt yoktu, üretim endeksleri bilinmiyordu, fakat halk doymak zorundaydı. Süt ve kahve üretmek, sığır beslemek zorundaydık. Sonra Merkez Bankası Nikaragua Tarım Reformu Enstitüsü'ne para göndermek için bir boru hattı döşetti. Yoksa işimiz olanaksızlaşırdı.

Matagalpa'ya yolladığımız bir yoldaş 10 bin işçili 149 çiftlik olduğu raporunu verdi: Ücretlerini ödemek ve toprağı sürmek zorundaydık. O sıralar muhasebecimiz yoktu, satın aldıklarımızı bir parça kâğıda yazardık.

O ilk günlerde verimsizlik kaçınılmaz birşeydi. 1981 programı bu sorunu da çözmeye çalışıyor.

Envanter ve muhasebe sistemleri uygulayarak, maliyetleri denetleyerek, maliye ve üretimi programlayarak, en küçük kalemden en büyük sanayi kuruluşuna kadar envanter çıkararak, bütün maliyetlerin kaydını tutarak, gereksiz harcamaları kısarak, israfın üstesin-

den gelerek ve üretken olmayan istihdama karşı savaşarak sistemi verimli hale getirmeye çalışmalıyız.

Verimlilik 1981 programının ilkelerinden biri. 100 cordobalık bir yatırım yapıyorsak, 100 birim, hâttâ yalnızca 100 değil, 120 birim elde etmeliyiz. Verimlilik bu ülkede sağlıklı bir ekonominin ve tutumluluğun güvencesi olmalı.

Nikaragua'nın birçok ekonomik açıdan yurtdışından gelecek kaynaklara bağımlı olduğunu biliyorsunuz. Pamuk üretmek için gübre, böcek ilacı, tarım uçakları, saban ve pamuk biçer-döğeri ithal etmek zorundayız. Aslında Nikaragua'da pamuk ekimi için yalnızca işgücü ve toprağımız var, geri kalanı —yani teknoloji— ithal edilmek zorunda.

Tasarruflarımızı bu tutumluluk çerçevesinde planlamalıyız. Gübre ve böcek ilaçlarını korumalı ve zehire dayanıklı çeşitler ekmeliyiz.

Tamamen petrol ithaline bağımlı olduğumuzu da biliyorsunuz. Geçen yıl petrole 200 milyon dolar dolayında harcadık, ihracatımız ise 500 milyon dolardan daha azdı. Bu yıl sırf petrol ürünlerine 280 milyon dolar harcamak zorundayız.

Bu durum sürerse 1985'te ihracat gelirlerimiz yalnız petrole gidecek. Sadece Nikaragua için değil, bu kaynaktan yoksun bütün yoksul ekonomiler için de gerçekten dayanılmaz bir durum bu.

Petrol üreten ülkelerin, onları her zaman sömürenleri petrole para vermeye zorlama konusunda yasal bir hakkı olduğunu biliyoruz. Fakat Üçüncü Dünya ülkeleri dünya petrol tüketiminin ancak yüzde 3-8'ini oluştururken, bugünkü petrol fiyatları Üçüncü Dünya ülkeleri için yaşama maliyeti demektir.

Hâttâ diyebiliriz ki, petrol fiyatları en istikrarsız-

laştırıcı etkenlerden biri, ekonomilerimiz için en tehlikeli ve yıkıcı etkenlerden biridir.

Dünya bu konuda birşey yapmak zorunda. Biz birşeyler yapmak zorundayız. Gelişmemiş ülkelerin petrol faturalarını gelişmiş ülkelerin ödemesine ilişkin olarak çıkacak bir karar tamamiyle adil bir karar olacaktır.

Gelişmiş ülkeler için petrol fiyatları Üçüncü Dünyanın tüketimine bağlı olarak artırılmalıdır. Üçüncü Dünya ülkeleri petrolü parasız almalı, hâttâ gelişmiş ülkeler bu ülkelerin aldığı petrole sübvansiyon uygulamalıdır.

Önerdiğimiz şey basit bir nedenden dolayı ulaşılamaz birşey değil. Brezilya gibi bazı Üçüncü Dünya ülkeleri bu petrolün büyük bir kısmını tüketiyor; yani Brezilya ve diğer görece büyük ülkeleri dışta tutarsak, biz, küçük ülkeler dünya petrol tüketiminin % 2-3'ünü oluşturuyoruz.

Bu yüzden gelişmiş ülkelerden bu % 3'ü istersek ekonomimizin sorununu kolayca çözeriz. Bu mücadelenin —bizim mücadelemizin, sizin mücadelenizin, bütün gerikalmış ulusların mücadelesinin— verilmesi gerektiğini düşünüyoruz, çünkü insanların bu sorundan haberdar olmasını sağlamalıyız.

Yalnız bu sorun bile bizi ekonomik olarak istikrarsızlaştırabilir. «Ya özgür vatan ya ölüm!» sloganıyla aynı anda «Ya enerji ya ölüm!» demek zorunda kalacağımız günler gelecek.

Şimdi de karşılaştığımız bir sorun bu, çünkü biz de dış borçlarımızı ödemek zorundayız. Petrol ve dış borçlarımızı ödersek, salt ithal etmek amacıyla üretmiş olacağız. Bir kısır döngü bu.

Diyebiliriz ki bu, ekonomik bağımlılığın en kalıcı ve yakıcı yanıdır. Giderek azalan fiyatlarla ihraç eden

ve giderek artan fiyatlarla ithal eden bir ülke her zaman borçlu, giderek daha fazla borçlu olacaktır.

Uluslararası kapitalist ekonominin tepkisi ne olmuştur? Yüksek faizlerle borç vermek. Düşük fiyatlarla alırlar, yüksek fiyatlarla satarlar, aradaki farkı da bize borç olarak verirler. Yani artan borçlarla, sonunda bize «bundan sonra tek bir kuruş bile ödemeyeceğiz,» dedirtecek bir döngüyle karşı karşıyayız.

Yalnızca 1,6 milyar dolar borçluyuz. Bazı ülkelerse 65 milyar dolar borçlu, yirmi, on, üç ya da dört milyar dolar borçlu olanlar da var. Bir zaman gelecek, Nikaragua'nınki gibi bir ekonomi artık soluk alamayacak ve çökecek. Bir noktada çöküş olacak.

Hepimiz bunun bilincinde olmak zorundayız. Kamuoyunu durumdan haberdar edecek kampanyalar başlatabilen yoldaşlar ve devrimimizin karşılaştığı sorunları belki hâlâ tam olarak kavrayamayan dost ülkelerin temsilcileri bu işle uğraşmalıdır.

Bu devrimin yalnızca yerel ya da bölgesel olarak değil, tüm dünyaya bir mesajı olduğuna herkes ikna olduğu taktirde, devrimci sürecimizi güçlendirmek için harekete geçirilecek zengin ekonomik kaynaklar var.

Emperyalist iktidarı devirebilmiş, demokratik ve çoğulcu bir yönde ulusal birliği kuran, bir dizi çelişki/çatışkı ortasında mucizeler yaratan, kurtuluş yolunu açmak üzere halkımıza katkıda bulunmaya çalışan bir Üçüncü Dünya ülkesinde süren bir devrim bu. Bütün bunlar, kararsızların, uluslarını tam bağımsızlık, toplumsal ilerleme ve istikrara doğru götürebilmiş devrimcilere güven duymalarını sağlar.

Her ülkedeki her kardeşimiz durmadan çalışmalıdır ki, dayanışma ve maddi yardım, ekonomik ve mali işbirliği, uluslararası gericiliğin koyduğu ekonomik ve mali engellerin yıkılmasına yardımcı olsun.

Birkaç gün önce, Nikaragua hükümeti El Salvador devrimci hareketine sözü edilen askeri yardımda ısrar ederse, ABD hükümetinin 75 milyon dolarlık yardımının hemen askıya alınacağı ve ödemelerinin hemen talep edileceği yolunda bir uyarı aldık.

Geriye kalan 15 milyon dolarlık yardımı yeniden gözden geçirmeyi erteleldiler. Bu saldırganlıklara karşı direnmeye siyasal ve moral açıdan hazırız.

Ne olursa olsun yeni bir örnek, herkes için bir örnek yarattık. Belki Şili'den farklı bir deney olacak, çünkü Amerika'da ikinci bir devrim olamayacağı ve devrimin yolundan çevrilebileceği yolundaki düşünceyi çürüttük. Devrim gerçek bir devrimse, yolundan saptırılamayacağını biliyoruz.

Yani öyle bir örnek yaratacağız ki, emperyalizm Latin Amerika'nın neresinde bir devrimi yolundan saptırmaya çalışsa, bağımsızlıkları için kanının son damlasına kadar savaşmaya hazır bir halk bulacaktır.

Bunlar gerçekten önemli. En önemli sorumluluğumuzun Nikaragua ekonomisini inşa etmek olduğunu biliyoruz, fakat kendimizi savunmak, halkımızı harekete geçirmek, başka bir orduyla savaşabilecek güçte bir ordu yaratmak hâlâ daha önemli. Kitle örgütlerinin tepeden tırnağa dek silahlandığını görmek daha önemli.

Ekonomimizin, ekonomik bağımsızlığın, sosyal adaleti amaçlayan ilerici bir ekonominin gerçekten inşasının salt bir ekonomik programa değil, yabancı saldırganlara karşı silahlı mücadeleye de dayanması çelişkili gibi görünebilir.

Ekonomimiz 1940'ların düzeyine düşebilir. Dolaşım sistemi durabilir. Arz açısından büyük zorluklarımız olabilir. Fakat geleceği güvence altına alacak, ülkemizin çıkarlarına uygun olarak davranma hakkını kanıtlayacağız.

Rakamlar bu yüzden o kadar önemli değil. Önemli olan devrimin inşası, devrimin egemen olabilmesi, ulusal egemenliğin ve Nikaragua halkının haklarının korunabilmesi, emperyalist mali, siyasal ve askeri tehditleri püskürtmek ve baskılara teslim olmamaktır.

Bunu bir kez daha kanıtlamak için ölmeye bile hazırız. 1856'da paralı askerlere karşı savaşımımızda, 1926-33 savaşında, 19 Temmuz'da bunu kamtlamıştık, fakat bu kez daha büyük bir yetenek, beceri, deneyim, özgüven ve daha fazla silahla kanıtlayacağız. Nikaragua haritalardan silinebilir, toprakları tahrip edip tuzla buz edilebilir, ama asla fethedilemez.

Öngördüğümüz gibi insan gücünden yoksun pamuk hasatında büyük çaba harcadık. Programınızı tamamladıktan sonra sizi Nikaragua için pamuk toplamaya davet etmek istiyoruz.

Size kısa bir rapor vermeye niyetlenmiştim, ama uzun bir konuşma oldu. Tamamlarken halkın ve hükümetimizin yanında olan sizlere, cesaret verici varlığınız için teşekkür etmek istiyorum. Hepsi de yıllardır Nikaragua'nın dünya çapındaki savaşımını destekleyen sevgili kardeşlerin varlığından da çok memnun olduk.

Yolculuğunuzun verimli geçmesini diliyoruz. Nikaragua halkıyla bu tarihsel ve kusursuz dayanışma toplantısından en büyük yararları çıkarabilmeniz için elimizden geleni yapacağız.

Teşekkür ederiz yoldaşlar.

SANDİNİST DEVRİMİN İKİNCİ YILDÖNÜMÜ

Tomás Borge

Bu konuşma, Nikaragua devriminin ikinci yıldönümünü kutlamak üzere 19 Temmuz 1981'de Managua'da toplanan yarım milyon insan önünde yapıldı. Barricada'*nın 20 Temmuz 1981 tarihli sayısında yayınlandı.*

Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin Ulusal Direktörlük üyesi yoldaşlar;

Ulusal Yeniden-İnşa Hükümeti üyesi yoldaşlar;

Özel misafirlerimiz;

Nikaragua'nın kahraman halkı:

Bugün burada büyük bir kalabalık var, ulaşım nedeniyle bu alana gelemeyen yüzbinlerce Nikaragualı da cabası.

Halkımız disiplin ve kahramanlığını bir kez daha kanıtladı. Bu sabahın ikisinden bu yana sınırsız sayıda kadın ve erkek bütün karayollarından 19 Temmuz Alanı'na akın akın geldi.

Kentin dört bir yanında gözcülük eden kitle örgütlerine ve silahlı kuvvetlere bağlı 30 bin Nikaragualının özveri ve kahramanlığı da övgüye değer.

Bu toplantıya katılamadılar. Televizyonda bile seyredemediler. Fakat kuşku yok ki, devrimi ve aldığı ön-

lemleri desteklemek için buraya gelen binlerce Nikaragualıyı görmekle hepimizin hissettiği coşku ve mutluluğu paylaşıyorlar.

Bu sınırsız kalabalığın sadece mücadeleyi yaşatan ve görkemli zaferi görme şansına erenlere değil, ölenlere, bu harikulâde yıldönümünü gerçekleştirmek için kanlarını dökenlere de borcu var.

Peki bu iki yıldönümü ne anlama geliyor? Her ikisinde de yeni bir aşamanın başlangıcı anlamına. Bu savaşına başlayanlar, bugün gibi bir gün alabilecekleri övgüleri asla düşünmediler.

Yalnız devrimci görevlerinin ivediliğini düşündüler. Fakat bu büyük toplantının düşüncesinden bile etkilenirlerdi, çünkü geleceğe her zaman inandılar, zafere sarsılmaz bir güven duydular.

Temmuz 1961'de sevgili Nikaragualılar, Temmuz 1979'da fırtına gibi patlayan bir süreç başladı. Temmuz 1961, Temmuz 1979'da gerçekleşen ve doğrulanan yeni bir düşüncenin ilk kıvılcımıydı.

Her iki tarih de, «Ülkemin ve tarihin önünde and içerim ki, kılıcım ulusal onuru savunacak ve ezilenlerin zaferine ulaşılacaktır,» diyen Sandino'nun sözünü yerine getirdi.

Temmuz 1961'de Sandino'nun kılıcı kınından çıktı, Temmuz 1979'daysa ezilenlerin zaferi sözü tutuldu.

Bu kılıç devrim düşmanlarının kafalarını kesmek için hâlâ kınından sıyrılmış, duruyor.

Yirmi yıl önce, bir grup insan Sandino'nun mücadele yolunu tuttuğunda devrimin alacağı büyüklüğü öngörmemişlerdi. Bugünkü kuşaklar ise şimdi bu sürecin anlamını kavrıyor, fakat gelecekteki kuşaklar da kurucularının kahramanlığını eksiksiz kavrayacaklar. Gelecek kuşaklar Nikaragua'nın geçmişteki ve bugünkü

kuşaklarının özverisini, cesaretini ve gücünü kavrayan kuşaklar olacak.

FSLN kurulduğunda, Somoza hanedanının temsil ettiği sömürücü sınıflar bütün barışçıl savaşım olanaklarını tıkamıştı. Sandino'nun tüfeğini bir kez daha ele alma vakti gelmişti. Bazıları daha da önce silaha sarılmıştı : Gururlu, yaşlı, beyaz sakallı Raudales, Diaz, gazeteci Sotelo, Carlos Haslam adlı bir çiftçi ve başkaları.

FSLN son tahlilde o dönemdeki tek tek gerilla savaşçılarının biraraya gelmesidir. Farklı ideolojik ve siyasal düşüncelerin birliğidir. Daha önce de belirttiğimiz gibi, sömürge döneminde başlayan ve yalancı tarihçilerin yanılgıyla bağımsızlık diye adlandırdığı yeni dönemde (1821'de başlamıştı) yıldırım gibi patlayan, kahramanca mücadeleler tarihinin bir sentezidir.

Endişelenmeyin, burada Nikaragua'nın tarihini kaba hatlarıyla bile anlatacak değiliz. Halkımızın çoğu zaman saptırılan ya da bilinmeyen tarihi kahraman bir tarihtir. Yalnızca, Temmuz 1961'in salt kanlı bir diktatörlüğü alaşağı etmek için değil, bizi Amerikan emperyalizmine bağlayan ağır zincirleri milyonlarca parçaya ayırmak için de harcanan kesin bir çabanın başlangıcı olduğunu belirtmek istiyoruz.

FSLN'nin kurulduğu koşullar inanılmaz ölçüde zor ve acılıydı. Hep de böyle oldular. Tüm halkın yaşadığı zorluk ve acıydı bu. O zamanlar hatalı, hâttâ çılgın olarak bakılan bu kurucuların özelliği tarih bilincine sahip olmalarıydı. Bu zorluk ve tehlike karşısında asla yılmadılar. Hiçbir şeyleri yokken, paraları, silahları, deneyimleri, ünleri yokken başladılar.

Halka duydukları sınırsız bir inançtı onları yola çıkaran, saldırgan, cesur, sonsuz sabırlı ve sonunda kazanacaklarından kesin emin olmalarıydı. Yalnızca birkaç insanın ekim yaptığı bir sırada ilk üründeydiler.

Yeni günü yakın bir gelecekte görme olanağı olmadığı bir zamanda ölmeyi göze aldılar.

Öncünün doğmasını sağladılar, FSLN'nin doğmasını sağladılar.

Konumuz FSLN ise, kuşkusuz salt siyasal bir parti olan birşeyden değil, silahlı bir örgütten söz ediyoruz demektir. Tarihsel bir tepkiden söz ediyoruz demektir. FSLN ve Nikaragua halkının bölünmez gerçekliğinden söz ediyoruz demektir.

Bu halk militan ve gururlu oldukça, bu halk kahraman işçilerden kurulu oldukça, işçiler ve köylüler ve tüm devrimciler ulusal egemenliği elde silah korumaya hazır oldukça, doğdukları toprakları seven Nikaragualılar oldukça, bu halk varoldukça FSLN de varolmaya devam edecektir.

Nikaragua'da doğan ve şimdi geçmişe dönmek isteyenlerin, Amerikalıların çanak yalayıcılarının çabaları bu nedenle boşa gidecektir. Halkı öncülerinden asla ayıramayacaklardır.

Kitleler isteklerini —ve hayalkırıklıklarını da— belirttiğinde, onların en üst örgüt biçimi olan FSLN aynı nedenle bu istek ve hoşnutsuzlukları kendinin sayacak, kendi devrimci faaliyetinin bir parçası olarak görecektir.

Bu nedenle Daniel'in (Ortega) bugün açıkladığı yasalar sihirbazın şapkasından çıkmadı, tam tersine sizin mücadelenizin, geniş halk yığınlarının mücadelesinin sonucu bu yasalar.*

Kitleler taleplerini belirtiyor. FSLN bu talepleri in-

(*) Bu yasalar sermayesizleştirmeye karşı çıkarılan yasaları güçlendirdi, altı aydır yurtdışında yaşayan Nikaragualıların mallarına el konulmasma, boş bırakılan ya da iyi yararlamlmayan büyük çiftliklere el konulmasına izin verdi ve hükümetin dış ticaret üzerindeki denetimini pekiştirdi. Bu yasalar halk oylaması yapılarak benimsendi.

celeyip sentezleştiriyor ve kitlelerin tükenmez yaratıcı yetenekleriyle uygulamaya koyduğu somut görevler biçiminde iade ediyor.

Kitlelerden söz ediyorsak, belirsiz bir insan birikiminden değil, bilinçlice örgütlenmiş bir halktan söz ediyoruz. Devrimci iktidar, halk örgütlerinin hem nitelik hem niceliksel gelişimi olmadan kurulamaz. İşçi sınıfı bu değişiklikleri yaratıp gerçekleştirmediği takdirde devrim tökezler ve çürür. Diğer bir deyişle, devrim devrim olmaktan çıkar.

Kitleler bugün de yarın da kendi adlarına yüksek, net bir sesle konuşmalıdır. Katılma ve insiyatif alma biçimleri geliştirmelidir. FSLN Nikaragua halkının, devrim düşmanlarının göstermeye çalıştığı gibi akılsız bir sürü olmadığını biliyor.

Bu ülkenin çocukları robot da değil, manken de. Her gün daha bilinçli, daha cüretli, daha yaratıcı olan bir halk. Bu kahraman halkla amacımıza ulaşabiliriz, gidebildiğimiz kadar gideriz. Tüm dünyanın gün geçtikçe daha iyi anladığı bu kahraman halkla devrimin sorunlarına çözüm bulmak daha kolay.

Bu devrimin liderleri Daniel'in sözünü ettiği büyük ve karmaşık ekonomik sorunları, savunma, sağlık, eğitim sorunlarını çözmek istiyorsa kitlelere yönelmek, kitlelerle bir olmak zorunda. Devrim geliştikçe ortaya çıkan sorunları çözmek için kullanabileceğimiz matematiksel formüller ya da parlak teoriler yok. Tek bir yanıt, tek bir çözüm var: Ülkeyi yeniden kurmak için kendilerini günlük işlere adayan bürokratik zincirleri olmayan kitlelerin etkin gücü.

Tüm dünya, dostlarımız da düşmanlarımız da biliyor ki bu kahraman halk güçlüdür. Sandino ulusal onurumuzun nasıl savunulduğunu gösterdi. Peki Sandino'nun takipçileri kimler? Bu devrimi yapanlar, yüz-

yıllarca yönettikten sonra sonunda Nikaragua'da iktidardan atılan sınıflara ayrıcalık tanıyanlar .

Kaldı ki bunlar gerçek ayrıcalıklar. Sözgelimi işadamlarına üretmeleri için teşvikler verildi. Her tür yardımı aldılar, mali kredi aldılar ve üretmek amacıyla daha da alacaklar. Fakat herkes bilmeli ki 19 Temmuz'da, zafer günümüzde siyasal kredileri kesildi. Bu yol onlara kapandı, çünkü artık iktidar Sandino'nun ayaktakımı ordusunun torunlarının, çıplak ayaklı askerlerin, devrimcilerin, tarihimizin başlangıcından beri esirgenen adalete susayanların elinde.

Bu iktidarı Hz. Davud'un sapanıyla savunacağız; bir farkla ki, bu sapanda çakıl taşı değil, top ve tüfek var.

Bu top ve tüfeklerin markası önemli değil. Etiketleri ne olursa olsun, nereden gelirlerse gelsinler, bu silahları, bu tüfekleri, bu topları nereden aldığımızı açıklamak zorunda değiliz. Onlar devrimimizi ve halkımızı korumak içindir.

Peki Davud'un sapanı nerede? Diğer bir deyişle, bu tüfekleri, bu topları denetleyen kim? Vatanımızı korumaya yeterli sayısız taburlarıyla milis üyeleri. Sandino'nunkine eş cesaret ve kararlılıkları var, ama silahları efsanevi gerillalarımızınkinden, Özgür Halk Generalimizinkinden daha iyi. Kim Nikaragua'ya karşı savaşmak isterse, bu tarihsel halkı, bu kahraman ve cesur halkı karşısında bulur.

Savaştan nefret ediyoruz, Ulusal Direktörlüğümüz bunu çok kereler söyledi. Ülkemizin savunulmasını komşu toprakları ya da uzak toprakları fethetmek amacıyla örgütlemedik. Bunu barışa ulaşmak için yaptık. Dostlarımız ve komşularımız bu devrimin doğduğumuz toprakları savunmak amacıyla yapıldığından emin olabilirler.

Görüyorsunuz ki askerlerimiz, polisimiz, milislerimiz, İçişleri Bakanlığı savaşçıları, öğrenciler, hepsi pamuk toplamaya gitti. Jaime de (Wheelock) onların pamuk hasatında en verimli işçiler olduğunu söylüyor. Bu savaşçılar gidip tarlada ter döktüler. Bu doğal, çünkü kan işinde değil, ter işindeyiz. Siperlerde kanımızı dökmektense tarla ve fabrikalarda ter dökebilirdik. Fakat en ufak bir kuşku olmasın, pamuk tarlalarını silip süpürmeye gidenler karşı-devrimci fareleri de başlarını çıkardıkları taktirde temizlemeye hazırdır.

Halkımız barış istiyor, fakat savunma da istiyoruz. Devrim düşmanlarının bunu anlaması gerek. Bunu unuturlarsa onlara tarihimizi anımsatmaktan mutluluk duyarız. Zayıf ve bölünmüş bir hükümetle karşı karşıya olduğunu düşünen varsa, şunu belirtelim ki, hükümetimiz Nikaragua'nın gördüğü en güçlü ve birlik içindeki hükümettir. Bu devrimin liderliği güçlü ve birleşik bir liderliktir; güçlüdür, çünkü halkın hükümetidir; güçlüdür, çünkü hükümetin silahı vardır; güçlüdür, çünkü gücünün haklılığı ve haklılığının gücü vardır.

Tüm dünyanın gözü Nikaragua'da. Dost-düşman bizi gözleyip saygı duyuyor. Nikaragua dünya haritasında bilinmeyen bir yer değil artık. Dün Modesto (Henry Ruiz) bize, Avrupa'dayken birinin Nikaragua'yı aradığını ve bir sinek rastlantıyla haritaya konunca «İşte Nikaragua,» dediğini anlattı. Fakat Nikaragua artık bilinmeyen bir yer değil. Artık dönemimizin devrimler dalgasının bir parçası. Yalnız Orta Amerika'da, yalnız Latin Amerika'da değil, tüm dünyada da büyük manevi yetkinliği olan bir ülke. Nikaragualı olmaktan gurur duyuyoruz. Bu devrim ulusal sınırları aşıyor.

Devrimimiz, Sandino Segovia'da vuruşalıberi enternasyonalist. Sandino'nun yanında çarpışmış tüm

dünyadan, Venezuela, Meksika, Peru'dan gelen enternasyonalistler vardı. El Salvador halkının büyük kahramanı Farabundo Marti de Sandino'yla omuz omuza savaşmıştı.

Enternasyonalist olmamız tuhaf birşey değil, çünkü bunu Sandino'dan öğrendik. Latin Amerika'nın tüm devrimcileri ve tüm halkları halkımızın yüreğinin onlarla birlikte olduğunu, yanıbaşlarında attığını iyi biliyor. Yüreğimiz Latin Amerika'yla birlikte ve Latin Amerika'nın yüreğinin de Nikaragua devrimiyle birlikte olduğunu biliyoruz. Bu demek değil ki, devrimimizi ihraç ediyoruz. Örneğimizi, halkımızın cesaret, duyarlık ve kararlılık örneğini ihraç etmemiz yeterli —zaten başka türlü yapamazdık.

Dünyanın çeşitli bölgelerindeki adaletsizliklere nasıl tepki göstermeyiz? Fakat devrimi asıl yapacakların o ülkelerin halkları olduğunu biliyoruz ve devrimi ilerleterek Latin Amerika'nın geri kalan kısmındaki kardeşlerimize yardımcı olduğumuzun da farkındayız. Devrimimiz sadece halkımızdan değil, Latin Amerika'nın bütün yoksullarının da umudundan güç alıyor. Bu omuzlarımıza büyük bir sorumluluk yüklüyor, çünkü daha önce belirttiğimiz ve bugün de yinelediğimiz gibi enternasyonalizmimiz kendi devrimimizi pekiştirmede ifadesini buluyor : Gece gündüz çalışarak ve vatanımızın savunulması için askerî açıdan eğiterek devrimimizi pekiştireceğiz.

Bu büyük bir sorumluluk, çok büyük bir sorumluluk, çünkü bir toplumu dönüştürmek çok zor. Nikaragua'nın tahrip edilmesinden, yağmalanmasından söz etmeyeceğim. Ülkemiz, gelecekte daha çok çaba, daha sıkı çalışma, daha fazla özveri isteyecek. Devrimci süreci ilerletmek savaştan da zor, çok daha zor. Çünkü

sömürülen sınıfların sefaletine karşı savaşı, sömürücü sınıfların bir yaşam gerçeği haline getirdikleri sefalete karşı savaşı da içeriyor.

Yani bir sorunla ilgilenirken on tanesi daha ortaya çıkıyor. Ülkeyi yeniden inşa etme savaşlarından bazılarını kazanıyor, bazen de kaybediyoruz. Fakat önemli olan kuşkusuz gittiğimiz yön, yaptıklarımızın anlamı, gerçekleştirdiğimiz şeyler. Hatalarımız düzeltilebilir, kalıcı olan, devrimci dönüşümlerdir.

Bireyin bir donanım parçası olmadığı yeni bir toplum, kurtla kuzunun olmadığı, insanların başkalarını sömürerek yaşamadığı bir toplum yaratıyoruz. İşçilerin temel güç olduğu, fakat diğer toplumsal kesimlerin de rol oynadığı (ülkenin çıkarlarıyla, çoğunluğun çıkarlarıyla özdeşleştikleri ölçüde) bir toplum yaratmak için mücadele ediyoruz.

Ulusal Yeniden-İnşa Hükümetinin bugün açıkladığı yasalar işçi sınıfının talep ettiği dönüşüm sürecinde ileriye dönük bir adımdır. Fakat bencil sınıfların çıkarlarını azaltmadan bu yapılamaz. Dolayısıyla kimse bu kesimlerin devrime saldırmasına şaşırmamalı. Bu sınıflardaki herkesin bencillik batağına düşmediği ya da tamamen önyargılı olmadığı doğru bile olsa, çok büyük bir kısmının geçmişin çürümüş yapılarını değiştirmede çıkarı olmadığı bir gerçektir. Alman devrimci önlemler bu nedenle azınlıktaki bazı kesimlerde korku ve güvensizlik yaratmıştır. Karma ekonominin öldüğünü, artık siyasal çoğulculuk olmadığını söylüyorlar. Kardeşimiz Daniel'in bugün burada söylediği şeyi yineliyoruz: Devrimci süreç ilerlemeye devam edecek. Alçakgönüllü ve yurtsever işverenlerle işadamları üretim görevlerine katılma hakkına sahipler, böylece devrimin desteğine de sahip olacaklar. Siyasal çoğulculuktan, karma ekonomiden ve ulusal birlikten bunu an-

lıyoruz —fakat her zaman, devrime karşı konulan değil, devrimin koyduğu bir çerçeve içinde.

Karma ekonomi, çoğulculuk, birlik devrimi güçsüzleştirmek ya da silmek için değil, güçlendirmek içindir. İstikrarsızlaştırmak için değil, istikrarlılaştırmak içindir. Devrimi kötüleyip arkadan iğrenç yalanlar söylemek için değil, gerçeğe saygı duyarak eleştirmek içindir.

Devrim karma ekonomi stratejisini bu anlamda ileri sürüyor, böylece iş çevrelerindeki beyler kendi çıkarları için üretim yapabilir, fakat ülkede üretimin artmasına da katkıda bulunmalıdır. Ama ne oldu? Kardeşimiz Daniel'in söylediğini tekrarlayalım.

Oyunun yeni kurallarını kavrayan, yeni siyasal aritmetik yasalarını bilen, dürüst ve yapıcı bir tutumu olan birkaç yurtsever işadamı var. Fakat başkaları da, azgelişmişliğimizi ve yoksulluğu yok etme ve varolan ekonomik zorluklarla başa çıkma görevlerini üstlenmeyi reddeden yurtsever olmayan işadamları da var.

Tarihsel açıdan bakarsak yüzlerce yıllık şansları var. Bazı şeyleri gerçekleştirdiklerini kabul etmek zorundayız, fakat bunu da işçilerin teri pahasına kendilerini zenginleştirmek için yaptılar. Proleterlerin her damla teri, bazen her damla kanı işadamlarının ünlü becerikliliğiyle kasalarını hedef alan bir zenginliğe dönüştü.

Bu yurtsever olmayan unsurlar Nikaragua için ne yapmıştır? Onu bir çöp yığınına, kan gölüne, gözyaşı vadisine çevirmişlerdir. Çünkü halka okuma-yazma öğretmediler. Çünkü halkın sağlığı için hiçbir şey yapmadılar. Çünkü doğal kaynaklarından dolayı cennet olabilecek bu ülkeyi alıp gerikalmış ve yoksul bıraktılar.

Şimdi bu yurtsever olmayan burjuvazinin temsil-

cileri tahrip etmelerinin yüzyıl aldığı birşeyi hemen yeniden kurmamızı istiyor.

Ülkeyi kim sermayesizleştirdi? Sandino'yu öldüren ve bunu şampanya ve kan çılgınlıklarıyla kutlayanlar kim? Tiranlıkla inanılmaz anlaşmaları kim yaptı? Somoza'nın seçim kampanyalarına el altından yardım eden kim? (Kalabalık «burjuvazi» diye bağırır.)

Köylülerin topraklarını gaspeden ve işçileri baskının boyunduruğuna sokan kim? («Burjuvazi»)

Kim Somoza, Pinochet, Stroessner'in zalim antikomünist kampanyaları ve Latin Amerika ve CIA'nın diğer bütün hırsızlarıyla uzlaştı ve hâlâ da uzlaşıyor? Kim devrime iftira attı ve kitle örgütlerini iğrenç yalanlarla kötüledi? («Burjuvazi»)

Ülkemizi ölüm, imha ve horgörme saçarak kötüleştirmeye çalışan imparatorluk temsilcilerinden öğüt isteyen ve emir alan kim? («Burjuvazi»)

Sizler, işçi ve köylüler değildiniz. Ülkeyi sermayesizleştiren sizler değildiniz. Yapacaklarınız için izin istemek üzere ABD Elçiliğinin arka kapısında bekleyen siz değildiniz. Peki siz değilseniz kim, kimdi, hep kim oldu? Hainler, dönekler, yalancı peygamberler kim? («Burjuvazi»)

Elbette burjuvazi içinde iyi yöneticiler var, buna kuşku yok. Fakat maalesef —ve bu her devrimde olur— savaşı kazanan gerillaların büyük çoğunluğu işçi ve köylü kökenliydi. Yönetici değillerdi. Ekonomide master yapmamışlardı. Germán Pomares gibi çoğu okumayı savaşım sırasında öğrendi.

Bereket versin çok sayıda aydın devrime bağlıydı ve şimdi devlet yönetimindeki en zor ve karmaşık alanların bazılarını üstlenmiş durumda. Fakat diğer devrimler gibi bizim devrimimizin de hâlâ bilimsel eğitim almış personel açığı olduğu doğru. Burjuvazi içinde ün-

lü üniversitelerde okumuş olanlar var. Fakat çelişki şu ki, siperlerde ve dağlardaki insanlar Harvard eğitimli beyefendiler değil, cahil işçi ve köylülerdi.

İşinin ehli bir işadamını stratejik bir bölgenin başına getirebilir miyiz? Elbette, neden olmasın? Fakat devrimden tam manasıyla nefret eden bir işadamını stratejik bir bölgenin başına getirebilir miydik? Tersine bu işi bir kasaba budalasına versek daha iyi olurdu, çünkü o işi en azından zamanla öğrenir ve tüm enerjisini, yaşamını devrime adama eğiliminde olurdu.

Yurtsever işadamları olduğunu kabul ettiğimiz gibi, teknisyenlerin verdiği desteği de onaylıyoruz. Çünkü çoğu —en azından Nikaragua'da varolan küçük sayıları bağlamında— yurtsever ve örnek bir tutum takındı.

Serbest meslek sahipleri ve teknisyenler güzel bir gelecek yaratma görevinde öncü bir rol oynayabilir. Teknisyenler, insanlıklarını unutup, becerilerini halkımızın düşmanlarının eline verirlerse eğitimlerinin hiçbir değeri olmayacağını unutmamalılar.

Bu sabah da söylediğimiz gibi, Nikaragua zor bir ekonomik durumla karşı karşıya. Tahribatı, 1979'daki düşük ekim düzeyini, sermayesizleştirmeyi tekrar tekrar anlatmayacağım, hepsinin bu bunalımda eşit sorumlulukları var. Göz önüne alınması gereken diğer bir unsur da geleneksel pazarlarımıza olan nesnel bağımlılığımız. Fakat birşey daha var : Deneyimsizliğimiz sonucu işlediğimiz hatalar.

Ekonomi politikanın özüdür, denir. Karşılaştığımız birçok siyasal ve ideolojik sorunların üretim, dağıtım ve tüketim alanlarında ortaya çıkması şaşırtıcı değil.

Diğer bir deyişle, ekonomik politika temel olarak iktidar sorunudur, bu yüzden halkımızın düşmanlarını iktidar alanında teslim almak için ekonomiyi denetle-

meyi bilinçlice öğrenmek zorundayız. Bu hepimiz için geçerli, devrim liderleri ve hükümet için de geçerli. Fakat yalnızca bizi değil, işçileri de kapsıyor.

Büyümek zorundayız. Hâlâ binlerce görünmez bağla bağlı olduğumuz pazar ekonomisinin anarşik eğilimlerini denetlemek amacıyla devrimimizi ergenlik çağına getirmeliyiz.

Kitle örgütleri ekonomiyi denetleme ve hükümeti sermayesizleştirmelerden haberdar etme görevini, şimdi açıklanan sermayesizleştirmeye karşı yasaya uygun olarak yerine getirmelidir.

Edinilen istihbarat, herhangi bir adaletsizlik ya da öznellikten kaçınmak için ciddi ve nesnel olmalıdır. Fakat —bunu Ulusal Direktörlük adına vurgulamak istiyorum— işçi sınıfı tarihin getirdiği tehditlere karşı sorumlulukla ve birlik içinde özellikle tepki göstermelidir. Sorumluluk ve işçi sınıfı birliği olmaksızın herşey çok daha zor ve diyebiliriz ki olanaksız olur.

İşe gitmemek ve diğer disiplinsizlik biçimleri nesnel olarak karşı-devrimci tutumlardır ve pratikte de sermayesizleştirmedir.

Tarım Reformu Yasası bütün siyasal boyutlarıyla değerlendirilmelidir. Bu yasa toprakları köylülere vermek amacıyla hazırlanan basit bir yasadır. Salt köylülere değil, işçilere de yararlı olan, fakat köylüleri hemen boş topraklarda çalışmaya iten ve tarımsal üretimi rasyonelleştiren bir tarım reformudur.

Bu yasayla büyük toprak sahiplerini yok edecek, toprakları köylülere verecek, küçük üreticinin koşullarını iyileştirecek ve orta üreticiye de güvence vereceğiz, çünkü yurtsever olmayı onlar da biliyor.

Kırsal kesimde adalete katkıda bulunabileceklerini de biliyorlar. Toprakların el değiştirmesinden duy-

duğumuz mutluluk örgütlenmeye, işe, üretime dönüştürülmelidir.

Devrimimiz, Daniel'in de söylediği gibi, köylülerin tarihsel bir isteğini yerine getiriyor, devrimin bugün mülksüzlere verdiği topraklar için kanını akıtan Pablo Ubeda, Rigoberto Cruz ve Germán Pomares'in düşlerini gerçek kılıyor.

Tarım reformuyla İncil'de yazılana eş bir neşe duyuyoruz: «Bırak deniz ve dünyadaki bütün insanlar kükresin. Bırak ırmaklar alkışlasın, dağlar neşe çığlıklarıyla onlara katılsın.» Çünkü adalet sevgisi yalnız devrimci bir duygu değildir, Nikaragua Hıristiyan halkının da derinden paylaştığı bir duygudur.

Özgür Nikaragua'da Katoliklerin piskoposlarla vardığı çözümün haberiyle sevinen yüzbinlerce Hıristiyan devrimci var. Diyalog ve saygıya dayalı, devrimci Katoliklerin yeni toplumu inşa işinde halklarıyla omuz omuza çalışma hakkını tanıyan bir çözümün haberiyle. Kilise liderlerinin olgunluğunu görmek bizi sevindiriyor.

Halkın önünde samimi konuşalım, sağlıklı bir özeleştiri olarak hatalarımızı düzeltmede, davamızı yenilemede açıklığı kullanalım.

Eleştirmemiz gereken birşey, Daniel bundan söz etti, ama ben biraz daha değinmek istiyorum: Kırtasiyecilik. Bu bize yıkımdan daha fazla miras kaldı. Yıkıcıyı, kırtasiyeciliği de miras olarak devraldık. Geçmişte kamu görevlileri, özel görevlerinin yalnız siyasal kararlara yakın olduğu düşüncesiyle eğitildi.

Fakat devlet memuru yalnızca uzman değildir, bugün siyasal kararlar da almak zorundadır.

Yazık ki doğrudan sizinle, kitlelerle çalışarak sorunları çözme yaklaşımına sahip olmayan çok sayıda

görevli var. Devlet aygıtı basit, dinamik, etkin olmak zorunda.

Ekonominin millileştirilmesi gerçekleştirildiğinde, sağlık, eğitim ve kültürden herkesin yararlanmasını sağladığımızda, mantıksal olarak devlet memurlarının sayısı da artmış olacak. Fakat sanırım bunun için çok yol katetmemiz gerek. Yalnız devlet işçilerinin işlevlerini artırmakla kalmadık, sayılarını da artırdık, şimdi bürokrasi daha da artıyor. Dolayısıyla çalışan sayısı ve görevli arttıkça çözüm daha da zorlaşıyor. Böylece kırtasiyecilik başlar. Herkes kırtasiyecilik, notlar, formlar içinde yüzer. Sanırım bürokrasi öyle büyüdü ki, pekâlâ beyzbol liglerinde başa güreşebilir, çünkü bize çok fazla top atıyor.

Nesnel sorunlar (örneğin maddi kaynakların yokluğu) yüzünden sorunlarımızın kolayca çözülemeyeceği su götürmez bir gerçek. Fakat düşlem gücünün yokluğundan dolayı da çözülemeyen sorunlar var. Bu anlamda bazı inanılmaz şeyler olduğunu gördük.

Üniversiteye, İçişleri Bakanlığına, Sağlık Bakanlığına ve sanırım Sicil Dairesine kayıtlı olmaları gereken doktorlar gibi.

Bazen bir belgeyi elde etmek üç gün, hâttâ otuz gün sürüyor, bütün bu zaman boşa gidiyor. Bir kadın tanıyorum, yedi aylık hamileyken izin istediği zaman, hamile olduğunu belirten yeminli bir belgeyle gelmesi gerektiğini söylemişler. Müstakbel anne, bak yoldaş demiş, şişmediğimden, ödem olmadığımdan kesinlikle eminim.

Kırtasiyecilikle savaşmanın ertelenemez bir yükümlülük olduğunu düşünüyorum. Fakat nasıl yapacağız? Kitlelerle bağ kurarak. Hükümetin bütün düzeylerindeki yönetici liderler sorunların ta dibine kadar inmeli, uygulamaları bilmeli, bürolarından dışarı çık-

malı ve uygulamaları basitleştirmelidir. Bütün bunlar liderler kadar işçiler için de geçerlidir.

Geçmişten miras kalan başka bir kötülükle de savaşmalıyız: Kolayı zorlaştırmak. Yönetsel denetimlere kuşkusuz karşı değiliz. Yararsızlığa, küstahlığa, vatandaşlar bilgi ya da hizmet için başvurduklarında bazen takındıkları kötü tavırlara karşıyız. Evet, Somoza'nın döneminde kabalık, kibir egemendi, fakat şimdi, yalın, terbiyeli ve Sandinist saygıya sahip olmalıyız.

Öte yandan, güvenlerini kötüye kullanan görevlilere de yumuşak davrandığımızı düşünüyorum. Komutan Ortega'nın da belirttiği gibi, kamu zenginliklerini çalanlarla, yoz olanlarla, halkın kaynaklarını çalanlarla sert bir biçimde ilgilenecek bir yasa çıkarmayı planlıyoruz.

Denetimi hâlâ yeterince sağlayamadığımız çok açık. Genel kontrolör kamuya ait zenginliklere karşı işlenen suçları belirlemek için büyük çaba harcadı, fakat artık bu suçlularla, bu en kötü suçlularla (çünkü yalnız komşusunu değil, tüm halkı da soyuyor) şiddetle ilgilenmenin zamanı.

Daniel'in sözünü ettiği yasa gaddar bir yasa olacak, suçluları hapiste uzun süre tutacak. İğne bile çalmış olsa suçluyu hapse tıkacak.

Silahlı kuvvetlerle diğer sektör ve örgütlerde devrimin onlara verdiği üniforma ya da sorumluluğun, onları trafik yasalarını çiğneyen, sinemada kuyruğa girmeyen, emir alıp vermekten hoşlanmayan, klüplerde ya da eğlence yerlerinde olay çıkarabilen özel yurttaş sınıflamasına soktuğunu düşünenler hâlâ var, neyse ki böyleleri çok az.

Bu yoldaşlar ya davranışlarını düzeltecekler, ya da Sandinist olarak tanınma hakkından mahrum olacaklar. Tutumluluktan söz ediyoruz, ama birçok kurumda

bu sadece lâfta kalıyor. Sayısız suistimaller, benzinin çarçur edilmesi, yani döviz gelirimizin çarçur edilmesi söz konusu. Tabii ki iyi vakit geçirme, parti verme hakkımız var. Parti vermek istiyorlarsa verirler, kimse buna birşey diyemez; fakat bunlar da yoksulluğumuzun gerektirdiği tutumluluk, varolan sorunların ve hepsinin ötesinde de devrimci niteliklerimizin gerektirdiği tutumluluk ve yalınlık içinde olmalı.

Bürolarımızda kağıdı, elektriği iktisatlı kullanmalıyız, olası her yolla tasarruf yapmalıyız. İş, çaba ve özveri dışında her yolla. Tutum salt ekonomik zorlukların ağırlığının yüklendiği tarla ve kentlerdeki işçilerin değil, herkesin görevidir.

Öyleyse, bürokrasiyle, serbestçe harcamayla, hırsızlıkla, yozlukla, kötü davranışlarla ölesiye savaş. Toprağı köylülere vermek, devrim yapmak, ölenlerin amlarını yaşatmak, hırsızlık, suç ve yozluğa son vermek için bu kötülüklere dur diyelim. Bugün böyle derin bir saygıyla andığımız cömert, cesur ve alçakgönüllü insanlar yaşamlarını bu uğurda yitirdi. Kahramanlarımızı anmaktan vazgeçebilir miyiz? Bu muhteşem olayda onları anmaktan vazgeçebilir miyiz? Santoz Lopez'in, yılların yükünü taşıyan, Segovia ormanlarının ışığını hâlâ gözlerinde taşıyan Sandino Ordusunun bu kıdemli savaşçısının ölümsüz varlığını nasıl hissetmeyiz?

Faustino Ruiz; insanı derinden etkilemeyen tek bir sözcük etmediği söylenen bu yorulmak bilmez savaşçıyı anmayabilir miyiz? Neşeyle dolu bir sırt çantası ve avuç dolusu el bombası taşıyan Jorge Navarro'yu nasıl unutabiliriz? Köylülerin yüreklerinde taht kuran Rigoberto Cruz ve Pablo Ubeda'yı nasıl unutabiliriz? Ya çok şey bilen ama korku ve yorgunluk nedir bilmeyen Fransisco Buitrago'yu? Germán Pomares'i, şafağın bu yılmaz demircisini nasıl unutur, anısını nasıl derinden hissetmeyiz? Ya da José Benito Escobar'ı, sanatı barut

ve halk olan bu işçiyi? Her Sandinistin hep yanında taşıdığı bir incelik yaratmış olan Silvio Mayargo'yu nasıl anmayız? Carlos Fonseca'yı, gecede ışıldayan bu meşaleyi kalbimiz Nikaragua ile dolu olarak nasıl anmayız?

Onları hatırlamamız gerek. Halkımızın dağlarda ve vadilerde bu kahramanların adını anması gerek. Bırakın ormandaki hayvanlar, ırmaklardaki balıklar da işitsin. Bırakın bombaları çocukların yüzündeki çiçekler gibi patlasın, böylece özverileri, yüreklerinde onlara yer vermiş alçakgönüllü insanların, sömürülenlerin bilincinde yankılansın. Onlar ve onların izinden gidenler bayrakların ve umudun geri dönüşünü olanaklı kıldı. Tüfeklerin ve gitarların, cüretli şiirlerin, özgür köylülerin, özgür işçilerin, ilk kez tarihsel kaderlerini kendi ellerine alan özgür bir halkın devrimini olanaklı kıldı.

Halkımızın bu basit çocuklarına saygı ve gurur duyun, bugün FSLN'nin saygın ve kahraman siyah-kırmızı bayrağı onları temsil ediyor. Halkımıza ihanet edenlerin sattığı mavi-beyaz bayrağımızı kurtaran da aynı bayrak. Siyah-kırmızı ve onun savunduğu mavi-beyaz bayraklar kendilerinden emin ve bu şiddetli yeniden doğuşun, savaşta bağırılan ilahilerin, güneşin, yağmurun ve kahramanlarıyla sevgili şehitlerinin kemiklerinin gömülü olduğu toprağın sonunda efendisi olan cömert ve kahraman bir halkın ortasında yasal bir gururla dalgalanıyor.

Bu iki bayrak için : Vatanımızın bayrağı ve FSLN'nin siyah-kırmızı bayrağı için haykıralım Nikaragualılar: Yaşasın FSLN! Yaşasın devrimimizin ölümsüz öncüleri! Yaşasın zaferimizin ikinci yıldönümü! Yaşasın tarım reformu! Yaşasın özgür Nikaragua!

Patria Libre!

(Kalabalık «*O Morir!*» diye bağırır.)*

(*) Patria Libre o Morir : Ya Özgür Vatan Ya Ölüm. (Ç.N.)

ADALET VE BARIŞ TALEBİ

Daniel Ortega

Bu konuşma 7 Ekim 1981'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na sunuldu. Birleşmiş Milletler'in 29. Toplantı Geçici Tam Raporu*'nda İngilizce olarak yayınlandı. Tutarlık ve okunabilirliği sağlamak için bu kitapta birkaç küçük biçim değişikliği yapılmıştır.*

Mısır'ın devlet başkanı Enver Sedat'ın ölümü bizi bir kez daha acil bir gereksinimle karşı karşıya bırakan diğer bir trajik olaydır: Bu gereksinim, Orta Doğu sorununa, Arap dünyasının kardeş halklarını rahat bırakmayan şiddete tamamen son verecek olan gerçek bir çözüm bulunmasına katkıda bulunmaktır.

Bugün barışı eskisinden daha fazla tehdit eden büyük gerilimlerin sonucu, insanlık tarihinde kritik bir moment yaşanıyor. Nikaragua bu toplantıya, başka şeylerin yanısıra, dünyadaki barış davasına da katkıda bulunabilecek özgül öneriler sunmanın gerekli ve zamanı olduğunu düşünüyor.

Bugün en kritik bölgesi El Salvador olan Orta Amerika'yı etkileyen derin bunalımı akılcı bir yolla çözmek için özgül önerilere sahibiz. Bu toplantıda bulunuşumuzun başlıca nedeni budur, momentin ciddi koşullarının güvenceye aldığı lehte bir kabulle karşılanacağımızdan eminiz.

Barışın silahlanma yarışının tırmanmasıyla bozulduğu, orta menzilli füzelerin, roketlerin, nötron bombasının vb üretimi ve yerleştirilmesi için milyarlarca dolar harcandığı bu anda; stratejik silahların sınırlandırılması görüşmelerinde (SALT II) ulaşılan ilerlemenin bugünkü ABD hükümetinin hegemonyacı politikasıyla ciddi olarak tehlikeye düşürüldüğü bu momentte, Orta Amerika'ya, barış mücadelesinde yardımcı olmayı amaçlayan özgül bir önerinin taşıyıcısıyız.

Güney Afrika'daki ırkçı rejimin Angola'yı istila ettiği, Zambia'daki istikrarsızlaştırıcı eylemleri teşvik ettiği, Mozambik'in güney kısmını istila ettiği ve Zimbabve'yi istila etmek üzere paralı askerleri eğittiği (hepsi de bugünkü ABD yönetiminin desteğiyle) bir zamanda; Libya'nın Libya Havayollarına ait iki uçağın Sirte Körfezi'nde kendi hava sahası içinde düşürülmesine izin veren ABD politikasından türemiş saldırgan eylemlerin kurbanı olduğu bir zamanda, Orta Amerika'ya barış mücadelesinde yardımcı olmayı amaçlayan özgül bir önerinin taşıyıcısıyız.

ABD'nin tam desteğini alan İsrail hükümetinin Filistin ve Lübnan halklarına karşı terör estirdiği, yüzlerce insanı öldürdüğü, Irak yakınındaki Temmuz Nükleer Araştırma Merkezini bombaladığı bir zamanda, Orta Amerika'daki barış davasına katkıda bulunmayı amaçlayan özgül bir önerinin taşıyıcısıyız.

ABD'nin Demokratik Kore'nin hava sahasında uçurduğu casus uçaklarının arttığı, Küba'ya karşı ekonomik abluka ve siyasal ve askerî tehditlerin olduğu, Guantanamo'nun işgal edildiği bir zamanda; Grenada halkına saldırıldığı bir zamanda; General Omar Torrijos'un uğrunda savaşıp öldüğü Panama Kanal Bölgesi'yle ilgili anlaşmaların uygulamasının tehlikeye düştüğü bir zamanda; Namibya'nın bağımsızlığıyla ilgili

Birleşmiş Milletler kararlarının uygulanmadığı bir zamanda, Orta Amerika'daki barış mücadelesine yardımcı olmayı amaçlayan özgül bir önerinin taşıyıcısıyız.

Barış düşmanlarının hem savaşkan doğalarına gerekçe olarak felsefi kavramlar ortaya atıp, hem saldırgan eylemler yaptığı bir zamanda, Orta Amerika'ya barış mücadelesinde yardımcı olmayı amaçlayan özgül bir öneri sunuyoruz.

Bugün bu nedenle Güney Afrika rejimini kınayarak, bu rejimin saldırdığı halklarla dayanışmamızı belirterek, Namibya'nın tek yasal temsilcisi Güney Batı Afrika Halk Örgütü'nün (SWAPO) yurtseverleriyle dayanışmamızı belirterek; cephe devletlerini destekleyerek; Libya'yla ve Filistin halkının tek temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü'yle (FKÖ); Demokratik Kore halkı ve hükümetiyle; Grenada halkı ve hükümetiyle; devrimci Küba'nın cesur, birleşik ve güçlü halkı ve hükümetiyle; Porto Riko'nun kendi kaderini tayin ve bağımsızlık hakkını onaylayan Sömürge Ülkelere ve Halklara Bağımsızlık Verme Bildirgesi'nin uygulanmasında 20 Ağustos 1981'de kabul edilen kararlarla; Panama halkı ve hükümetiyle; bu halka karşı ceza, tehdit ve güç kullanma politikasını reddederek kahraman Vietnam halkı ve hükümetiyle; barış bölgesi ilân edilen bu bölgeye sahip olmak ve bölgedeki çeşitli askerî filoların çekilmelerini sağlamak için mücadele eden Hint Okyanusu kıyı devletleriyle destek ve dayanışmamızı belirterek; barış davasına katkıda bulunmak istiyoruz. Bağlantısızlar Hareketi'nin ruhuyla İran ve Irak'ın kardeş halklarının ve hükümetlerinin bir çözüme varmasını, bu iki devlet arasında varolabilecek farklar ve hak iddialarının çözümlenmesini de istiyoruz.

Son olarak, Kıbrıs halkı ve hükümetiyle, Şili halkıyla, Uruguay halkıyla ve Guatemala'nın kahraman

halkıyla dayanışmamızı bir kez daha belirtmek istiyoruz. Belize halkının bağımsızlığını ve bu örgütteki üyeliğini de barışın bir zaferi olarak selamlıyoruz.

Gelişmiş ülkelerce tarih boyunca sömürülen Üçüncü Dünya ülkelerinde tüm ağırlığıyla hissedilen sınırlayıcı ekonomik önlemlerle de barışın tehdit edildiği bir zamanda, Orta Amerika'nın zorunlu olduğu barışı güvenceye almak için dünya çapındaki çabaları güçlendirmeyi amaçlayan özgül bir öneri sunuyoruz.

ABD yönetiminin açıkladığı konuyla ilgili son kararlar şimdi belirttiğimiz şeylerin açık bir kanıtıdır. Bugünkü ABD yönetiminin Hazine Bakanı, gelişmekte olan ülkelere IMF ve Dünya Bankası yoluyla verdiği borç ve kredileri sınırlamayı düşündüğünü açıkladı; Başkan Reagan da IMF ve Dünya Bankası'nın yıllık toplantısında bu kararı doğrulayarak, buradaki yoksul ülkeler için tek sihirli formülün serbest pazar olduğunu söyledi: ülkelerimizi daha da yoksullaştırmaya hizmet eden bir «sihirli formül».

Üçüncü Dünya ülkelerinin dış borçlarını yeniden yapılandırma ve büyük özveriler sonucu hizmet maliyetlerini ödeme çabalarına karşın, ekonomik ufuk şimdi öyle bulanık ki, bizi ciddi düşüncelere zorluyor. Ülkemizin ekonomik gerçeklikleriyle uyuşan formüller bulunana dek tüm dış borç ve faizleri ertelemekten başka yol olamaz, yoksa bir an gelecek, biz, dünyanın yoksul ülkeleri, hep bir ağızdan ödemiyoruz, çünkü ödeyemiyoruz, çünkü ödeyecek hiçbir şeyimiz yok demek zorunda kalacağız.

Gelişmekte olan ülkelerin sadece dış borç faizi olarak yılda 40 milyon dolardan fazla parayı, ekonomik sorunlarına çözüm bulamadan kan ve terle ödemek zorunda kaldığını unutmamalıyız. Tam tersine durum gittikçe daha ciddi bir hal almaktadır.

İhraç ettiğimiz ürünlerin maliyetlerinin pahalı yedek parça, makina, donanım vb yüzünden artmasına karşılık fiyatlarının sürekli azaldığı gerçeğini kim küçümseyebilir?

1977'de ülkelerimiz bir traktör almak için 338 kile pamuk, 1394 kile şeker ya da 98 kile kahve üretmek zorundaydı. Dört yıl sonra, 1981'de, bir traktör almak için 476 kile pamuk —%41 artış— ya da 2143 kile şeker —%145 artış— ya da 248 kile kahve —%145 artış— üretmek zorundayız. Çünkü zengin ülkeler bize daha ağır koşullarla borç veriyor, her gün daha pahalı satıp daha ucuza satın alıyor.

Bu adaletsiz uluslararası ticaret yasalarının ve sömürünün yarattığı derin adaletsizliklerin sonucu, etkili toplumsal, ekonomik ve siyasal bunalım bugün Orta Amerika'yı sarsıyor. Bu bunalım 20 milyon Orta Amerikalı kadın ve erkeğin yoksulluğunun derinliğinden kaynaklanıyor. 1979'da 15 yaşındaki Orta Amerikalı iki çocuktan birinin okuma-yazması yoktu. Sekiz çocuktan biri bir yaşına gelmeden ölüyor. İş arayan her on Orta Amerikalıdan biri iş bulamıyor. On iki milyon insan uygun bir konutu olmadan yaşıyor. Yoksul bir Orta Amerikalının aldığı her dolara karşılık zengin bir adam 48 dolar alıyor. Latin Amerika Ekonomik Komisyonu'nun (ECLA) son araştırmasına göre 8,5 milyon Orta Amerikalı had safhada yoksulluk koşullarında yaşıyor.

Bugün Orta Amerika'yı sarsan siyasal ve toplumsal kargaşanın nedenlerini burada, Orta Amerika ülkelerinin sömürülmesinde, gelişmiş dünyanın halklarımızı tehdit ettiği adaletsizliklerde aramalıyız; Orta Amerika'da bunalımın kaynağını yok etmeye yönelik ilk büyük tarihsel girişim olan Nikaragua'da değil.

Sandinist halk devrimine, Orta Amerika'daki isyanın nedeni olduğu yolunda getirilen suçlama, Orta

Amerika'nın dramatik durumunun gerçek sorumlularının ikiyüzlülüğünü ortaya çıkarıyor. Bu bölgedeki bunalımın başlıca çözümü, bunalımın, Orta Amerika ülkelerinin yaşadığı ve bu gerçeklikle başa çıkmak için önlemler geliştirdiği sömürünün ürünü olduğunu kavramakta yatar.

Orta Amerika'nın dış borçları 1973-80 arasında beş kat arttı, 1981'in sonundaysa 7 milyar dolar gibi yeni bir rakama ulaşacak. Bu borç bugün ihracatımızın %140'ı, oysa üç yıl önce yalnızca %80'iydi. Orta Amerikalı işçinin omuzlarına giderek artan bir yük biniyor, çünkü faiz ödemeleri bölge ihracatının her yıl daha büyük bir kısmının bunun için ayrılması demek.

ABD'nin mali politikalarına uygun yüksek faizler daha az şeye sahip olanı cezalandırıp daha çok şeye sahip olanı ödüllendiriyor. Bu durum düzelmedikçe Orta Amerika bunalımına çözüm bulunamaz.

ABD kendi bunalımını çözmek için, ülkelerimizin elde ettiği mali kaynakların maliyetlerini inanılmaz oranda yükselten bir politika izliyor. Bu da mantıken ABD'nin bunalımını yoksul ülkelere ihraç etmesi demek. Orta Amerika'dan yalnız bu yıl 1,2 milyar dolar çekildi ve gelişmiş ülkelerde hayli övgülü bir sığınak buldu.

Orta Amerika ülkeleri, sadece geçtiğimiz üç yıl içinde, ihracatlarının satın alma gücünün azalmasından dolayı gelişmiş ülkelere, özellikle ABD'ne transfer edilen 1,23 milyar dolar kaybetti. Bu durum düzelene dek ülkelerimiz nasıl kalkınabilir, bu bunalım nasıl çözülebilir?

Ticaretteki bu dengesizlik gelişmiş ülkelerin ihracatımıza zorla getirdikleri gerçek bir vergidir. Dolayısıyla bu dengesizliği düzeltmek üzere mali yardımda bulunmalıdırlar.

Orta Amerika ülkeleri iki yılda —1979 ve 1980— 1,18 milyar dolar tutarında uluslararası rezerv kaybetti. O halde kalkınma yatırımlarının finansmanını hangi kaynaklardan sağlayacağız? Stratejik enerji, nakliyat, altyapı ve tarımsal ve sanayi üretimi projelerimizi finanse etmek için yoğun bir ayrıcalıklı kaynak akışı gereklidir.

Yüzyıllardır sömürü ve adaletsiz ekonomik ilişkiler sonucunda yoksullaştırılan ülkeler olarak adalet istedik, ama ABD buna kulaklarını tıkadı. Cancun'da yapılacak konferans ABD'nin dünyanın bugünkü ekonomik düzenindeki nazik durumla ilintili konulara eğilmeyi reddetmesi ve yalnızca çocuksu diyebileceğimiz bir tarzda Küba'nın —Bağlantısızlar Hareketi'nin şimdiki başkanı— konferansa katılma hakkını kabul etmemesinden şimdiden etkilenmeye başladı.

Fakat Nikaragua, Meksika, Fransa, Avusturya, Birleşik Tanzanya Cumhuriyeti, Cezayir, Hindistan ve başka ülkelerin yeni bir uluslararası ekonomik düzen taleplerimizin sözcüsü ve taşıyıcısı olacağına emindir.

Bölgemizden barış davasına katkıda bulunmayı amaçlayan özgül öneriler getirdiğimizi söyledik. Bölgemizi etkileyen bunalımın temel nedenlerinin ekonomik olduğunu ve bugünkü ekonomik düzende varolan adaletsiz ilişkiler ve uluslararası sömürünün çıkarlarına harem ağası gibi hizmet eden sömürücü azınlıkların halkımızı sömürmesi ve sömürmeye de devam etmesi sonucu ortaya çıktıklarını açıkladık. Bunu kavrarsak, Nikaragua'da neden devrim, El Salvador ile Guatemala'da neden devrimci savaş olduğunu da kavrarız.

Orta Amerika'daki duruma gerçek bir çözüm bulmak istiyorsak, bölgedeki her değişikliği reddetmeye çalışanların kullandığı sözde Doğu-Batı çatışmasını kışkırtmaktan vazgeçmeliyiz. Bütün bu vahşice ekonomik

sömürü manzarasını saldırgan ABD politikasının bütün tarihimiz boyunca savunduğu gerçeğini de küçümseyemez ya da görmezlikten gelemeyiz.

ABD Bağımsızlık Savaşı'ndan sonra, Washington ve Jefferson'un mücadelelerinden esinlenen özgürlük ideallerine dayalı bir federal demokrasi modeli Latin Amerika'daki bağımsızlık mücadelelerinin liderlerinin modeli oldu; Orta Amerika'daki General Francisco Morazan'ın başkanı olduğu liberal federal devlet, Amerikan devriminin bu ilkelerinin sonucuydu.

Fakat bu rüya çok geçmeden bitecekti. Monroe Doktrini'nin (Amerika Amerikalılar içindir) ortaya çıkışı kıtada ABD yayılmacılığının saldırgan arzusunu yansıttı ve 1840'tan itibaren halkımız artık bu demokrasi ve özgürlük ideallerinin etkisinden yararlanacağına, müdahaleler, tehditler, ülkelerimizin egemenliğine ters düşen anlaşmaların zorla benimsetilmeye çalışılması, provokasyonlar ve komşu ülkeler arasındaki savaşlar, ABD donanmasının karasularımıza girmesiyle başlayan karaborsacılık, askerî müdahaleler, askerî üsler ve bozuk hükümetlerle tek yanlı ekonomik anlaşmalar yaşadı.

O zamandan bu yana ülkelerimizin egemenlik hakkına düşman 784'ten fazla, 1960'dan bu yana da 100'den fazla eylem oldu.

Ülkelerimiz 1840'tan 1917'ye dek 200'den fazla olayda neden kötülendi, istila edildi ve küçük görüldü? Hangi bahanelerle? Çünkü o zaman dünyada tek bir sosyalist ülke yoktu ve Çar bütün Rusya'ya egemendi. Anlaşmalar ve borçlar bize zorla benimsetildi, işgal edildik, ilk önce Monroe Doktrini, sonra kader, sonra da dolar diplomasisi denilen Amerikan ulusal güvenliği iddialarının emrine girdik.

Sınırların genişlemesi, güvenli deniz yolları, Antil-

ler'deki askerî üsler, satın alınmış ya da önsesine vur lokmasını al hükümetler: Bunların hepsi rezil yayılmacılık haline dönüşen liberal bir idealin anlatımıydı.

Henüz hiçbir Küba devriminin olmadığı ve Küba'nın müdahalecilikle suçlanamayacağı —gelecek için ayrılan suçlamalar— 1919-1954 arasında Latin Amerika'daki sayısız saldırganlık, müdahale ve istilaları nasıl açıklayabiliriz?

ABD, 1898'de Küba ve Porto Riko'yu Antiller'i Sovyetler Birliği'nin etkisinden korumak amacıyla istila edip Platt Anlaşmasını zorla benimsetmedi, çünkü henüz ortada Sovyetler Birliği yoktu.

ABD Vera Cruz, Haiti ve Nikaragua'ya Doğu-Batı çatışmasını kendi yararına çözmek amacıyla asker yollamadı, 1903'den bu yana Antiller'de görülen en güçlü deniz kuvvetlerini kurmadı. Bunun nedeni sadece yayılmacılığın çıkarlarını, bankerleriyle finansörlerinin, Latin Amerika'yı kuşatmaya başlayan zengin işadamlarının çıkarlarını savunmaktı.

ABD bugün, 7 Ekim 1981'de, Nikaragua'nın egemen topraklarının yakınında, Honduras'ın askerî kuvvetleriyle birlikte kendi deniz, hava ve kara kuvvetlerinin katıldığı «Halcon Vista» adlı askerî bir manevraya başlıyor. 1895'te korsan William Walker'ın güneyli paralı askerlerinin başında kıyılarımıza çıkması gibi, ülkemiz bu kez de bugüne kadar bildiğimizden çok daha büyük ölçekli bir saldırganlıkla tehdit ediliyor. Anavatanımızın ABD askerlerince işgal edilip, ulusal kahraman General Benjamin Zeledon'un önderlik ettiği yurtseverlerin savunduğu 1912'de olduğu gibi, bu kez de Nikaragua'ya yönelik gerek dolaylı gerekse dolaysız istüa tehditleri var. Bu kez, General Sandino'nun önderlik ettiği ordunun ulusal egemenliğimizi savunup sekiz uzun yıl savaştığı 1927 istilası gibi, bugünkü ABD yönetimi-

nin yeni tehditleri var. Bu kez Orta Amerika ülkelerine karşı bir yüzyıldan uzun süren saldırganlık tarihini anımsamak gerekli.

1855. William Walker tüm Orta Amerika'yı ABD'nin güney eyaletlerine dahil etmek amacıyla Nikaragua'ya girdi. Walker kendini başkan ilan edip köleliği hortlattı. Aynı yıl Albay Kinneys ve Fabens San Juan del Norte'nin bağımsızlığını ilân etti.

1856. ABD Dellas-Claredin Anlaşmasıyla Belize'yi İngiltere'ye devretti.

1860. ABD düzeni sağlama bahanesiyle Panama'yı ilk kez işgal etti.

1867. ABD, ona okyanuslar-arası bir kanal inşa etme hakkını veren Dickinson-Ayon Anlaşmasıyla Nikaragua'ya sahip olduğunu ilân etti.

1896. ABD silahlı kuvvetleri Corinto limanından Nikaragua'ya girdi.

1899. San Juan del Norte ve Bluefields'dan daha fazla ABD askeri Nikaragua'ya girdi.

1900. ABD Orta Amerika kıstağındaki kanal yolu üzerinde kontrolü ele geçirme amacıyla Nikaragua ve Kosta Rika'ya Hay-Corea ve Hay-Calvo Anlaşmalarını zorla kabul ettirdi.

1901. Askerler Panama Kıstağına girdi.

1903. Askerler Puerto Cortes'e (Honduras) girdi.

1904. ABD askerleri Ancon'a ve Panama'daki diğer bölgelere girdi. Theodore Roosevelt aynı yıl «Roosevelt Kararları» —ya da «big stick» politikasını— işliyordu.

1905. Puerto Cortes'e bir kez daha girildi.

1909. ABD, General Jose Santos Zelaya hükümetini rezil «Knox notası»yla devirmek üzere Nikaragua'ya müdahale etti.

1910. ABD askerleri Nikaragua'daki Corinto'ya

girdi ve kendi oligarşik hükümetlerini kurana dek kıyılarımıza saldırdı.

1911. ABD Corinto'ya bir kez daha girdi; Honduras ve Nikaragua'ya başkan seçti ve Nikaragua'yı ağır borç koşullarıyla yeni borçlar kabul etmeye zorladı.

1912. ABD askerleri Honduras'a bir kez daha girdi ve ABD 1925'e kadar sürecek olan Nikaragua'yı askerî işgaline başladı.

1914. ABD Nikaragua'ya toprak egemenliğimizi parçalayan utanç verici Chamorro- Bryan Anlaşmasını benimsemeye zorladı.

1918. ABD askerleri Panama'daki Colon ve Chiriqui'ye girdi.

1919. ABD askerleri seçim sürecine müdahale etme amacıyla Honduras limanlarını işgal etti.

1920. ABD askerleri Kuzey Amerika yurttaşlarını koruma ve mirası savunma bahanesiyle Guatemala'ya girdi.

1921. ABD askerleri Panama'nın Chorrera bölgesini işgal etti.

1924. ABD askerleri Honduras'a girerek Tegucigalpa ve ülkenin öbür kentlerini işgal etti.

1925. ABD askerleri işçi grevlerini engellemek üzere Honduras ve Panama'ya girdi.

1926. Ülkeyi aylarca terkeden askerler Nikaragua'yı yeniden işgal etti. Bu askerî işgal 1933'e kadar sürdü. ABD askerleri 1933'de ulusal egemenliğimizi savunan Sandino'nun önderliğindeki ordunun kahramanca direnişi karşısında geri çekilmek zorunda kaldı.

1930. Kuzey Amerika meyva şirketleri sınır savaşlarını ve askerî ayaklanmaları teşvik etti, başkanlar empoze etti ve Guatemala, Honduras ve Panama'nın ulusal egemenliklerini zayıflattı.

1954. ABD, CIA aracılığıyla Guatemala'daki General Jacobo Arbenz hükümetini devirdi.

1961. ABD askeri misyonu El Salvador'da milliyetçi nitelikli bir sivil-asker cuntasına karşı darbe hazırladı.

1964. ABD askerleri Panama Kanal Bölgesi'nde milliyetçi bir gösteriye saldırdı ve otuz Panamalıyı öldürdü.

1960'lar. ABD 1960'ların başında Küba'ya başarısız bir işgal girişiminde bulundu.

1972. ABD Kolombiya'yla Saccio Vasquez Carrizosa Anlaşmasını imzaladı. Anlaşma Nikaragua'nın egemenlik çıkarlarını zedeleyici nitelikteydi. ABD kuvvetleri, kenti yerle bir eden depremden sonra Somoza rejiminin istikrarını sağlamak amacıyla aynı yıl Panama Kanal Bölgesi'nden Managua'ya gönderildi.

1978. ABD Dışişleri Bakanı, Amerika Devletleri Örgütü'nün (OAS) Onyedinci Danışma Toplantısında Sandinist halk zaferini bozmak için Nikaragua'ya müdahaleyi önerdi. Amerikan helikopterleri kurtuluş savaşımıza müdahale planına uygun olarak Kosta Rika'ya indi.

1981. ABD, El Salvador ve Honduras'a askerî danışmanlar, askerî helikopterler ve savaş malzemesi yolladı. Kalkınma ve gıda alımı için gerekli borcu 81,1 milyon dolar azalttı. Eski Somoza askerlerinin Florida'daki askerî kamplarda eğitimine izin verdi. Saccio Vasquez Carrizosa Anlaşmasını Nikaragua'ya karşı bir provokasyon olarak onayladı. Ve Honduras'la birlikte «Halcon Vista» askerî manevralarına başladı.

Bir Amerikan subayı ve Amerikalılar-arası Savunma Konseyi üyesi olan Albay Samuel Dickens iki gün önce Tegucigalpa'ya gelişinde, «Halcon Vista» askerî manevralarının, ABD'nin Honduras'ı Nikaragua'ya kar-

şı bir savaşta desteklemeye ve Nikaragua halkıyla devrimci hükümete saldırmaya hazır olduğuna bir örnek oluşturduğunu belirtti.

Saygısızlığı burada bitmiyor. Honduras hükümetine de saldırdı, çünkü Honduras Nikaragua gibi komşularına ve El Salvador'daki gibi bir gerilla savaşına karşı yansız olduğunu bildirmişti. Meksika ve Fransa hükümetlerine de saldırdı. Bütün bunlara 500 askeri, üç devriye botu, bir romorkörü ve askerî malzemesi olan ABD amfibi gemisi *Fort Snelling*'in Puerto Cortes'e (Honduras'ın Atlantik kıyısında) gelmesi de eşlik etti. Aynı zamanda San Pedro de Sula'da (Honduras) Panama Kanal Bölgesi'nden gelen iki ABD gözetleme uçağı da vardı.

Bütün bunlara ne diyebiliriz?

ABD, Orta Amerika topraklarını, 1960'larda Küba'ya yaptığı gibi şimdi de Nikaragua'ya saldırmak için kullanmaya çalışıyor.

Saldırganlıklar, müdahaleler, baskı ve şantaj hiç durmadı. ABD ülkelerimizin egemenliğine hiç saygı göstermedi.

Bu gerçekler ve tehditler karşısında suskun ya da hareketsiz kalamayız, çünkü tarih bize yeniden saldırılabileceğini ve 19 Temmuz 1979'da silahla kazandığımız egemenliğin bir tehdit altında olduğunu doğruluyor. Orta Amerika'nın barış ve istikrarı gerçekten tehlikede. Orta Amerika'da tekerrür edecek tarih bu mudur?

Halklarımız ister Nikaragua'da ister El Salvador'da olsun, dolaylı ya da dolaysız her girişime karşı Sandino'nun yaptığı gibi karşı koymaya hazırdır. Hepimiz işgal tehditinin özellikle bu iki halka yönelik olduğunu biliyoruz.

Bu müdahale yanlısı politika ABD halkına zorla benimsetilecek mi? Orta Amerika'daki Ubico, Hernandez-Martinez ve Somoza gibi rejimleri koruma, silahlandırma ve savunma politikası zorla benimsetilecek mi? Bir ABD temsilcisinin Peru'dan geçerken söylediği nostaljik sözcüklere göre öyle: Sandinist olmaktansa iktidardaki Somoza olmayı yeğlediğini belirtmişti.

Nikaragua'ya karşı ekonomik saldırganlık askerî saldırganlıkla el ele nereye kadar gidecek? Orta Amerika'da müdahalecilik politikası gene dokunulmazlıkla empoze mi edilecek? ABD zaten çetin olan uluslararası durumu daha da çetinleştirecek büyük bir bölgesel bunalıma yol açarak yanlış bir politikayı teşvik etmeyi sürdürecek mi?

Bu konudaki kesin tavrımızı bir kez daha belirtmek istiyoruz. Barış istiyoruz, ama özgürlük pahasına değil. Savaş istemiyoruz, fakat bize karşı savaş açılırsa halkla birlikte direniriz. İnanıyoruz ki tablonun can sıkıcı görüntüsünün tehditkâr bir durum almasına karşılık savaş bezirganlarını durdurmak için hâlâ zaman var.

Orta Amerika değişiklik istiyor: Devrimciler, Orta Amerika'nın yurtseverleri bu değişiklikleri teşvik ediyor, Orta Amerika halkları da bu değişiklikleri yapmaya hazır. El Salvador'un kahraman halkının verdiği haklı savaş adil bir çözüm istiyor! Soykırıma dayalı seçimler yoluyla elde edilemeyecek bir çözüm, paramiliter gruplar sayesinde elde edilemeyecek bir çözüm, ABD'nin hep daha büyük müdahalesiyle elde edilemeyecek bir çözüm, soykırım yoluyla elde edilemeyecek bir çözüm.

Bu nedenledir ki Nikaragua'nın Sandinist hükümeti, Meksika ve Fransa'nın, rakipler arasındaki diyaloğun sonucu olarak El Salvador'da siyasal bir çözüm

bulma konusunda verdikleri demeci, bölgede kalıcı bir çözüm talebimiz olarak onaylamaktadır.

El Salvador'da insan haklarıyla ilgili durumun bir karara bağlanmasını; 15-24 Eylül 1981'de Havana'da toplanan 68. Parlamenterler Birliği Kongresi'nde kabul edilen siyasî bir çözüme yönelik girişimleri; Eylül 1981'de Paris'te biraraya gelen Sosyalist Enternasyonal'in Orta Amerika ve Antiller konusunda önerdiği çözümü ve 4-8 Eylül arasında Havana'da toplanan Amerika Halklarının Egemenliğini Savunan Aydınlar toplantısının Salvador halkının savaşımıyla da ilgili son bildirisini memnuniyetle karşılıyoruz.

Dünya barışı mücadelesinde Orta Amerika'ya yardımcı olmayı hedefleyen özgül bir önerinin taşıyıcılarıyız dedik. Bu nedenle tarihsel koşulların bizden talep ettiği görevi bugün yerine getiriyor ve size, Sayın Başkan ve dünya ülkelerinin bu toplantıdaki temsilcilerine, Salvadorlu yurtseverlerin bize aktardığı öneriler konusunda bilgi veriyoruz. Fakat öncelikle şunu belirtmeliyiz ki, Nikaragua delegasyonuna, El Salvador Devrimci Demokratik Cephesi'nin başkanı, Farabundo Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi (FMLN) ve Devrimci Demokratik Cephe (FDR) Ortak Siyasi Komisyonu üyesi Yoldaş Guillermo Ungo da eşlik ediyor.

Öneriler 4 Ekim 1981 tarihli ve Nikaragua Yeniden-İnşa Hükümeti Cuntasının koordinatörü, Devrim komutanı Daniel Ortega Saavedra'ya gönderilmiş. Öneriler şöyle :

Farabundo Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi ve Devrimci Demokratik Cephe, Birleşmiş Milletler 38. Genel Meclisi Oturumuna ve tüm dünya halklarına, halen ülkemizi etkileyen bunalımı çözmeyi amaçlayan barış görüşleri konusunda önerilerimizi götürmemize izin veriyor. Önerilerimiz şöyledir :

Farabundo Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi ve Devrimci Demokratik Cephe, Birleşmiş Milletler'e ve tüm dünya halklarına sesleniyor, çünkü Birleşmiş Milletler'i, devletler ve halklar arasında barış, adalet ve eşitlik ilkelerinin ifadesini bulduğu yer olarak ve dolayısıyla El Salvador halkının ve bu halkın temsilcileri FMLN ve FDR'nin isteklerinin dile getirileceği uygun bir forum olarak görüyor.

Öncelikle, gerek hükümetlerin, gerekse örgütler ve siyasal, sosyal ve dini kişiliklerin halkımızın mücadelesine, tüm mücadele boyunca çeşitli biçimlerde gösterdikleri dayanışmaya teşekkür etmek istiyoruz. Özellikle Meksika ve Fransa halkları ve hükümetlerine teşekkür ederiz, çünkü onlar örgütlerimizi temsilci siyasal güçler olarak tanımıştır. Siyasal bir çözüm yolunda Birleşmiş Milletler'e üye birçok ülkenin yorum ve önerilerine de teşekkür ederiz.

FMLN ve FDR tarafından yönlendirilen halkımız bugün silahlı mücadele veriyorsa, bu, baskı rejimlerinin barışçıl değişim kanallarını kapattıkları, silahlı mücadeleyi halkın kurtuluş mücadelesinde tek meşru seçenek olarak bıraktıkları içindir; yani yasa dışı ve kana susamış bir otoriteye karşı isyana başvurmanın evrensel ve anayasal hakkının kullanımıdır.

Savaşımız bu yüzden ve bütün Salvadorlular arasında barışı kurmak ve eşitliği sağlamak için verilen adil ve gerekli bir savaştır.

Fakat bizim istediğimiz barış ve barışı sağlamak için siyasal bir çözüm, savaşı sona erdirip bütün Salvadorluların ulusal haklarından yararlanmasını ve insana yaraşır bir yaşam sürmesini sağlayacak yeni ekonomik ve siyasal düzenin kurulmasını hedefleyen bir çözüm öneriyoruz.

Bütün bunlar, barış görüşmeleri yoluyla cuntanın atayacağı sivil ve askerî temsilcilerle bir diyalog kurma isteğimizi destekliyor.

Siyasal bir çözüm bulup uygulama kararımızı bir kez daha ortaya koyan bu barış görüşmelerine aşağıdaki genel ilkeler temelinde bir platform yaratma niyetindeyiz :

İlk olarak, barış görüşmeleri, FMLN ve FDR'nin atadığı delegelerle El Salvador'daki cunta hükümeti delegeleri arasında yürütülecektir.

İkinci olarak, bu görüşmeler, anlaşmazlığın çözülmesine katkıda bulunacak hükümetler önünde yapılacaktır.

Üçüncü olarak, her iki tarafın da saptayacağı takvim temelinde çatışmanın temel yanlarını içerecek, tabiatıyla dünya çapında olacaktır.

Dördüncü olarak, El Salvador halkı her gelişmeden haberdar edilmelidir.

Beşinci olarak, iki taraftan hiçbiri ön koşul getirmemelidir.

Siyasal bir çözümü olanaklı kılacak zemini sağlama çabasında olan Farabundo Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi aşağıdaki noktaları tartışmaya açma isteğini ifade eder :

(a) Çeşitli siyasal, toplumsal ve ekonomik kesimlerin, özellikle yoksulların tam demokratik katılımını sağlayacak ve geliştirecek yeni bir siyasal, ekonomik, yargı düzeninin tanımı. Seçimler nüfusun katılımı ve temsili mekanizmasında önemli bir öğe olacaktır.

(b) Silahlı kuvvetlerin, bugünkü ordunun, halka karşı işlenen soykırım suçlarından sorumlu olmayan subay ve askerlerine dayanarak ve FMLN askerlerinin de katılımıyla yeniden yapılandırılması.

Cephelerimiz, yurttaşlarımızın isteklerini serbestçe belirtebilmesi için gerekli koşullar ve atmosfer olduğu taktirde, seçimleri, halkın iradesinin gerçekleşmesinin geçerli ve gerekli bir aracı olarak görür. El Salvador'da bugünkü seçim yöntemi bu gerekleri karşılamıyor, çünkü sendikaları, siyasal liderleri ve eylemcileri katleden, Kilise'nin ilerici unsurlarını yargılayan ve her gün düzinelerce yurttaşın yok edilmesinden sorumlu olan baskıcı rejim aygıtına dokunulmuyor. Aynı şekilde sıkıyönetim ve basın sansürü de hâlâ yürürlükte ve ABD hükümetinin gönderdiği silah ve danışmanlar yardımıyla halka karşı savaş tırmanıyor.

Halkımız için, bölgenin istikrarı için, uluslar arasında barış ve güvenlik için siyasal bir çözüm gereklidir. Bunun için, hükümetlerimiz diğer halkların içişlerine karışmama ilkesine titizlikle uymalıdır. Bu nedenle doğrudan ABD hükümetine başvuruyor ve El Salvador'a askerî müdahaleye son vermesini istiyoruz, çünkü bu müdahale Salvador ve Amerikan halklarının çıkarlarına karşıdır ve Orta Amerika'daki barış ve güvenliği tehlikeye atar.

Önerimiz, uluslararası hukuk ilkeleri ve dünyadaki ulus ve halkların çıkarlarına uygun olarak, adalet talepleriyle ve gerilimi besleyen kaynakları barışçı bir yolla çözme isteğiyle çakışıyor. Salvador halkı, barış, özgürlük ve bağımsızlık hakkına ulaşmada Birleşmiş Milletler'in anlayışı, katılımı ve desteğine olan güvenini çabalarıyla göstermiştir.

Belge Farabundo Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi ve Devrimci Demokratik Cephe'nin Yönetim Kurulu'nun Birleşik Devrimci Direktörlüğü tarafından imzalanmıştır.

Bu adalet talebinin, bu barış talebinin, temel in-

san haklarıyla gerçekten ilgilenen bütün hükümetlerce tanınacağına inanıyoruz.

Ölüler adına, işkence görenler adına, cahiller adına, açlar adına, sömürülenler adına bu girişimin boşa çıkmasına izin vermeyin; vermeyin ki, akıl ve sevgi güçleri, barış güçleri akılsız güçlere karşı bir kez daha zafere ulaşsın.

NİKARAGUA: DEVRİMİN STRATEJİSİ

FSLN'nin başarısı ve Nikaragua devrimi geri ülke halkları ve savaşçıları için bir umut ışığı olmaya devam ediyor. Bu devrimin başarı kazanmasında, FSLN'nin haklı ve adil bir savaşım yürütmesi kadar, bu savaşımı doğru yerde, doğru zamanda ve doğru politikalarla yürütmesi de önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca FSLN'nin örgütlenme içindeki sorunlarını aşma yöntem ve yaklaşımları da en az bunlar kadar önemli olmuştur. Bu yüzden, bu kitap içindeki yazılar, salt Nikaragua devrimini anlamak için değil, ülkemiz devrimci mücadelesinin benzer sorunlarının aşılması açısından da öğretici öğeler taşımaktadır.

Bu çerçevede, Humberto Ortega'yla yapılan söyleşide, örgütlenmenin, taktiklerin, eğilimlerin yeniden birleşmesinin vb. ayrıntılarıyla ele alınması kitabın bütünü için belirleyici olduğundan, kitaba bu söyleşinin adı olan **Nikaragua: Devrimin Stratejisi** adını vermeyi uygun bulduk.